

**UCHWAŁA NR XLVI/342/2017
RADY MIEJSKIEJ W DARŁOWIE**

z dnia 26 października 2017 r.

**w sprawie uchwalenia "Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2017-2020
z perspektywą do roku 2024".**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r., poz. 1875 t.j.) oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2017 r., poz. 519 t.j.) po zasięgnięciu opinii Zarządu Powiatu w Sławnie, Rada Miejska w Darłowie uchwała, co następuje.

§ 1. Uchwala się "Program Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024" stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Darłowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim w Darłowie.

Przewodnicząca Rady Miejskiej
w Darłowie

Krystyna Sokolińska

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024

**MIASTO DARŁOWO
POWIAT SŁAWIEŃSKI
WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE**

ZAMAWIAJĄCY	MIASTO DARŁOWO
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING JOANNA MAŁECKA
SPRAWDZAJĄCY	BARBARA WOJCIECHOWSKA
PODPIS SPRAWDZAJĄCEGO	

DARŁOWO 2017

Wykaz skrótów występujących w opracowaniu

BEiŚ – Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”

EOG – Europejski Obszar Gospodarczy

GUS – Główny Urząd Statystyczny

JCW – jednolite części wód

JCWpd – jednolite części wód podziemnych

GZWP – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

JST – jednostka samorządu terytorialnego

MŚ – Ministerstwo Środowiska

NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

POliŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020

POŚ – Program Ochrony Środowiska

UE – Unia Europejska

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

PGN – Plan Gospodarki Niskoemisyjnej

MPZP – Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego

SUiKZP – Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

Spis treści

1. Wprowadzenie	5
1.1. Cel opracowania	5
1.2. Podstawa wykonania pracy.....	5
1.3. Metodyka opracowania programu ochrony środowiska	5
2. Uwarunkowania zewnętrzne	8
2.1. Uwarunkowania wynikające z polityki ochrony środowiska	8
2.2. Uwarunkowania wynikające z polityki ochrony środowiska na szczeblu wojewódzkim	18
2.3. Uwarunkowania wynikające z polityki ochrony środowiska na szczeblu powiatowym.....	24
2.4. Uwarunkowania wynikające z polityki ochrony środowiska na szczeblu gminnym.....	25
3. Efekty realizacji dotychczasowego Programu Ochrony Środowiska	29
4. Charakterystyka Miasta.....	30
4.1. Położenie administracyjne i geograficzne.....	30
4.2. Zagospodarowanie przestrzenne Miasta.....	33
4.3. Demografia	36
4.4. Sytuacja gospodarcza.....	41
4.5. Infrastruktura drogowa i transport	43
4.6. Zaopatrzenie w ciepło, gaz, energię elektryczną	49
4.7. Odnawialne źródła energii.....	52
4.7.1. Energia wiatru	52
4.7.2. Energia wody.....	54
4.7.3. Energia z biomasy i biogazu.....	55
4.7.4. Energia geotermalna	56
4.7.5. Energia słoneczna	57
4.8. Włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych.....	59
5. Analiza stanu środowiska przyrodniczego Miasta	63
5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	63
5.2. Zagrożenia hałasem	72
5.3. Pola elektromagnetyczne	73
5.4. Gospodarowanie wodami.....	76
5.5. Gospodarka wodno-ściekowa	84
5.6. Zasoby geologiczne i gleby	86
5.7. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	90
5.8. Zasoby przyrodnicze	99

5.8.1. Szata roślinna.....	99
5.8.2. Świat zwierząt	101
5.8.3. Formy ochrony przyrody	101
5.9. Zagrożenia poważnymi awariami	106
6. Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii	108
7. Zagadnienia horyzontalne	110
7.1. Adaptacja do zmian klimatu	110
7.2. Działania edukacyjne	112
8. Analiza SWOT dla obszarów interwencji	112
9. Główne ustalenia Programu Ochrony Środowiska	117
9.1. Nadrzędny cel programu ochrony środowiska.....	117
9.2. Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska	117
10. Instrumenty realizacji Programu Ochrony Środowiska	127
11. System zarządzania i monitoring Programu Ochrony Środowiska.....	128
11.1. Struktura zarządzania środowiskiem.....	128
11.2. Struktura zarządzania Programem Ochrony Środowiska	130
11.3. Monitoring programu ochrony środowiska.....	131
12. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	132
13. Spis tabel.....	136
14. Spis rysunków	137
15. Spis wykresów	137

1. Wprowadzenie

1.1. Cel opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest *Program Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024*, który porusza zagadnienia związane z szeroko rozumianą problematyką ochrony środowiska na terenie Miasta Darłowo.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, niniejszy dokument zawiera cele ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów. *Program Ochrony Środowiska* definiuje cele i zadania dla najbliższych 8 lat (2017-2024), opisuje monitoring realizacji *Programu* oraz prognozuje nakłady finansowe potrzebne na wdrożenie założeń *Programu*.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo spełnia wymagania zawarte w opracowanym przez Ministerstwo Środowiska dokumencie „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” z dnia 2 września 2015 r.

1.2. Podstawa wykonania pracy

Niniejszy dokument wykonany został na podstawie umowy z dnia 30.05.2017 r., której przedmiotem było opracowanie *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024*, zawartej pomiędzy Miastem Darłowo z siedzibą przy Placu Tadeusza Kościuszki 9, 76-150 Darłowo a firmą WESTMOR Consulting Urszula Wódkowska, 87-704 Bądkowo, ul. 1 Maja 1a, z siedzibą we Włocławku przy ul. Królewieckiej 27.

1.3. Metodyka opracowania programu ochrony środowiska

Program Ochrony Środowiska (POŚ) jest dokumentem strategicznym, opracowywanym na szczeblu gminnym, odnoszącym się do aspektów środowiskowych. POŚ zachowuje spójność z dokumentami o charakterze strategicznym obowiązującymi na szczeblu powiatowym i wojewódzkim. Dokument określa i systematyzuje działania środowiskowe, niezbędne do poprawy jakości życia mieszkańców i stanu środowiska na terenie gminy oraz przyczynia się do zapewnienia zrównoważonego rozwoju gminy.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024, opracowany został na zlecenie Burmistrza Miasta Darłowo, zgodnie z art. 14 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2017 poz. 519), w którym czytamy - „Polityka ochrony środowiska jest prowadzona

na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2016 poz. 383)” oraz „Polityka ochrony środowiska jest prowadzona również za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”.

Projekt *Programu Ochrony Środowiska* zgodnie z art. 17 ust. 2 podlega zaopiniowaniu przez organ wykonawczy powiatu, czyli Zarząd Powiatu Sławieńskiego. Jednocześnie należy podkreślić, że Burmistrz Miasta Darłowo, zgodnie z art. 17 ust. 4, zapewnia możliwość konsultacji społecznych, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2016 poz. 353), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie *Programu Ochrony Środowiska*.

Po przeprowadzeniu postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko oraz po zaopiniowaniu, *Program* ten, zgodnie z art. 18 ust. 1 w/w ustawy, uchwała Rada Miejska. Ustawa ta wprowadza również obowiązek sporządzania co 2 lata raportu z wykonania *Programu* i przedstawienia go Radzie Miejskiej. Następnie raport przekazywany jest przez organ wykonawczy gminy do organu wykonawczego powiatu.

W sporządzanym opracowaniu uwzględniono wymagania obowiązujących przepisów prawnych dotyczących ochrony środowiska. Podstawę aktualizacji POŚ stanowią następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446);
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 r. poz. 519);
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353);
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134);
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2016 r. poz. 250);
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2016 r. poz. 1987);
- ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorstw w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1478);
- ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 3 poz. 20);
- ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469);

- ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. z 2017 r. poz. 668);
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gatunków rolnych i leśnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 909);
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1073);
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2017 r. poz. 788);
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. 2017 r. poz. 328);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2016 r. poz. 1131).

W trakcie prac nad *Programem*:

- konsultowano się z pracownikami Urzędu Miejskiego w zakresie pozyskania informacji niezbędnych do opracowania Programu;
- dokonano oceny relacji pomiędzy zapisami środowiskowych dokumentów strategicznych szczebla centralnego, wojewódzkiego i powiatowego, w celu ustalenia uwarunkowań zewnętrznych dla opracowywanego programu;
- dokonano analizy aktualnych dokumentów strategicznych Miasta Darłowo w celu zachowania spójności priorytetów oraz zapewnienia skoordynowanej realizacji planowanych działań ujętych we wszystkich dokumentach strategicznych;
- określono potrzeby w zakresie ochrony środowiska na terenie Miasta Darłowo i na ich podstawie sprecyzowano cele i niezbędne działania ekologiczne pozostające w zgodności z celami ujętymi w dokumentach strategicznych wyższego szczebla oraz obowiązującymi dokumentami strategicznymi dla Miasta;
- opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji poszczególnych działań ekologicznych, mając na uwadze pilność zaspokojenia potrzeb w zakresie ochrony środowiska, możliwości finansowe Miasta oraz dostępne źródła finansowania;
- uzgodniono sposoby wdrażania i zasady monitorowania *Programu*.

W *Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024* uwzględniono następujące, zasadnicze części:

- charakterystykę Miasta, uwzględniającą dane demograficzne, gospodarcze oraz o stanie infrastruktury i środowiska;
- uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne realizacji *Programu Ochrony Środowiska* na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym;
- analizę jakości środowiska na terenie Miasta wraz z planowanymi działaniami ekologicznymi;
- obszary interwencji, kierunki interwencji, cele oraz zadania dla Miasta Darłowo;

- harmonogram realizacji działań ekologicznych (inwestycyjnych i nie-inwestycyjnych) na terenie Miasta Darłowo;
- propozycje systemu wdrażania i monitorowania *Programu*.

Gminny POŚ odnosi się do dokumentów wyższego szczebla, a więc *Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019* oraz *Programu Ochrony Środowiska dla powiatu sławieńskiego na lata 2011-2014 z perspektywą do roku 2018*. Programy te są wykonywane w określonej kolejności – od programu wojewódzkiego, poprzez programy powiatowe do gminnych. Wdrożenie założeń *Programu Ochrony Środowiska* przyczyni się do poprawy stanu środowiska przyrodniczego oraz wzrostu atrakcyjności Miasta Darłowo zarówno pod względem osiedleńczym, jak i inwestycyjnym.

2. Uwarunkowania zewnętrzne

2.1. Uwarunkowania wynikające z polityki ochrony środowiska

I. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH UNII EUROPEJSKIEJ

STRATEGIA NA RZECZ INTELIGENTNEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU „EUROPA 2020”

Strategia UE została przyjęta przez Radę Europejską dnia 17 czerwca 2010 r. Dokument wskazuje trzy priorytety, których realizacja odbywa się na szczeblu unijnym oraz krajowym:

1. Wzrost inteligentny (wiedza, innowacja, edukacja, społeczeństwo cyfrowe),
2. Wzrost zrównoważony (efektywne wykorzystywanie zasobów w produkcji przy jednoczesnym zwiększeniu konkurencyjności).
3. Wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu (zwiększenie aktywności zawodowej, podnoszenie kwalifikacji).

W dokumencie zostały określone projekty przewodnie tzw. inicjatywy flagowe oraz zostało wskazanych 10 Zintegrowanych Wytycznych dla polityki gospodarczej i zatrudnienia państw członkowskich. W związku z powyższym cele krajowe w znacznym stopniu wpisują się we wskazane w Strategii „Europa 2020” cele zawarte w projektach.

PAKIET ENERGETYCZNO-KLIMATYCZNY DO 2020 R.

Pakiet ten został przyjęty przez Parlament Europejski 17 grudnia 2008 roku i ma na celu ograniczenie emisji gazów cieplarnianych na terenie Unii Europejskiej. Dokument zawiera szereg rozwiązań legislacyjnych. Głównym celem jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do 2020 r. o 20% w stosunku do roku 1990 oraz wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii, a także wzrost efektywności energetycznej do 2020 r.

Należy podkreślić, że dokumenty na szczeblu krajowym oraz wojewódzkim uwzględniają szereg zobowiązań międzynarodowych związanych z wdrażaniem Dyrektyw UE, a także są spójne ze wspólnotowymi dokumentami programowymi. W związku z tym, dokumenty szczebla lokalnego, takie jak programy ochrony środowiska dla gmin są zgodne z poniższymi dokumentami wyższego rzędu.

II. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POLITYKI OCHRONY ŚRODOWISKA NA SZCZEBLU KRAJOWYM

KRAJOWY PLAN GOSPODARKI ODPADAMI 2022 + PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Dokument przyjęty został Uchwałą nr 88 Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2016 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2022 i stanowi kontynuację wcześniejszych planów gospodarki odpadami (aktualizacja Kpgo 2014). Przedmiotowy dokument o charakterze strategicznym wyznacza kierunki działań niezbędnych dla zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju na najbliższe lata (cele i kierunki działań na lata 2016-2022 oraz perspektywnie do 2030 roku). Głównym celem dokumentu jest określenie polityki gospodarki odpadami zgodnej z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, wpisującej się w działania gospodarki o obiegu zamkniętym. Zgodnie z założeniami Kpgo, należy przede wszystkim zapewnić realizację działań znajdujących się najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami, a więc zapobiegać ich wytworzeniu oraz stworzyć niezbędną infrastrukturę do selektywnego zbierania odpadów u źródła, tak aby zapewnić ich efektywny recykling i osiągnąć założone cele. Znaczna część dokumentu poświęcona jest gospodarce odpadami komunalnymi, która bezpośrednio dotyczy działalności jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego. Efektem wdrożenia Kpgo 2022 będzie zapewnienie racjonalnej gospodarki odpadami i ograniczenie negatywnego wpływu odpadów na środowisko.

Celami wskazanymi w dokumencie są między innymi:

- 1) ZPO (zapobieganie powstawaniu odpadów);
- 2) zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na
- 3) składowiska odpadów, aby w 2020 r. nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.;
- 4) dążenie do zmniejszania ilości składowanych odpadów;
- 5) osiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych; zapewnienie osiągnięcia odpowiedniego poziomu zbierania zużytego sprzętu oraz zużytych baterii i akumulatorów;

- 6) osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów powstających z produktów, między innymi odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych;
- 7) dokończenie likwidacji mogilników, zawierających przeterminowane ŚOR i inne odpady niebezpieczne;
- 8) zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku.

Dla osiągnięcia założonych celów określone zostały kierunki działań dotyczące między innymi edukacji ekologicznej, rozwoju selektywnego zbierania odpadów, a także zostały wskazane działania takie jak np. prowadzenie kontroli przez inspekcję ochrony środowiska, prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych mających na celu podniesienie świadomości ekologicznej w zakresie gospodarki odpadami, wspieranie budowy sieci napraw i ponownego użycia produktów.

W ramach prac nad Kpgo 2022 sporządzona została prognoza oddziaływania na środowisko. Wnioski płynące z analizy Kpgo 2022 przeprowadzonej w ramach Prognozy:

- wskazane w Kpgo 2022 cele oraz kierunki działań w zakresie gospodarki odpadami pozostają w zgodności z unijną hierarchią sposobów postępowania z odpadami;
- realizacja Kpgo 2022 przyczyni się do wypełnienia przepisów prawa wspólnotowego m.in. w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, osiągnięcia odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu oraz ograniczenia składowania odpadów;
- jednym z ważniejszych ustaleń Kpgo 2022 jest dążenie do redukcji ilości wytwarzanych odpadów oraz optymalnego wykorzystania substancji zawartych w odpadach (oszczędność cennych surowców oraz energii pierwotnej);
- realizacja Kpgo 2022 jako całości będzie wpływać pozytywnie na środowisko i przyczyni się do zmniejszenia ilości wytwarzanych odpadów oraz redukcji negatywnych oddziaływań związanych z gospodarką odpadami;
- postanowienia Kpgo 2022, wyznaczone w nim cele i kierunki działań są spójne wewnętrznie i pozostają w spójności z zapisami dokumentów strategicznych na poziomie globalnym, europejskim i krajowym. Kpgo 2022 będzie realizował cele wskazane w dokumentach strategicznych i przyczyniał się do ich wypełniania;
- wdrażanie postanowień Kpgo 2022 skutkować będzie przeprowadzeniem szeregu zamierzeń inwestycyjnych w zakresie budowy/modernizacji/rozbudowy obiektów gospodarki odpadami. Ich realizacja będzie często wiązać się z potencjalnym negatywnym oddziaływaniem na środowisko. Dlatego też dla tego typu obiektów będzie konieczność przeprowadzenia indywidualnych ocen oddziaływania na środowisko;

- realizacja Kpgo 2022 oprócz działań inwestycyjnych proponuje też szereg zamierzeń o charakterze nieinwestycyjnym (edukacja, zmiana technologii, sieci współpracy itd.). Działania te będą mieć efekt synergii w stosunku do przedsięwzięć inwestycyjnych;
- odstąpienie od realizacji celów Kpgo 2022 związanych z dążeniem do stworzenia „społeczeństwa recyklingu”, które będzie „unikać wytwarzania odpadów oraz dążyć do maksymalizacji wykorzystania odpadów jako zasobów” przyczyniłoby się do kontynuowania tradycyjnego modelu korzystania z zasobów środowiska, w którym brak jest nacisku na minimalizację ilości powstających odpadów, optymalne wykorzystanie substancji zawartych w odpadach (oszczędność cennych surowców) oraz odzysk energii, a także ograniczenie negatywnego wpływu powstających odpadów na środowisko;
- brak realizacji ustaleń Kpgo 2022 będzie prowadzić do stopniowego pogarszania stanu środowiska w całym kraju, co wpłynie także na zubożenie różnorodności biologicznej prawidłowego funkcjonowania ekosystemów i współtworzących je gatunków.

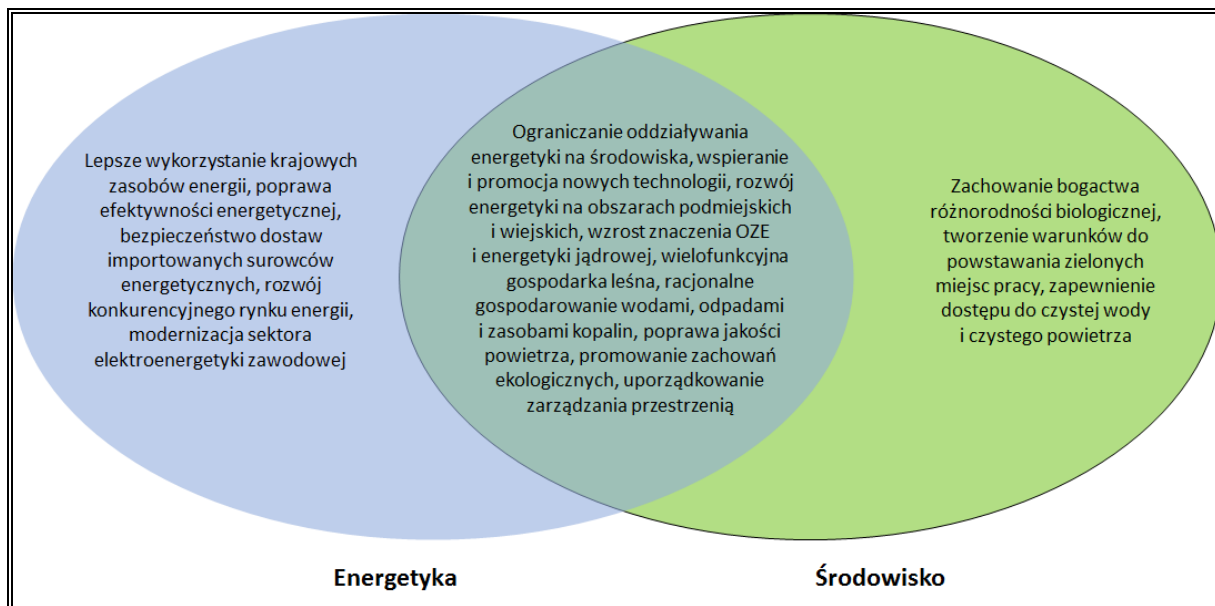
Uwarunkowania płynące z *Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2022* zostały uwzględnione w przedmiotowym *Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo*. W dokumencie sformułowany został cel strategiczny w zakresie budowy systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO 2022.

STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWO ENERGETYCZNE I ŚRODOWISKO – PERSPEKTYWA DO 2020 R.

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i środowisko została przyjęta uchwałą nr 58 Rady Ministrów z dnia 15 kwietnia 2014 r.

Strategia *Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko* (BEiŚ) obejmuje dwa niezwykle istotne obszary: energetykę i środowisko, wskazując m.in. kluczowe reformy i niezbędne działania, które powinny zostać podjęte w perspektywie do 2020 r. Celem dokumentu jest ułatwienie „zielonego” (sprzyjającego środowisku) wzrostu gospodarczego w Polsce przez zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dostępu do nowoczesnych, innowacyjnych technologii, a także wyeliminowanie barier administracyjnych utrudniających „zielony” wzrost.

Rysunek 1. Obszary synergii w BEiŚ

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko- perspektywa do 2020 r.

Mimo że obszary energetyki i środowiska mają szereg punktów stykowych, to jednak część zagadnień jest charakterystyczna tylko dla jednego z nich. Podstawowe zadanie strategii BEiŚ polega na zintegrowaniu polityki środowiskowej z polityką energetyczną tam, gdzie aspekty te przenikają się w dostrzegalny sposób, jak również wytyczenie kierunków, w jakich powinna rozwijać się branża energetyczna, oraz wskazanie priorytetów w ochronie środowiska.

Celem głównym Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko jest zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną gospodarkę.

Cel główny BEiŚ realizowany będzie przez cele szczegółowe i kierunki interwencji przedstawione na poniższym schemacie:

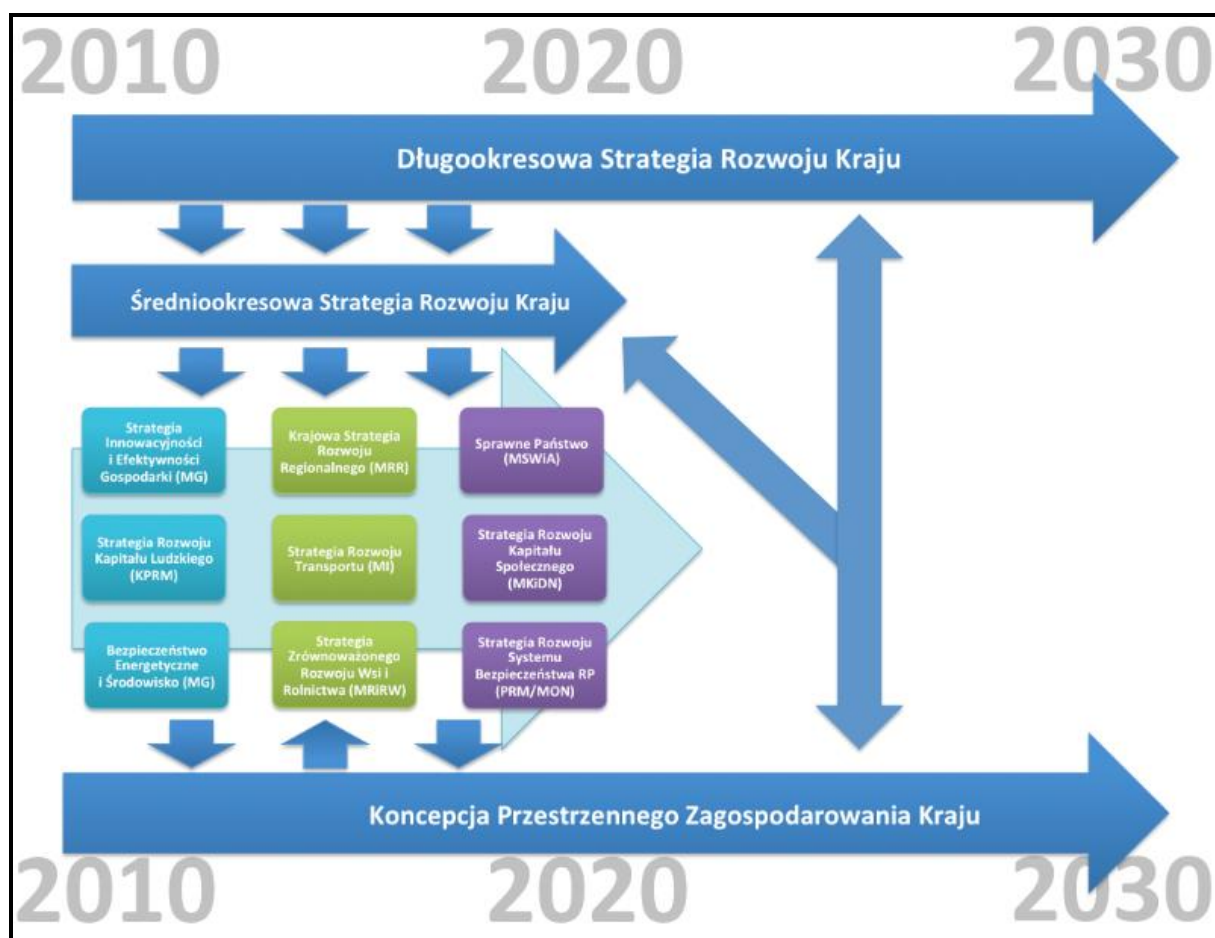
Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	Cel 2. Zapewnienie gospodarcze krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię	Cel 3. Poprawa stanu środowiska
1.1. Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin	2.1. Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii	3.1. Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki
1.2. Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody	2.2. Poprawa efektywności energetycznej	3.2. Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne
1.3. Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna	2.3. Zapewnienie bezpieczeństwa dostaw importowanych surowców energetycznych	3.3. Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki
1.4. Uporządkowanie zarządzania przestrzenią	2.4. Modernizacja sektora elektroenergetyki zawodowej, w tym przygotowanie do wprowadzenia energetyki jądrowej	3.4. Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych
	2.5. Rozwój konkurencji na rynkach paliw i energii oraz umacnianie pozycji odbiorcy	3.5. Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy
	2.6. Wzrost znaczenia rozproszonych odnawialnych źródeł energii	
	2.7. Rozwój energetyki na obszarach podmiejskich i wiejskich	

Cele zawarte w BEiŚ są spójne z celami zawartymi w *Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo*. Niniejszy Program uwzględnia dobro środowiska przyrodniczego przy jednoczesnym rozwoju gospodarczym Miasta.

DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU. POLSKA 2030. TRZECIA FALA NOWOCZESNOŚCI

Dokument przyjęty Uchwałą Nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r. w sprawie przyjęcia Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności (M.P. 2013 poz. 121).

Strategia określa główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju. Stanowi opis nowego projektu cywilizacyjnego, zorientowanego na przyszłość, w perspektywie do 2030 roku.

W dokumencie wyznaczone zostały następujące obszary i cele strategiczne:

Obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki

Cel strategiczny 1. Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji

Cel strategiczny 2. Zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym

Cel strategiczny 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności i nauki

Cel strategiczny 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki

Cel strategiczny 5. Stworzenie Polski Cyfrowej

Cel strategiczny 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”

Cel strategiczny 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska

W ramach celu „Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska” w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, kierunkiem interwencji jest zwiększenie poziomu ochrony środowiska. Przedmiotowy *Program Ochrony*

Środowiska wpisuje się zatem w cel strategiczny 7 Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju, gdyż przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie Miasta Darłowo.

STRATEGICZNY PLAN ADAPTACJI DLA SEKTORÓW I OBSZARÓW WRAŻLIWYCH NA ZMIANY KLIMATU DO ROKU 2020 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030 (SPA 2020)

Dokument został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 października 2013 r. Głównym celem *Planu* „jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu”.

W dokumencie wskazano priorytetowe kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach, takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża.

Działania te, podejmowane zarówno przez podmioty publiczne, jak i prywatne, będą dokonywane poprzez realizację polityk, inwestycje w infrastrukturę oraz rozwój technologii. Obejmują one zarówno przedsięwzięcia techniczne, takie jak np. budowa niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i ochrony wybrzeża, jak i zmiany regulacji prawnych, np. w systemie planowania przestrzennego ograniczające możliwość zabudowy terenów zagrożonych powodzią.

Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska

Kierunek działań 1.1 – dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu

- Działanie priorytetowe: zreformowanie struktur gospodarki wodnej z uwzględnieniem adaptacji do zmian klimatu.

Kierunek działań 1.2 – adaptacja strefy przybrzeżnej do zmian klimatu

- Działanie priorytetowe: Uwzględnianie aktualnego i potencjalnego wzrostu poziomu morza i zagrożenia powodziowego w planach inwestycyjnych w strefie nadmorskiej i wodach przybrzeżnych.

Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu

- Działanie priorytetowe: Przygotowanie systemu energetycznego do zmienionych warunków z uwzględnieniem szczytu zimowego i letniego zapotrzebowania na energię.

Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu

- Działanie priorytetowe: Przygotowanie strategii, planów ochrony, programów ochrony lub planów zadań ochronnych w zakresie ochrony przyrody z uwzględnieniem zmian warunków klimatycznych.

Kierunek działań 1.5 – adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie

- Działanie priorytetowe: Opracowanie zasad zabudowy terenów zalewowych i chronionych, obszarów zieleni w miastach, pasa nadbrzeża oraz budowy obiektów użyteczności publicznej.

Kierunek działań 1.6 – zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu

- Działanie priorytetowe: Ograniczenie skutków zdrowotnych stresu termicznego i nadzwyczajnych zdarzeń klimatycznych u wrażliwych grup ludności.

Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich

Kierunek działań 2.1 – stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami

- Działanie priorytetowe: Rozwój systemów monitoringu i wczesnego ostrzegania o możliwych skutkach zmian klimatycznych dla produkcji roślinnej i zwierzęcej.

Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu

- Działanie priorytetowe: Wsparcie inwestycyjne gospodarstw oraz doradztwo technologiczne uwzględniające aspekty dostosowania budownictwa wiejskiego i produkcji rolnej do zwiększonego ryzyka klimatycznego.

Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu

Kierunek działań 3.1 - wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu

- Działanie priorytetowe: Uwzględnienie w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej zmienionych warunków klimatycznych.

Kierunek działań 3.2 – zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu

- Działanie priorytetowe: Opracowanie harmonogramów kolejności utrzymania przejezdności tras komunikacyjnych lub zmiany tras i stosowania zastępczych środków transportowych.

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu

Kierunek działań 4.1 – monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie)

- Działanie priorytetowe: Przygotowanie strategii zarządzania ryzykiem na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym z uwzględnieniem działań adaptacyjnych.

Kierunek działań 4.2 – miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu

- Działanie priorytetowe: Uwzględnienie w planach zagospodarowania w miastach konieczności zwiększenia obszarów zieleni i wodnych oraz korytarzy wentylacyjnych.

Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Kierunek działań 5.1 – promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

- Działanie priorytetowe: Opracowanie procedur dotyczących współpracy służb i instytucji na potrzeby reagowania na wielowymiarowe zagrożenia zw. ze zmianami klimatu, ze szczególnym uwzględnieniem aspektu koordynacji.

Kierunek działań 5.2 – budowa systemu wsparcia polskich innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

- Działanie priorytetowe: Przeprowadzenie analizy potencjału polskiej gospodarki do wytwarzania i wdrażania innowacyjnych technologii adaptacyjnych.

Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu

- Działanie priorytetowe: Edukacja i zwiększanie świadomości w zakresie: zmian klimatu i sposobów minimalizowania ich skutków oraz znaczenia i konieczności oszczędzania zasobów, szczególnie wody.

Kierunek działań 6.2 – ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych

- Działanie priorytetowe: Wypracowanie kompleksowych rozwiązań w zakresie pomocy Państwa udzielanej na pokrycie strat w przypadku wystąpienia klęsk żywiołowych, oraz rozwijanie systemu ubezpieczeń obejmujących ryzyko wynikające ze zmian klimatu.

Cele, kierunki działań i działania priorytetowe zawarte w *Strategicznym Planie Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030* są spójne i wpisują się w cele i założenia zawarte w *Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024*. Przede wszystkim przedmiotowy dokument przyczynia się do realizacji **Celu 1 Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska**, a w szczególności jest spójny w kierunku działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu. Działaniem priorytetowym w tym zakresie jest przygotowanie strategii, planów ochrony, programów ochrony lub planów zadań ochronnych w zakresie ochrony przyrody z uwzględnieniem zmian warunków klimatycznych.

2.2. Uwarunkowania wynikające z polityki ochrony środowiska na szczeblu wojewódzkim

Podstawowe uwarunkowania zewnętrzne dla Miasta Darłowo w zakresie ochrony środowiska, wynikają z następujących dokumentów strategicznych województwa zachodniopomorskiego:

- *Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020;*
- *Program Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019;*
- *Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2023;*
- *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego.*

Wszelkie cele i działania w zakresie ochrony środowiska podjęte na terenie Miasta Darłowo muszą być bowiem zbieżne z celami i działaniami ujętymi w dokumentach strategicznych województwa zachodniopomorskiego, a także przyczyniać się do ich realizacji. W związku

z tym, etap formułowania celów ekologicznych dla Miasta, został poprzedzony analizą zewnętrznych uwarunkowań, podyktowanych polityką ekologiczną województwa.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO DO ROKU 2020

Dokument został przyjęty Uchwałą Nr XLII/482/10 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 22 czerwca 2010 r. w sprawie przyjęcia *Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2020* po aktualizacji. Od tej pory dokument wyznacza kierunki działań społeczności regionu oraz mechanizmy monitorowania jego rozwoju.

W Strategii przyjęto następującą misję dla województwa zachodniopomorskiego:

„Stworzenie warunków do stabilnego i zrównoważonego rozwoju województwa zachodniopomorskiego opartego na konkurencyjnej gospodarce i przedsiębiorczości mieszkańców oraz aktywności społecznej przy optymalnym wykorzystaniu istniejących zasobów”

Przeprowadzone analizy uwarunkowań i stanu rozwoju województwa oraz prognoz rozwoju województwa pozwoliły na identyfikację priorytetów rozwoju województwa.

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego zawiera się w sześciu celach strategicznych, z których wyprowadzono 34 cele kierunkowe:

- 1) Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania.
- 2) Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej regionu.
- 3) Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu.
- 4) Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami.
- 5) Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności.
- 6) Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo wpisuje się w następujący cel strategiczny:

- Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo wpisuje się zatem w założenia *Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020*, gdyż zakłada dbałość o środowisko przyrodnicze oraz przyczynia się do ograniczenia negatywnych zjawisk wpływających na stan środowiska przyrodniczego.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO NA LATA 2012-2015 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2016-2019

Aktualny *Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019* został przyjęty Uchwałą Nr XII/142/11 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego w dniu 20 grudnia 2011 r.

Naczelną zasadą w *Programie* jest zasada zrównoważonego rozwoju, umożliwiająca zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska. Celem nadrzędnym *Programu* jest:

**ROZWÓJ GOSPODARCZY REGIONU PRZY ZACHOWANIU I OCHRONIE WARTOŚCI
PRZYRODNICZYCH ORAZ RACJONALNEJ GOSPODARCE ZASOBAMI**

W *Programie* zostały wyznaczone cele długoterminowe oraz przypisane im cele krótkoterminowe. Cele długoterminowe dotyczące perspektywy do 2019 roku to:

1. Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł.
2. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych.
3. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych oraz skuteczna ochrona linii brzegowej.
4. Stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz hierarchią sposobów postępowania z odpadami.
5. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych.
6. Zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych w rozwoju turystyki.
7. Poprawa klimatu akustycznego poprzez obniżenie hałasu do poziomu obowiązujących standardów.
8. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi.
9. Minimalizacja skutków wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz ograniczenie ryzyka ich wystąpienia.
10. Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi.
11. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.

12. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców województwa.

Założenia zawarte w *Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo* są spójne z założeniami *Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego*, ponieważ oba dokumenty dążą do poprawy stanu środowiska przyrodniczego na terenie województwa zachodniopomorskiego.

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO NA LATA 2012-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2023

Dokument przyjęty został przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego w dniu 29 czerwca 2012 r. Uchwałą Nr XVI/218/12. Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego uchwałą Nr XXV/334/13 z dnia 28 maja 2013 r. uchwalił aktualizację *Planu Gospodarki Odpadami na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2023*, polegającą na dodaniu tabeli pod nazwą: "Wykaz składowisk i kwater do składowania odpadów przeznaczonych do rekultywacji", jako załącznik nr 1 do *Planu Gospodarki Odpadami na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2018-2023*.

Naczelną zasadą przyjętą w *Planie* jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny, zgodny z przyjętym Prawem ochrony środowiska. Nadrzędnym celem *Planu* jest:

„Stworzenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju i opartego na hierarchii sposobów postępowania z odpadami komunalnymi”

Zgodnie z *Krajowym Planem Gospodarki Odpadami*, do realizacji zostały przyjęte cztery główne cele w zakresie gospodarki odpadami:

Cel 1. Utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB.

Cel 2. Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska.

Cel 3. Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów.

Cel 4. Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.

Osiągnięcie wyznaczonych celów będzie możliwe poprzez realizację wyznaczonych kierunków działań na szczeblu wojewódzkim:

- intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej właściwe postępowanie z odpadami,
- wspieranie wdrażania efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym technologii pozwalających na recykling oraz odzysk energii zawartej w odpadach w procesach termicznego ich przekształcania,
- wyeliminowanie praktyk niewłaściwej eksploatacji i rekultywacji składowisk odpadów.

Realizacja *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo* pozwoli na realizację celów ogólnych w zakresie gospodarki odpadami zawartych w dokumencie wojewódzkim. Gminny POŚ zakłada m.in. ograniczenie ilości odpadów trafiających bezpośrednio na składowisko oraz zmniejszenie uciążliwości odpadów; zapewnienie mieszkańcom możliwości segregowania odpadów komunalnych oraz likwidację azbestu, przez co jest zgodny z założeniami WPGO.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego, który został przyjęty Uchwałą Nr XLV/530/10 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 19 października 2010 r., jest aktem planowania, określającym zasady organizacji przestrzennej województwa.

Plan jest elementem regionalnego planowania strategicznego i stanowi podstawowe narzędzie koordynacji różnych sfer rozwoju województwa w przestrzeni, a jednocześnie służy przestrzennej konkretyzacji celów sformułowanych w strategii rozwoju województwa i innych dokumentach programowych.

Strategicznym celem zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego jest *zrównoważony rozwój przestrzenny województwa służący integracji przestrzeni regionalnej z przestrzenią europejską i krajową, spójności wewnętrznej województwa, zwiększeniu jego konkurencyjności oraz podniesieniu poziomu i jakości życia mieszkańców do średniego poziomu Unii Europejskiej.*

Powyższy cel strategiczny będzie realizowany przez 14 celów szczegółowych. Inwestycje będące przedmiotem dokumentu wpisują się w następujące cele:

➤ **Cel 3.3.3. Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego:**

- Kierunek 7. *Przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom klimatycznym oraz ograniczanie emisji zanieczyszczeń do atmosfery;*
 - Zalecenia: ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza pochodzącego ze spalania węgla;

➤ **Cel 3.3.8. Wzrost gospodarczy:**

- Kierunek 3. *Wykorzystanie potencjału rolniczej przestrzeni produkcyjnej województwa do rozwoju gospodarki żywnościowej i produkcji specjalistycznej;*
 - Zalecenia: Zwiększenie upraw roślin przeznaczonych na cele energetyczne i biomasę;

➤ **Cel 3.3.10. Rozbudowa infrastruktury technicznej, rozwój odnawialnych źródeł energii i usług elektronicznych:**

- Kierunek 1. *Rozbudowa i modernizacja sieci i urządzeń elektroenergetycznych;*
- Kierunek 2. *Budowa i rozbudowa sieci gazowych:*
 - Ustalenia: dopuszcza się możliwość budowy gazociągów wysokiego ciśnienia wzdłuż istniejących gazociągów przesyłowych. Rozbudowa oraz budowa sieci dystrybucyjnej średniego ciśnienia w całym województwie z uwzględnieniem możliwości przesyłu gazu do celów grzewczych;
 - Zalecenia: budowa sieci dystrybucyjnej wysokiego ciśnienia na obszarach deficytowych;
- Kierunek 3. *Ograniczenie zużycia paliw węglowych i wzrost wykorzystywania odnawialnych źródeł energii;*
 - Ustalenia: rozwój energetyki wiatrowej; rozwój małej energetyki wodnej o znaczeniu lokalnym z wykorzystaniem istniejącej budowli piętrzących i jednoczesnym utrzymaniem lub poprawą drożności cieków wodnych jako korytarzy migracyjnych; dalszy rozwój energetyki geotermalnej do celów ciepłowniczych; wykorzystanie wód geotermalnych do celów leczniczych, rekreacyjnych (aquaparki), w produkcji rolniczej (szklarnie) i innych;
 - Zalecenia: lokalizacja zespołów elektrowni wiatrowych przy przyjęciu następujących zaleceń: minimalna odległość pomiędzy zespołami elektrowni wiatrowych 5 km oraz odległość od budynków zabudowy mieszkaniowej min. 1000 metrów; wykorzystanie dla celów energetyki wiatrowej części morza w polskiej strefie ekonomicznej (w odległości powyżej 12 mil morskich od brzegu) na podstawie przepisów odrębnych; budowa, rozbudowa i modernizacja sieci energetycznych umożliwiające przyłączenia powstających zespołów elektrowni wiatrowych; działania na rzecz stworzenia rozproszonych źródeł energii; wdrażanie programów termomodernizacyjnych budynków mieszkalnych, usługowych, użyteczności publicznej;

➤ **Cel 3.3.13. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich:**

- Kierunek 1. *Odchodzenie na obszarach wiejskich od dominującej funkcji rolniczej na rzecz rozwoju wielofunkcyjnego, z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju;*
 - Zalecenia: modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich; wspieranie rozwoju energii odnawialnej na obszarach wiejskich.

Reasumując, w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego przyjęto utrzymanie i dalszą eksploatację istniejących obiektów odnawialnych źródeł energii, oraz rozwój praktycznie wszystkich rodzajów źródeł odnawialnych, przy zapewnieniu bezpiecznej dla środowiska realizacji przedsięwzięć. Położono również nacisk na działania informacyjne i promocyjne, stymulujące wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w celu zaspokojenia własnych potrzeb w zakresie energii elektrycznej i ciepłej przez odbiorców indywidualnych. *Program Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo* jest zgodny z kierunkami działań ujętymi w *Planie* w zakresie celu 3.3.10. Rozbudowa infrastruktury technicznej, rozwój odnawialnych źródeł energii i usług elektronicznych.

2.3. Uwarunkowania wynikające z polityki ochrony środowiska na szczeblu powiatowym

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SŁAWIEŃSKIEGO NA LATA 2011-2014 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2018

Dokument został przyjęty uchwałą nr XVII/IV/72/11 Rady Powiatu w Sławnie z dnia 25 listopada 2011 r. *Program ochrony środowiska dla powiatu sławieńskiego na lata 2011-2014 z perspektywą do roku 2018* określa cele, kierunki interwencji i zadania przewidziane do realizacji w poszczególnych obszarach interwencji dla Powiatu Sławieńskiego.

Główną zasadą przyjętą w *Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Sławieńskiego* jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwi zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska.

Realizacja wytyczonych celów w programie powinna spowodować zrównoważony rozwój gospodarczy oraz polepszenie warunków życia mieszkańców przy zachowaniu walorów środowiska naturalnego na terenie całego powiatu.

W *Programie* zostały wytyczone następujące cele:

Cel 1. Poprawa jakości środowiska;

- Cel 1.1. Poprawa jakości wód i osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych;

- Cel 1.1.1. Racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych i ochrona przed skutkami powodzi i suszy;
- Cel 1.2. Poprawa jakości powietrza i spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza;
- Cel 1.3. Poprawa klimatu akustycznego;
- Cel 1.4. Ochrona mieszkańców przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych;

Cel 2. Poprawa gospodarki odpadami;

Cel 3. Ochrona strefy brzegowej Morza Bałtyckiego;

Cel 4. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych;

Cel 5. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii i minimalizacja ich skutków oraz zwiększenie bezpieczeństwa chemicznego;

Cel 6. Ochrona złóż kopalin;

Cel 7. Zachowanie równowagi ekologicznej w procesie rozwoju społeczno – gospodarczego;

Cel 8. Ochrona i racjonalne użytkowanie lasów;

Cel 9. Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem i podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa;

Cele zawarte w *Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo* są spójne z celami ujętymi w *Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Sławieńskiego*. W związku z tym, gminny *Program Ochrony Środowiska* będzie się przyczyniał do realizacji założeń powiatowego *Programu Ochrony Środowiska*.

2.4. Uwarunkowania wynikające z polityki ochrony środowiska na szczeblu gminnym

AKTUALIZACJA ZAŁOŻEŃ DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2015-2030

Dokument został przyjęty uchwałą nr XVII/134/2015 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie uchwalenia *Aktualizacji założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Darłowo na lata 2015-2030*.

Założenia zawierają m.in. informacje o stanie zaopatrzenia Miasta Darłowo w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe oraz działania dotyczące racjonalnego wykorzystania tych

zasobów mając na uwadze troskę o środowisko przyrodnicze. Podczas sporządzania *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo* wzięto pod uwagę ustalenia zawarte w *Aktualizacji założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Darłowo na lata 2015 – 2030*.

PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY MIASTA DARŁOWO

Dokument przyjęty uchwałą nr XXIX/218/2016 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 3 listopada 2016 r. Dokument ten analizuje sytuację związaną ze stanem powietrza na terenie Miasta oraz wskazuje metody pozwalające uzyskać lepszy stan powietrza w Mieście.

Plan w celu wdrażania gospodarki niskoemisyjnej podzielony jest na dwie strategie:

- długoterminową – obejmuje ona cele i zobowiązania w perspektywie długoterminowej 2020+, tzn.:
 - wizję zrównoważonej energetycznie przyszłości – długoterminowy cel nadrzędny wdrażania rozwoju niskoemisyjnego na terenie Miasta, sformułowany w formie wizji rozwoju;
 - cele strategiczne – długoterminowe cele szczegółowe, przypisane do sformułowanej wizji rozwoju niskoemisyjnego, kategoryzujące planowane zobowiązania;
- krótko/średnioterminową – obejmuje ona cele, działania i zadania w perspektywie lat 2016-2020, tzn.:
 - cel główny – średnioterminowy cel nadrzędny wdrażania planowanych zadań i działań, sformułowany w formie skonkretyzowanych efektów, implikujących założenia pakietu klimatyczno-energetycznego,
 - zadania operacyjne – krótko- i średnioterminowe, skonkretyzowane zadania i działania, których sukcesywna realizacja służyć będzie realizacji rozwoju niskoemisyjnego.

Celami krótko/średnioterminowymi dla Gminy Darłowo są:

- redukcja emisji dwutlenku węgla o co najmniej 4,6% w stosunku do roku bazowego 2014, tzn. redukcji emisji dwutlenku węgla o co najmniej 2 328 ton (z ok. 50 987 ton CO₂ w 2014 r. do ok. 48 660 ton CO₂ w 2020 r.);
- redukcja zużycia energii finalnej poprzez działania na rzecz wzrostu efektywności energetycznej o co najmniej 1,8% w stosunku do roku bazowego 2014, tzn. redukcji zużycia energii finalnej o co najmniej 3 057 MWh (z ok. 168 815 MWh w 2014 r. do ok. 165 758 MWh w 2020 r.);
- wzrost udziału energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii w stosunku do roku bazowego 2014 o co najmniej 1,3 pkt % (z ok. 15,2% - 25 676 MWh w 2014 r. do ok. 16,5% - 27 311 MWh w 2020 r.).

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo przyczyni się do realizacji założeń zawartych w *Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Darłowo* poprzez dążenie Miasta do redukcji emisji dwutlenku węgla, redukcji zużycia energii finalnej czy wzrostu udziału energii pochodzącej z wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO DLA GMINY MIASTO DARŁOWO

Dokument został przyjęty Uchwałą Nr XLI/360/10 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 8 lutego 2010 r.

Studium wyznacza:

- generalne zasady kształtowania struktury przestrzeni miasta,
- kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej,
- ochronę gleb i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,
- zasady i kierunki ochrony środowiska naturalnego, przyrody i krajobrazu m.in.: podejmowanie działań renowacyjnych, rekultywacyjnych, zwiększenie zasobów terenów zieleni urządzonej itp.,
- zasady i kierunki ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

Założenia zawarte w *Zmianie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasto Darłowo* są spójne z założeniami *Programu Ochrony Środowiska* oraz zostały wzięte pod uwagę podczas jego sporządzania.

MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA DARŁOWO

Na terenie Miasta Darłowo obowiązują następujące plany zagospodarowania przestrzennego:

- Uchwała Nr XLVII/445/2006 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 27 marca 2006 r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Miasto Darłowo;
- Uchwała Nr IV/30/07 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 06 lutego 2007 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej A – Darłowo Południe położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo;

- Uchwała Nr IV/32/07 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 06 lutego 2007 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej B – Darłówko Zachodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo;
- Uchwała Nr IV/34/07 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 06 lutego 2007 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej C – Darłówko Wschodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo;
- Uchwała Nr IV/36/07 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 06 lutego 2007 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej E – Darłowo Wschodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo;
- Uchwała Nr VIII/79/07 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 19 czerwca 2007 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej D - Darłowo Centrum położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo;
- Uchwała Nr XXX/290/09 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej A - Darłowo Południe, położonej na obszarze gminy Miasto Darłowo - obszar A1;
- Uchwała Nr XLI/360/10 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 8 lutego 2010 r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasto Darłowo;
- Uchwała Nr XLI/362/10 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 8 lutego 2010 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej B - Darłówko Zachodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo - obszar B1;
- Uchwała Nr XLI/364/10 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 8 lutego 2010 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej C - Darłówko Wschodnie położonej na obszarze gminy Miasto Darłowo - obszar C1;
- Uchwała Nr XLI/366/10 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 8 lutego 2010 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej C - Darłówko Wschodnie położonej na obszarze gminy Miasto Darłowo – obszar C3;
- Uchwała Nr XXIV/148/2012 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 26 marca 2012 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej B – Darłówko Zachodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo – obszar B2;
- Uchwała Nr XXIV/149/2012 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 26 marca 2012 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki

strukturalnej B – Darłówko Zachodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo – obszar B4;

- Uchwała Nr XXIV/150/2012 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 26 marca 2012 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej C – Darłówko Wschodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo – obszar C4;
- Uchwała Nr XXIV/151/2012 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 26 marca 2012 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej C – Darłówko Wschodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo-obszar C5;
- Uchwała Nr XXVI/177/2012 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 10 maja 2012 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej C- Darłówko Wschodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo -obszar C6;
- Uchwała NR VI/56/2015 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 14 maja 2015 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu pomiędzy ulicami Chopina, M. Karłowicza, K. Kurpińskiego i W. Lutosławskiego Gminy Miasto Darłowo;
- Uchwała NR VI/57/2015 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 14 maja 2015 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej D- Darłowo Centrum położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo- obszar D1;
- Uchwała Nr VI/58/2015 Rady Miejskiej w Darłowie z 14 maja 2015 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostki strukturalnej E - Darłowo Wschodnie położonej na obszarze Gminy Miasto Darłowo – obszar E1.

Źródło: <http://um.darlowo.ibip.pl/>

Ustalenia zawarte w ww. miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zostały wzięte pod uwagę podczas opracowywania *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo*.

3. Efekty realizacji dotychczasowego Programu Ochrony Środowiska

Dotychczas obowiązującym dokumentem dotyczącym ochrony środowiska przyrodniczego na terenie Miasta Darłowo był *Program Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019*. Miasto Darłowo posiada raporty z wykonania poprzednich programów ochrony środowiska. Założenia wcześniej obowiązującego dokumentu były efektywnie wdrażane w miarę możliwości finansowych Miasta.

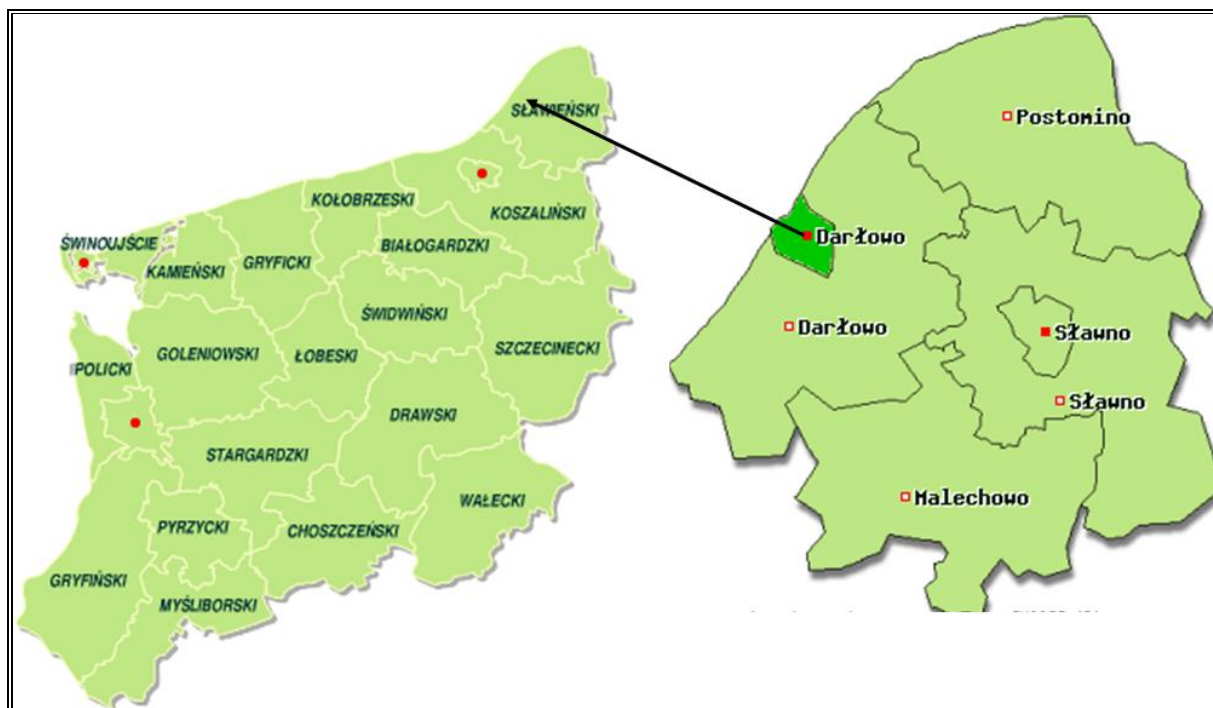
4. Charakterystyka Miasta

4.1. Położenie administracyjne i geograficzne

POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE

Miasto Darłowo zlokalizowane jest przy ujściu rzeki Wieprzy do Morza Bałtyckiego na północno-wschodnim skraju województwa zachodniopomorskiego, w powiecie sławieńskim. Północną granicę Miasta stanowi 5-kilometrowa linia brzegu morskiego z szeroką, piaszczystą plażą, pasmem wydm (obszar chronionego krajobrazu) i znajdującymi się na wschód od Darłowa stromymi stokami morenowymi. Z pozostałych stron Miasto graniczy z gminą wiejską Darłowo. Miasto Darłowo zajmuje powierzchnię 20,21 km².

Rysunek 2. Położenie Miasta Darłowo na tle powiatu i województwa

Źródło: <http://archiwum.zpp.pl/>

Miasto usytuowane jest w odległości 21 km od Sławna, które jest ważnym węzłem kolejowym i drogowym na trasie Berlin - Szczecin - Gdańsk - Królewiec, 40 km od Koszalina oraz 48 km od Słupska, z którymi posiada dogodne połączenia komunikacyjne.

Rysunek 3. Plan Miasta Darłowo

Źródło: <http://www.plan.darlowo.pl/>

POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Według podziału fizycznogeograficznego Polski wg Kondrackiego (2002), Miasto Darłowo położone jest na terenie dwóch mezoregionów: Równiny Słupskiej oraz Wybrzeża Słowińskiego. Szczegółowa regionalizacja fizycznogeograficzna Miasta została zaprezentowana w poniższej tabeli.

Tabela 1. Położenie Miasta Darłowo wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski

Miasto Darłowo	
Prowincja	Niż Środkowoeuropejski
Podprowincja	Pobrzeża Południowobałtyckie
Makroregion	Pobrzeże Koszalińskie
Mezoregion	Równina Słupska
	Wybrzeże Słowińskie

Źródło: Kondracki J. (2002), Geografia regionalna Polski

Równina Słupska (313.43) – mezoregion fizycznogeograficzny w północnej Polsce, jest przedłużeniem Równiny Białogardzkiej oddzieloną przez wał Wzgórz Koszalińskich. Powierzchnia wynosi ok. 1,5 tys. km² jest jednak mało urozmaicona, miejscami zupełnie płaska. Przeciętna wys. 40–60 m. Zbudowana jest z gliny morenowej, piasków glacyfluwialnych oraz ilów i mułków glacylimnicznych. W północnej części równiny ciągnie się pasmo moren czołowych pochodzących z ostatniej fazy (Gradzińskiej) zlodowacenia Polski - Wzgórz Barzowickie (wysokość do 72 m). Główne rzeki to: Grabowa, Wieprza, Słupia, które wykorzystują system małych pradolin. Jest to obszar typowo rolniczy obejmujący również kompleks leśny Puszczy Słupskiej.

Źródło: „Geografia regionalna Polski” – J. Kondracki, PWN, Warszawa 2009

Wybrzeże Słowińskie (313.41) – mezoregion fizycznogeograficzny, najbardziej wysunięta na północ, nadmorska część Pobrzeża Koszalińskiego, zajmująca powierzchnię 1123 km². Najwyższe wzniesienie to Rowokół (114,8 m n.p.m.). Rozciągnięta od Kołobrzegu na zachodzie po Karwie na wschodzie. Krajobraz to głównie nadmorskie wydmy, bagna i jeziora (np. Łebsko). Region słabo zaludniony, większe miasta to Kołobrzeg, Łeba, Ustka, Darłowo. Na terenie wybrzeża Słowińskiego leży Słowiński Park Narodowy.

Źródło: „Geografia regionalna Polski” – J. Kondracki, PWN, Warszawa 2009

Rysunek 4. Położenie fizyczno-geograficzne Miasta Darłowo

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny, Centralna Baza Danych Geologicznych, <http://web3.pgi.gov.pl/>

Na terenie Miasta Darłowo wytypowano 6 cennych obszarów:

- Akwen Bałtyku – wody Bałtyku nie wchodzą w skład granic Miasta Darłowo, jednak mają istotny wpływ na walory przyrodnicze, turystyczne i klimatyczne.

- Podnóże wydmy białej – miejsce występowania inicjalnych stadiów roślinności wydmowej. Pionierskie i bardzo ubogie siedlisko narażone na wiele czynników destrukcyjnych, tak naturalnych (wiatr, sztormy w wyniku których następuje zasypywanie rosnącej tu roślinności, inne warunki pogodowe, zalodzenie), jak i synantropijnych (głównie wydeptywanie i niszczenie przez plażowiczów).
- Wydma biała – miejsce koncentracji największej liczby gatunków roślin objętych ochroną gatunkową, ginących, ujętych na czerwonych listach i w czerwonych księgach, a także stosownych konwencjach i Dyrektywie Siedliskowej. Miejsce występowania przed laty jednej z największych na polskim wybrzeżu populacji mikołajka nadmorskiego, obecnie silnie zredukowanej. Miejsce występowania jednego gatunku storczyka kruszczyka rdzawoczerwonego.
- Kompleks wilgotnych łąk w dolinie Grabowej leżących u podnóża wydm – miejsce ważne dla lęgowej ornitofauny reprezentowanej przede wszystkim przez ptaki siewkowate. Głównym zagrożeniem jest sukcesywne zwiększanie powierzchni odłogowanych gruntów tego kompleksu, prowadzące do zaniku specyficznych siedlisk ważnych dla gatunków ptactwa takich jak: bekasy, czajki, bataliony, brodźce, biegusy, ptaki drapieżne.
- Kompleks wilgotnych łąk w dolinie górnej Wieprzy oraz Starorzecza Wieprzy – miejsce istotne dla lęgowej ornitofauny reprezentowanej przede wszystkim przez ptaki siewkowate i wodno - błotne. Ważny teren florystyczny - występuje tu osoka aloesowata, wąkrota zwyczajna, żabiściek pływający, jeżogłówka, grzybienie, grąźel żółty i okrzętnica bagienna. Miejsce rozrodu płazów.
- Nurt Wieprzy i Grabowej – akweny pełniące w obrębie Darłowa rolę korytarza ekologicznego dla migracji ryb, płazów, gadów oraz bezkręgowców.

Źródło: Waloryzacja przyrodnicza Miasta Darłowo

4.2. Zagospodarowanie przestrzenne Miasta

Największą powierzchnię na terenie Miasta Darłowo zajmują użytki rolne (71,40%), wśród nich przeważają grunty orne stanowiące 53,98%. Drugie miejsce pod względem powierzchni stanowią grunty zabudowane i zurbanizowane, które w 2014 r. zajmowały 20,39% ogólnej powierzchni Miasta.

Tabela 2. Zagospodarowanie wszystkich gruntów na terenie Miasta Darłowo w 2014 r.

Rodzaje gruntów	Powierzchnia (w ha)	Udział %
Użytki rolne, w tym:	1 443	71,40%
- Grunty orne	779	53,98%

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2017-2020
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024

Rodzaje gruntów	Powierzchnia (w ha)	Udział %
- Sady	2	0,14%
- Łąki	431	29,87%
- Pastwiska	164	11,37%
- Pozostałe użytki rolne	67	4,64%
Lasy oraz grunty leśne, w tym:	70	3,46%
- Lasy	62	88,57%
- Grunty zadrzewione i zakrzewione	8	11,43%
Grunty pod wodami	58	2,87%
Grunty zabudowane i zurbanizowane	412	20,39%
Pozostałe grunty i nieużytki	38	1,88%
RAZEM	2 021	100,00%

Źródło: Dane z GUS

Poniższa tabela prezentuje zestawienie gruntów należących do Miasta Darłowo. Zgodnie z informacjami otrzymanymi z Urzędu Miejskiego w Darłowie w 2017 r. łączna powierzchnia gruntów będąca w posiadaniu Miasta wynosiła 481,8222 ha.

Tabela 3. Zagospodarowanie gruntów należących do Miasta Darłowo (stan na 12.06.2017 r.)

Grupa	Użytek	Opis	Powierzchnia w ha	Udział
Grunty rolne	R	Grunty orne	176,5237	36,6%
	S	Sady	-	-
	Ł	Łąki trwałe	72,5664	15,1%
	Ps	Pastwiska	41,5917	8,6%
	Br	Grunty orne zabudowane	1,5136	0,3%
	Wsr	Grunty pod stawami	0,0292	0,0%
	W	Grunty pod rowami	4,5453	0,9%
	Lzr	Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	2,6884	0,6%
	N	Nieużytki	2,8344	0,6%
Grunty leśne	Ls	Lasy	17,8611	3,7%
	Lz	Grunty zadrzewione i zakrzewione	-	-
Grunty zabudowane i zurbanizowane	K	Użytki kopalne	-	-
	B	Tereny mieszkalne	13,0732	2,7%
	Ba	Tereny przemysłowe	2,9017	0,6%
	Bi	Inne tereny zabudowane	24,4164	5,1%
	Bp	Zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie	7,1396	1,5%

Grupa	Użytek	Opis	Powierzchnia w ha	Udział
		zabudowy		
	Bz	Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	13,9504	2,9%
	dr	Drogi	94,1466	19,5%
	Tk	Tereny kolejowe	0,2931	0,1%
	Ti	Inne tereny komunikacyjne	2,6447	0,5%
	Tp	Grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	-	-
Użytki ekologiczne	E	Użytki ekologiczne	-	-
Grunty pod wodami	Wm	Grunty pod morskimi wodami wewnętrznymi	2,1706	0,5%
	Wp	Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	-	-
	Wsr	Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	0,2475	0,1%
Tereny różne	Tr	Tereny różne	0,6846	0,1%
Suma			481,8222	100,0%

Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Darłowie

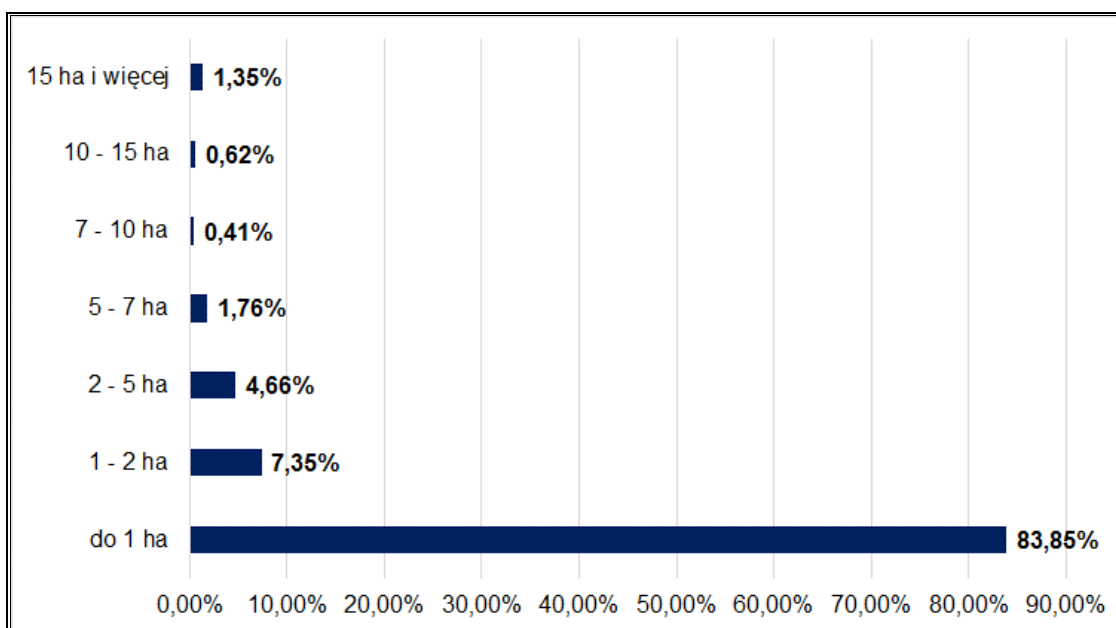
Na terenie Miasta przeważają gospodarstwa o powierzchni do 1 ha, jest ich 810 szt. (stanowią one 83,85% wszystkich gospodarstw). Drugie miejsce zajmują gospodarstwa o powierzchni od 1 do 2 ha jest ich 71 (7,35%). Gospodarstw o powierzchni 15 ha i więcej odnotowano 13 szt. (1,35%). Dane na temat liczby gospodarstw wg powierzchni prezentują poniższe tabela i wykres.

Tabela 4. Liczba gospodarstw rolnych wg powierzchni na terenie Miasta Darłowo

Zakres powierzchni w ha	Liczba gospodarstw w szt.	Powierzchnia gruntów w ha fizycznych
do 1 ha	810	116,8631
1 - 2 ha	71	10,0218
2 - 5 ha	45	158,8084
5 - 7 ha	17	112,8008
7 - 10 ha	4	18,5049
10 - 15 ha	6	67,3754
15 ha i więcej	13	267,7914

Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Darłowie

Wykres 1. Struktura gospodarstw wg zajmowanej powierzchni na terenie Miasta Darłowo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Darłowie

4.3. Demografia

Zgodnie z danymi z Urzędu Miejskiego w Darłowie, liczba mieszkańców Miasta w pierwszym półroczu 2017 r. wynosiła 13 206 osób, z czego 52,44% stanowiły kobiety, a 47,56% mężczyźni.

Tabela 5. Liczba mieszkańców Miasta Darłowo na dzień 12.06.2017 r.

Wiek	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
0-2 lat	156	149	305
3 lata	54	55	109
4-5 lat	129	106	235
6 lat	74	41	115
7 lat	77	72	149
8-12 lat	294	290	584
13-15 lat	155	157	312
16-17 lat	115	105	220
18 lat	52	62	114
19-65 lat	4 313	0	4 313
19-60 lat	0	3 880	3 880
>65	862	0	862
>60	0	2 008	2 008
Razem	6 281	6 925	13 206

Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Darłowie

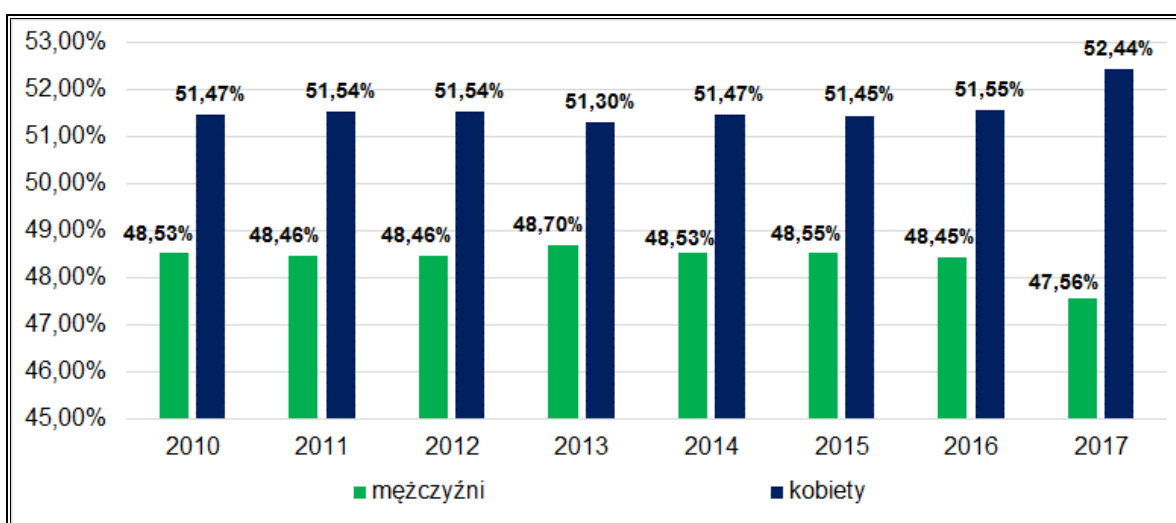
Według danych z GUS i z Urzędu Miejskiego w Darłowie, na przełomie lat 2010-2017 liczba mieszkańców Miasta spadła o 8,45%. Dane dotyczące liczby mieszkańców Miasta Darłowo prezentują poniższa tabela i wykres.

Tabela 6. Liczba ludności wg płci na terenie Miasta Darłowo w latach 2010-2017

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
ogółem	14 425	14 390	14 308	14 229	14 059	14 005	13 943	13 206
mężczyźni	7 001	6 973	6 934	6 929	6 823	6 799	6 755	6 281
kobiety	7 424	7 417	7 374	7 300	7 236	7 206	7 188	6 925

Źródło: Dane z GUS i Urzędu Miejskiego w Darłowie (2017 r.)

Wykres 2. Struktura ludności wg płci na terenie Miasta Darłowo w latach 2010-2017

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS i Urzędu Miejskiego w Darłowie (2017 r.)

W latach 2010-2016 wielkość przyrostu naturalnego uległa znacznemu spadkowi. Ujemna wartość wskaźnika w latach 2012-2016 świadczy, że liczba zgonów jest wyższa od liczby urodzeń na terenie analizowanej jednostki terytorialnej. Liczba urodzeń żywych w latach 2010-2016 uległa spadkowi o 31,25%, natomiast liczba zgonów w latach 2010-2015 wzrosła, zmiana wynosiła 20,29%. Dane na temat wskaźników przyrostu naturalnego prezentują poniższa tabela i wykresy.

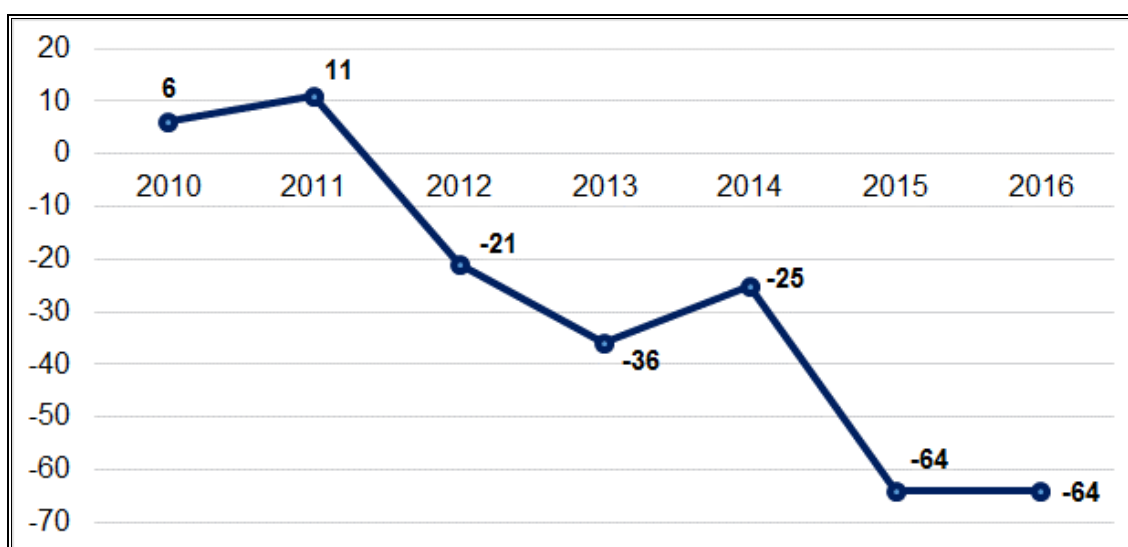
Tabela 7. Przyrost naturalny na terenie Miasta Darłowo w latach 2010-2016

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Urodzenia żywe							
Ogółem	144	145	116	114	119	102	99
Kobiety	68	68	49	54	55	50	50
Mężczyźni	76	77	67	60	64	52	49
Zgony							

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ogółem	138	134	137	150	144	166	b/d
Kobiety	58	63	62	74	65	85	b/d
Mężczyźni	80	71	75	76	79	81	b/d
Przyrost naturalny							
Ogółem	6	11	-21	-36	-25	-64	-64
Kobiety	10	5	-13	-20	-10	-35	-21
Mężczyźni	-4	6	-8	-16	-15	-29	-43

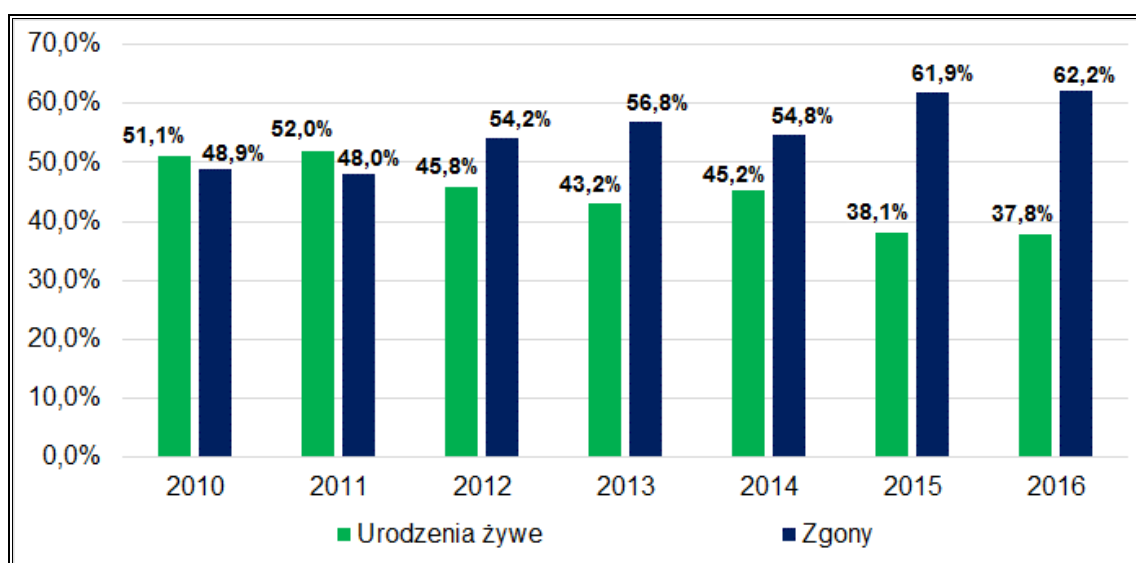
Źródło: Dane z GUS

Wykres 3. Wielkość przyrostu naturalnego w latach 2010-2016 w Mieście Darłowo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Wykres 4. Wielkość urodzeń żywych i zgonów na terenie Miasta Darłowo w latach 2010-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

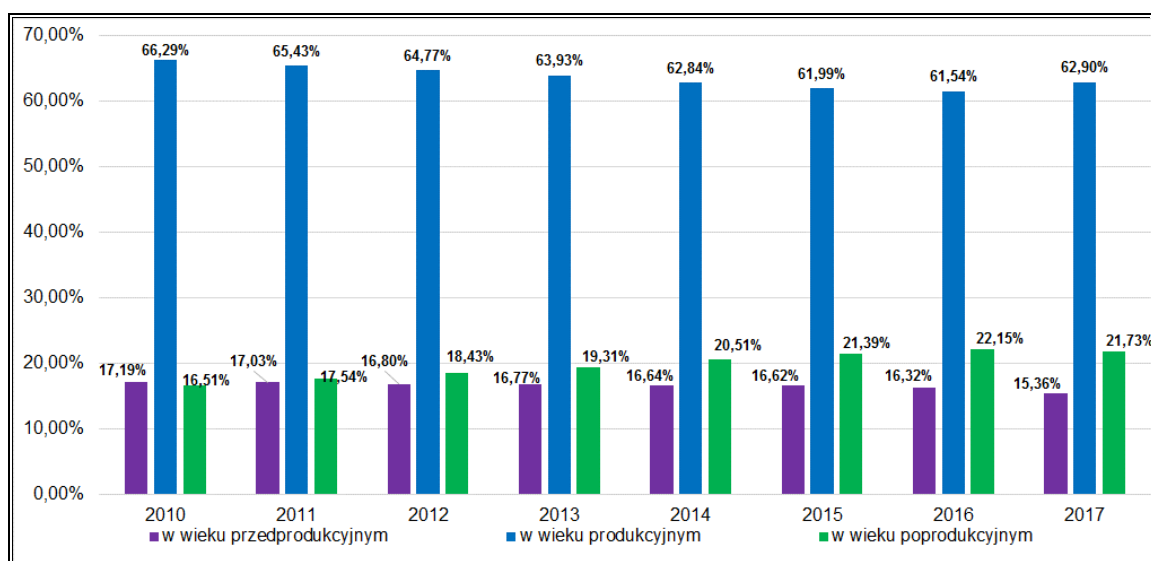
Na terenie Miasta Darłowo w latach 2010-2017 dostrzec można spadek udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym o 18,18%, spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym o 13,13% oraz wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym o 20,47%. Sytuacja taka świadczy o niekorzystnym zjawisku starzenia się społeczeństwa na terenie Miasta. W 2017 r. liczba osób w wieku produkcyjnym stanowiła 62,9%. Dane na temat ludności wg ekonomicznych grup wieku prezentują poniższe tabela i wykres.

Tabela 8. Liczba ludności Miasta Darłowo wg ekonomicznych grup wieku w latach 2010-2017

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
w wieku przedprodukcyjnym								
Ogółem	2 480	2 450	2 404	2 386	2 340	2 328	2 275	2029
Mężczyźni	1 287	1 270	1 243	1 249	1 231	1 218	1 188	1054
Kobiety	1 193	1 180	1 161	1 137	1 109	1 110	1 087	975
w wieku produkcyjnym								
Ogółem	9563	9416	9267	9096	8835	8681	8580	8307
Mężczyźni	5 039	4 983	4 923	4 873	4 733	4 651	4 603	4365
Kobiety	4 524	4 433	4 344	4 223	4 102	4 030	3 977	3942
w wieku poprodukcyjnym								
Ogółem	2 382	2 524	2 637	2 747	2 884	2 996	3 088	2870
Mężczyźni	675	720	768	807	859	930	964	862
Kobiety	1 707	1 804	1 869	1 940	2 025	2 066	2 124	2008

Źródło: Dane z GUS i Urzędu Miejskiego w Darłowie (2017 r.)

Wykres 5. Podział ludności Miasta Darłowo wg ekonomicznych grup wieku (udział %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS i Urzędu Miejskiego w Darłowie

W latach 2010-2015 liczba zameldowań w ruchu wewnętrznym na terenie Miasta Darłowo zmalała o 9,09%. Odnotowano również spadek liczby wymeldowań w ruchu wewnętrznym

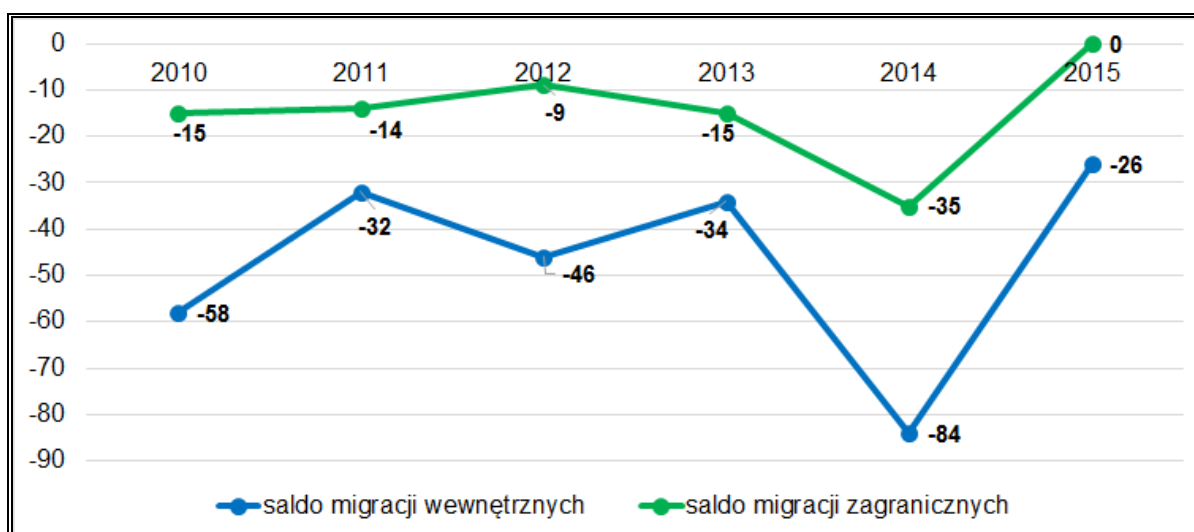
z 179 w 2010 r. do 136 w 2015 r. (o 24,02%). Ujemne saldo migracji wewnętrznych świadczy o tym, że w więcej było wymeldowań niż zameldowań na obszarze badanej jednostki. Dane na temat migracji na terenie Miasta Darłowo prezentują poniższa tabela i wykres.

Tabela 9. Migracja na terenie Miasta Darłowo w latach 2010-2015

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Zameldowania w ruchu wewnętrznym						
Ogółem	121	125	110	108	108	110
Mężczyźni	54	56	52	49	56	49
Kobiety	67	69	58	59	52	61
Zameldowania z zagranicy						
Ogółem	8	5	8	6	8	0
Mężczyźni	7	3	5	2	5	0
Kobiety	1	2	3	4	3	0
Wymeldowania w ruchu wewnętrznym						
Ogółem	179	157	156	142	192	136
Mężczyźni	82	84	90	72	91	59
Kobiety	97	73	66	70	101	77
Wymeldowania za granicę						
Ogółem	23	19	17	21	43	0
Mężczyźni	9	9	7	6	33	0
Kobiety	14	10	10	15	10	0

Źródło: Dane z GUS

Wykres 6. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych na terenie Miasta Darłowo w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

4.4. Sytuacja gospodarcza

Na terenie Miasta Darłowo na koniec 2016 roku działały 1 942 podmioty gospodarcze, z czego 3,04% funkcjonowało w sektorze publicznym, zaś 96,96% w sektorze prywatnym. Liczba podmiotów gospodarczych ogółem od 2010 roku spadła o 267 podmiotów (12,07%). Strukturę działalności gospodarczej prowadzonej na terenie Miasta, zarówno w sektorze publicznym jak i prywatnym, prezentuje poniższa tabela.

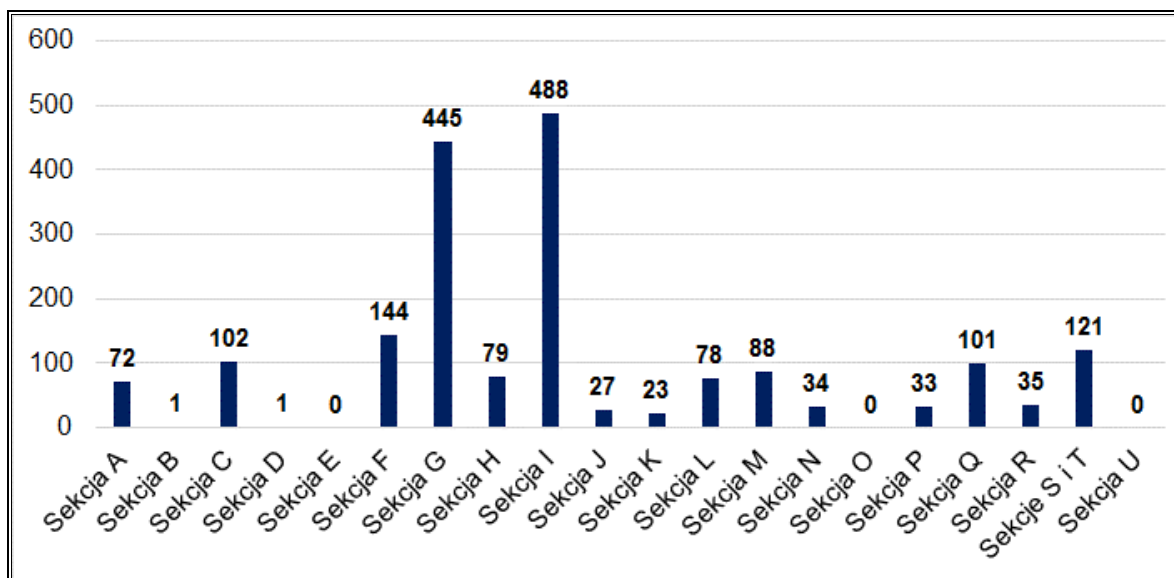
Tabela 10. Struktura działalności gospodarczej według sektorów w Mieście Darłowo w latach 2010-2016

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON		Rok						
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
podmioty gospodarki narodowej ogółem		2 209	2 106	2 016	1 990	1 969	1 928	1 942
sektor publiczny	Ogółem	81	77	61	62	59	58	59
	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	26	21	21	21	21	21	22
	spółki handlowe	6	6	6	6	6	5	5
sektor prywatny	Ogółem	2 128	2 029	1 955	1 928	1 910	1 864	1 876
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1 797	1 693	1 616	1 583	1 555	1 514	1 516
	spółki handlowe	70	76	85	87	91	88	91
	spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	16	16	20	19	19	18	18
	Spółdzielnie	6	6	6	6	6	6	6
	Fundacje	1	2	2	2	1	1	4
	Stowarzyszenia i organizacje społeczne	38	38	39	43	43	45	48

Źródło: Dane z GUS

Zgodnie z danymi dotyczącymi struktury działalności gospodarczej prowadzonej w sektorze prywatnym przedstawionymi na poniższym wykresie, prywatna działalność gospodarcza prowadzona na terenie Miasta Darłowo koncentruje się głównie na: działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I – 488 podmiotów) oraz handlu hurtowym i detalicznym (sekcja G – 445 podmiotów).

Wykres 7. Struktura działalności gospodarczej na terenie Miasta Darłowo w 2016 r. wg sekcji PKD 2007

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa Wody: gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

4.5. Infrastruktura drogowa i transport

Sieć komunikacyjną na terenie Miasta Darłowo tworzą:

- droga krajowa nr 37;
- drogi wojewódzkie:
 - droga wojewódzka nr 205,
 - droga wojewódzka nr 203;
- 11 dróg powiatowych – łączna długość na terenie Miasta wynosi 7,965 km;
- ok. 142 drogi gminne – łączna długość na terenie Miasta wynosi 44,767 km.

Tabela 11. Wykaz dróg znajdujących się na terenie Miasta Darłowo

Nr drogi	Nazwa	Długość na terenie Miasta [w km]	Nawierzchnia/stan drogi
DROGI KRAJOWE			
37	Darłowo-Karwice (DK6)	ok. 1,086	utwardzona/dobry
DROGI WOJEWÓDZKIE			
203	Koszalin-Ustka	ok. 6,7	utwardzona/dobry
205	Darłówko-Bobolice	ok. 8,5	utwardzona/dobry
DROGI POWIATOWE			
0523Z	ul. Bogusława X	0,301	utwardzona/dobry
0527Z	ul. Fryderyka Chopina	1,162	utwardzona/dobry
0544Z	ul. Królowej Jadwigi	0,509	utwardzona/dobry
0535Z	ul. Kanałowa	0,451	utwardzona/dobry
0552Z	ul. Lotników Morskich	1,972	utwardzona/dobry
0554Z	ul. Okrężna	0,623	utwardzona/dobry
0556Z	ul. Karola Szymanowskiego	0,223	utwardzona/zły
0557Z	ul. Tkacka	0,097	utwardzona/dobry
0559Z	ul. Stanisława Wyspiańskiego	0,866	utwardzona/dobry
0560Z	ul. Zwycięstwa	0,953	utwardzona/dobry
0561Z	ul. Stefana Żeromskiego	0,799	utwardzona/zły
RAZEM		7,956	
DROGI GMINNE			
155002Z	ul. Admiralska	0,613	utwardzona/dobry
x	ul. Akacyjowa	0,252	nietwardzona/zły

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2017-2020
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024

Nr drogi	Nazwa	Długość na terenie Miasta [w km]	Nawierzchnia/stan drogi
155029Z	Aleja Jana Pawła II	2,706	utwardzona/dobry
155003Z	Aleja Parkowa	0,716	utwardzona/dobry
155001Z	Aleja Wojska Polskiego	0,176	utwardzona/dobry
x	ul. gen. Władysława Andersa	0,250	utwardzona/dobry
155040Z	ul. Księżnej Anny	0,331	utwardzona/dobry
155004Z	ul. Bałtycka	0,160	utwardzona/dobry
155005Z	ul. Józefa Bema	0,190	utwardzona/dobry
155006Z	ul. gen. Zygmunta Berlinga	0,191	utwardzona/dobry
155007Z	ul. Bosmańska	0,612	utwardzona/dobry
155008Z	ul. Brzozowa	0,294	częściowo utwardzona/zły
x	ul. Chabrowa	0,237	utwardzona/średni
x	ul. Józefa Chełmońskiego	0,359	nieutwardzona/zły
155009Z	ul. Chińska	0,185	utwardzona/dobry
155010Z	ul. Józefa Chłopickiego	0,129	utwardzona/dobry
155011Z	ul. Cicha	0,289	utwardzona/dobry
155012Z	ul. Jana Henryka Dąbrowskiego	0,266	utwardzona/dobry
155013Z	ul. Dębowa	0,614	utwardzona/dobry
155014Z	ul. Długa	0,760	utwardzona/dobry
155015Z	ul. Dorszowa	0,159	utwardzona/zły
155016Z	ul. Stanisława Dulewicza	0,175	nieutwardzona/zły
155017Z	ul. Adolfa Dygasińskiego	0,306	nieutwardzona/zły
x	skwer Ekologów - teren zielony	x	
x	pl. Króla Eryka - teren zielony	x	
155018Z	ul. Juliana Fałata	0,116	nieutwardzona/zły
155019Z	ul. Hieronima Fiodorowa	0,200	nieutwardzona/zły
x	ul. Fiołkowa	0,298	nieutwardzona/średni
155020Z	ul. Flisacka	0,178	utwardzona/dobry
155021Z	ul. Franciszkańska	0,190	utwardzona/dobry

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2017-2020
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024

Nr drogi	Nazwa	Długość na terenie Miasta [w km]	Nawierzchnia/stan drogi
155022Z	ul. Gdyńska	0,122	utwardzona/dobry
155094Z	ul. św. Gertrudy	0,361	utwardzona/dobry
x	Rondo im. Zbysława Góreckiego	x	
155023Z	ul. Artura Grottgera	0,253	utwardzona/dobry
155024Z	ul. Helska	0,303	utwardzona/dobry
155025Z	ul. Hotelowa	0,121	utwardzona/dobry
155026Z	ul. mjr. Hubala	0,265	utwardzona/dobry
155027Z	ul. Jachtowa	0,161	utwardzona/dobry
155028Z	ul. Jagiellońska	0,509	utwardzona/dobry
155030Z	ul. Kapitańska	0,162	utwardzona/dobry
155031Z	ul. Mieczysława Karłowicza	0,498	utwardzona/dobry
155032Z	ul. Kaszubska	0,218	utwardzona/dobry
x	ul. Kolejowa	0,167	nietwardzona/zły
155033Z	ul. Marii Konopnickiej	0,075	utwardzona/dobry
155034Z	ul. Mikołaja Kopernika	0,205	utwardzona/dobry
155035Z	ul. Wojciecha Kossaka	0,127	nietwardzona/zły
155036Z	ul. Kościelna	0,189	utwardzona/dobry
155058Z	pl. Tadeusza Kościuszki	0,235	utwardzona/dobry
155037Z	ul. Kotwiczna	0,218	utwardzona/dobry
155038Z	ul. Kowalska	0,170	utwardzona/dobry
155039Z	ul. Krótka	0,135	utwardzona/dobry
155041Z	ul. Karola Kurpińskiego	0,098	utwardzona/dobry
x	ul. Letnia	0,115	utwardzona/dobry
x	ul. Witolda Lutosławskiego	0,575	utwardzona/zły
155042Z	ul. Łąkowa	0,371	nietwardzona/zły
155043Z	ul. gen. Stanisława Maczka	0,153	utwardzona/dobry
155001Z	ul. 1-go Maja	0,240	utwardzona/dobry
x	ul. Makowa	0,309	utwardzona/dobry
155044Z	ul. Marynarska	0,612	utwardzona/dobry

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2017-2020
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024

Nr drogi	Nazwa	Długość na terenie Miasta [w km]	Nawierzchnia/stan drogi
x	ul. Jana z Maszewa	0,226	nieutwardzona/zły
155045Z	ul. Masztowa	0,125	utwardzona/dobry
155046Z	ul. Jana Matejki	0,185	utwardzona/dobry
155047Z	ul. Adama Mickiewicza	0,235	utwardzona/dobry
x	ul. Miodowa	0,143	nieutwardzona/zły
155048Z	ul. Młyńska	0,264	utwardzona/dobry
155049Z	ul. Stanisława Moniuszki	0,218	utwardzona/dobry
155050Z	ul. Józefa Muchy	0,226	utwardzona/dobry
155051Z	ul. Nadbrzeżna	0,335	nieutwardzona/zły
x	Nadmorska	1,200	nieutwardzona/zły
x	Nagietkowa	0,213	nieutwardzona/zły
155052Z	ul. Feliksa Nowowiejskiego	0,102	utwardzona/dobry
155053Z	ul. Michała Kleofasa Ogińskiego	0,072	utwardzona/dobry
155054Z	ul. Ogrodowa	0,136	utwardzona/dobry
155055Z	ul. Osadnicza	0,195	nieutwardzona/zły
155056Z	ul. Ignacego Jana Paderewskiego	0,105	utwardzona/dobry
155057Z	ul. Piastowska	0,302	utwardzona/dobry
x	pl. marsz. Józefa Piłsudskiego - teren zielony	x	
155060Z	ul. Emilii Plater	0,764	utwardzona/dobry
155061Z	ul. Plażowa	0,313	utwardzona/dobry
155062Z	ul. Poczтовая	0,223	utwardzona/dobry
155063Z	ul. Polna	1,311	nieutwardzona/zły
155064Z	ul. Południowa	0,290	utwardzona/dobry
155065Z	ul. Pomorska	0,237	utwardzona/dobry
x	ul. ks. Jerzego Popiełuszki	0,471	utwardzona/dobry
155066Z	ul. Portowa	0,373	utwardzona/zły
155067Z	ul. Powstańców Warszawskich	0,418	utwardzona/dobry
155069Z	ul. Północna	0,968	utwardzona/dobry

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2017-2020
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024

Nr drogi	Nazwa	Długość na terenie Miasta [w km]	Nawierzchnia/stan drogi
155068Z	ul. Przemysłowa	0,737	nieutwardzona/średnia
155070Z	ul. Pucka	0,115	utwardzona/dobry
155071Z	ul. Kazimierza Pułaskiego	0,579	utwardzona/dobry
155072Z	ul. Racisław	1,234	nieutwardzona/zły
155073Z	ul. Ratuszowa	0,092	utwardzona/dobry
155074Z	ul. Mikołaja Reja	0,341	utwardzona/dobry
155075Z	ul. Władysława Stanisława Reymonta	0,643	utwardzona/dobry
155076Z	ul. gen. Stefana Roweckiego	0,118	nieutwardzona/zły
155077Z	ul. Rybacka	0,226	utwardzona/zły
155078Z	ul. Rynkowa	0,390	utwardzona/dobry
155079Z	ul. Rzeczna	0,312	częściowo utwardzona/zły
155080Z	ul. Rzemieślnicza	0,313	utwardzona/dobry
155081Z	ul. Hanki Sawickiej	0,400	utwardzona/dobry
x	skwer gen. Władysława Sikorskiego - teren zielony	x	
155082Z	ul. Słoneczna	0,368	utwardzona/dobry
155083Z	ul. Juliusza Słowackiego	0,190	utwardzona/dobry
155084Z	ul. Słowiańska	0,931	utwardzona/dobry
155085Z	ul. Sosnowa	0,144	nieutwardzona/zły
155086Z	ul. Splawie	0,294	nieutwardzona/zły
155087Z	ul. Spokojna	0,239	utwardzona/dobry
155088Z	ul. Sportowa	1,100	utwardzona/dobry
x	ul. Stoczniowa	0,146	utwardzona/dobry
155089Z	ul. Stodolniana	0,110	utwardzona/dobry
155090Z	ul. mjr Henryka Sucharskiego	0,119	utwardzona/dobry
x	ul. Szantowa	0,062	
155091Z	ul. Szarych Szeregów	0,324	nieutwardzona/zły
155092Z	ul. Szpitalna	0,118	utwardzona/zły
155093Z	ul. Ścienna	0,068	utwardzona/dobry

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2017-2020
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024

Nr drogi	Nazwa	Długość na terenie Miasta [w km]	Nawierzchnia/stan drogi
x	ul. Turystyczna	x	
155095Z	ul. Romualda Traugutta	0,132	nieutwardzona/zły
x	ul. O. Damiana Tynieckiego	0,472	
155096Z	ul. Wałowa	0,895	utwardzona/dobry
155097Z	ul. Wczasowa	0,113	nieutwardzona/zły
155098Z	ul. Wenedów	0,397	utwardzona/dobry
155099Z	ul. Wiejska	0,482	nieutwardzona/ średni
155100Z	ul. Henryka Wieniawskiego	0,484	utwardzona/dobry
155101Z	ul. Wierzbowa	0,159	nieutwardzona/zły
155102Z	ul. Wilków Morskich	0,464	
x	ul. Wiosenna	0,117	utwardzona/dobry
x	ul. Wiśniowa	x	utwardzona/dobry
155103Z	ul. Władysława IV	0,444	utwardzona/dobry
155104Z	ul. Wojsk Ochrony Pogranicza	0,197	utwardzona/dobry
155105Z	ul. Wschodnia	0,183	utwardzona/dobry
x	ul. Józefa Wybickiego	0,335	utwardzona/zły
x	ul. kard. Stefana Wyszyńskiego	0,598	utwardzona/dobry
155106Z	ul. Zachodnia	0,197	utwardzona/dobry
x	ul. Zacisze	0,213	nieutwardzona/zły
155107Z	ul. Zamkowa	0,230	utwardzona/dobry
155059Z	Plac Zamkowy	0,022	utwardzona/dobry
155108Z	ul. Zawiszy Czarnego	0,072	utwardzona/dobry
155109Z	ul. Zielona	0,529	utwardzona/dobry
x	ul. Księżnej Zofii	0,227	nieutwardzona/zły
155110Z	ul. Zygmunta III Wazy	0,102	nieutwardzona/zły
155111Z	ul. Żaglowa	0,161	utwardzona/dobry
155112Z	ul. Władysława Żeleńskiego	0,070	utwardzona/dobry
155113Z	ul. Żwirki i Wigury	0,190	utwardzona/dobry

Nr drogi	Nazwa	Długość na terenie Miasta [w km]	Nawierzchnia/stan drogi
RAZEM		44,767	

Źródło: Dane w Urzędzie Miejskiego w Darłowie

Ponadto, na obszarze Miasta Darłowo znajduje się linia kolejowa nr 418 Sławno-Darłowo. Obecnie wyłączona jest z ruchu pasażerskiego.

Źródło: Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Darłowo

4.6. Zaopatrzenie w ciepło, gaz, energię elektryczną

ZAOPATRZENIE W CIEPŁO

Miasto Darłowo jest wyposażone w miejski system ciepłowniczy zasilany ze źródeł wytwarzania w postaci 9 kotłowni gazowo - olejowych, które zarządzane są przez Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Darłowie. System ciepłowniczy został zmodernizowany i przystosowany do lokalnego popytu.

Miejska sieć ciepłownicza nie obejmuje :

- zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej poza centrum Miasta,
- zabudowy turystycznej w obrębie dzielnic Darłówek Zachodni i Darłówek Wschodni,
- rolniczej zabudowy gospodarczej i mieszkaniowo-gospodarczej w okolicach ul. O. Damiana Tynieckiego oraz ul. Mickiewicza.

W latach 1999/2000 MPEC przeprowadziło kompleksową modernizację systemu ciepłowniczego w Darłowie. Wybudowano wówczas 9 oddzielnych systemów ciepłowniczych zasilanych z 9 kotłowni gazowo-olejowych. Wszystkie sieci ciepłownicze wykonano z rur preizolowanych.

Tabela 12. Parametry kotłowni MPEC

Wyszczególnienie	Dane
rodzaj materiału opałowego wykorzystywanego w kotłowniach:	GZ-50
wartość opałowa spalanego paliwa	36,10 MJ/m ³
moc zainstalowana kotłowni	6 840 kW
rodzaj kotłów	Wodne
sprawność kotłów w %	89%

Źródło: Dane MPEC Darłowo

Na obszarach nieobjętych siecią ciepłowniczą zaopatrzenie w ciepło odbywa się z wykorzystaniem indywidualnych źródeł ciepła w postaci lokalnych kotłowni oraz palenisk

domowych (pieców na opał stały) zasilanych m.in. gazem ziemnym wysokometanowym, węglem, drewnem, olejem opałowym oraz energią elektryczną.

Źródło: Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Darłowo, Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Darłowo na lata 2015-2030

ZAOPATRZENIE W GAZ SIECIOWY

Obecnie Miasto Darłowo jest dobrze zgazyfikowane (ok. 61,24%). Zaopatrzenie odbywa się systemem sieci gazowniczej średnioprężnej Ø200 - Ø100 mm z czterema stacjami redukcyjnymi. Przesył dotyczy rozsyłu gazu ziemnego wysokometanowego E (GZ-50) czerpanego z gazociągu wysokiego ciśnienia Ø400mm z wykorzystaniem stacji redukcyjnej I stopnia. Bezpośrednie dostarczanie gazu do odbiorców odbywa się siecią niskoprężną Ø50 - Ø150 mm. Sieć gazowa zaopatruje odbiorców indywidualnych, podmioty gospodarcze oraz lokalne kotłownie wspólnot mieszkaniowych i 9 kotłowni gazowo-olejowych należących do miejskiej sieci ciepłowniczej. Głównym dystrybutorem gazu ziemnego jest **Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o., Oddział w Poznaniu, Zakład w Koszalinie.**

Sieć gazownicza Miasta podlega ciągłej modernizacji oraz sukcesywnej rozbudowie. Wzrasta ilość odbiorców gazu natomiast samo zużycie gazu spada na co w głównej mierze wpływa konkurencyjność energii odnawialnej i węgla lub zastąpienie gazu innym paliwem.

Aktualna sieć gazownicza Miasta znajduje się w dobrym stanie, ponadto zapewnia bezpieczeństwo mieszkańców w zakresie zaopatrzenia w gaz oraz zaspokaja ich potrzeby w tym zakresie w związku z czym nie planuje się większych działań rozwojowych sieci gazowej.

Przez obszar Miasta Darłowo przebiega:

- niskoprężna sieć gazowa PE, Ø50 - Ø150 mm,
- średnioprężna sieć gazowa, Ø200 - Ø100 mm.

Źródło: Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Darłowo, Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Darłowo na lata 2015-2030

Zgodnie z danymi z GUS, łączna długość czynnej sieci gazociągowej w 2015 r. w granicach Miasta wynosiła ok. 70 055 m (bez przyłączy gazowych), ilość przyłączy wynosi 1 718 szt. Z gazociągu korzysta 89,2% mieszkańców Miasta.

Tabela 13. Wyposażenie Miasta Darłowo w sieć gazową w latach 2010-2015

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Długość czynnej sieci gazowej	km	54 379	54 379	54 489	56 080	68 303	70 055
Długość czynnej sieci przesyłowej	km	2 724	2 724	2 724	2 724	2 724	2 724
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	51 655	51 655	51 765	53 356	65 579	67 331

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt.	1 604	1 632	1 657	1 669	1 709	1 718
Ludność korzystająca z sieci gazowej	gosp.	13 194	13 098	13 038	12 837	12 682	12 487
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności							
Teren Miasta Darłowo	%	91,5	91,0	91,1	90,2	90,2	89,2

Źródło: Dane z GUS

ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNA

Teren Miasta Darłowo zaopatrywany jest w energię elektryczną dzięki dostawcy ENERGA OPERATOR S.A., ze stacji transformatorowej GPZ Darłowo 110/15kV znajdującej się na terenie Miasta, która wyposażona jest w dwa transformatory 110/15kV o mocy 50MVA.

W granicach Miasta Darłowo znajdują się następujące sieci energetyczne :

- linia NN 0,4kV, w tym ok. 146,3 km linii kablowej oraz ok. 10,8 km linii napowietrznej,
- linie SN 15kV, w tym ok. 51,1 km linii kablowych oraz ok. 52,9 km linii napowietrznych, które tworzą sieć rozdzielczą.

Uzupełnieniem sieci energetycznej na terenie Miasta są mniejsze stacje transformatorowe 15/0,4kV w liczbie 98 szt., o typie kontenerowym, wieżowym i słupowym zasilane z sieci średniego napięcia.

Do linii elektroenergetycznych wysokich i najwyższych napięć przebiegających przez teren Miasta Darłowo, należy 8,5 km linii o dobrym stanie technicznym i średnim wieku:

- linia WN 110kV relacji Dunowo - Darłowo,
- linia WN 110kV relacji Darłowo-Pieńkowo.

Ogólne zużycie energii elektrycznej w 2014 roku na terenie Miasta wyniosło 25 965,5MWh wśród odbiorców indywidualnych (na niskim napięciu 0,4kV) oraz 4 484,5MWh wśród odbiorców przemysłowych (na wysokim 110kV i średnim 15kV napięciu).

Zgodnie z danymi przedstawionymi przez ENERGA-OPERATOR S.A. w granicach Miasta planuje się:

- modernizację linii napowietrznej nr 607 GPZ Darłowo łączącej ciągi liniowe nr 604 i 607 przez odłącznik nr 3256,
- modernizację linii napowietrznej nr 613 GPZ Darłowo łączącej ciągi liniowe nr 612 i 613 przez odłącznik nr 6043,
- przebudowę linii napowietrznej SN 15KV nr 601 w m. Darłowo,
- przebudowę linii napowietrznej SN 15KV nr 602 w m. Darłowo,
- modernizację linii SN nr 608 odcinek od stacji transformatorowej 15/0,4kV nr 30920 „Darłowo Kuter” do stacji transformatorowej 15/0,4kV nr 30975 „Darłowo Mleczarnia”,

- modernizację odgałęzienia linii SN nr 603 od stacji transformatorowej 15/0,4kV nr 31264 „Darłowo Sportowa”,
- przebudowę stacji transformatorowej 15/0,4kV nr 30806 „Darłowo Kanałowa”,
- wymianę rozdzielnic Sn oraz montaż modułu telemechanizacji w stacjach transformatorowych 15/0,4kV „Darłówko DW Lot”, „Darłówko JW.”, „Darłówko Przedszkole”, „Darłówko WZPT”, „Darłówko Róży Luksemburg”, „Darłowo Puławskiego”, „Darłowo Kamieniołomy”,
- modernizację sieci 0,4kV w m. Darłowo, ul. Tynieckiego, st. tr. 30913 „Darłowo Puławskiego”,
- modernizację sieci 0,4kV w m. Darłowo, ul. Reymonta i ul. Mickiewicza zasilanych ze st. tr. 31210 „Darłowo Mickiewicza” i 31477 „Darłowo Reymonta”,
- modernizację sieci 0,4kV w m. Darłowo, ul. Leśna, Spokojna, Wierzbowa zasilanych ze stacji nr 31098 „Spokojna”,
- budowę sieci transformatorowych 15/04kV oraz budowa elektroenergetycznych linii 15kV i 0,4kV.

Źródło: Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Darłowo

4.7. Odnawialne źródła energii

Możliwość eksploatacji i rozwój ekologicznych źródeł energii jest szansą dla województwa zachodniopomorskiego na zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, a także stwarza możliwość poprawy zaopatrzenia w energię terenów o słabo rozwiniętej infrastrukturze energetycznej. Powstawanie w województwie nowych inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii (OZE) może przyczynić się również do redukcji emisji CO₂ oraz wpłynąć na oszczędność energii i zwiększenie efektywności energetycznej.

Montaż tego typu urządzeń wiąże się z dość wysokimi nakładami na etapie inwestycyjnym, natomiast w fazie eksploatacji pozwala na duże oszczędności na opłatach za energię, w porównaniu do powszechnie stosowanych źródeł ciepła opalanych węglem, olejem czy gazem. Ze względu na coraz atrakcyjniejsze ceny urządzeń grzewczych bazujących na odnawialnych źródłach energii oraz dodatkowo szerokich możliwościach współfinansowania takich inwestycji np. z WFOSiGW oraz funduszy Unii Europejskiej, prognozuje się, że gminy będą podejmowały działania mające na celu zachęcenie mieszkańców do wyposażenia budynków mieszkalnych w urządzenia bazujące na odnawialnych źródłach energii.

4.7.1. Energia wiatru

Z uwagi na uwarunkowania prawne, przyrodnicze, krajobrazowe i sozologiczne, należy uznać za wyłączone dla lokalizacji elektrowni wiatrowych następujące obszary:

- wszystkie tereny objęte formami ochrony przyrody,

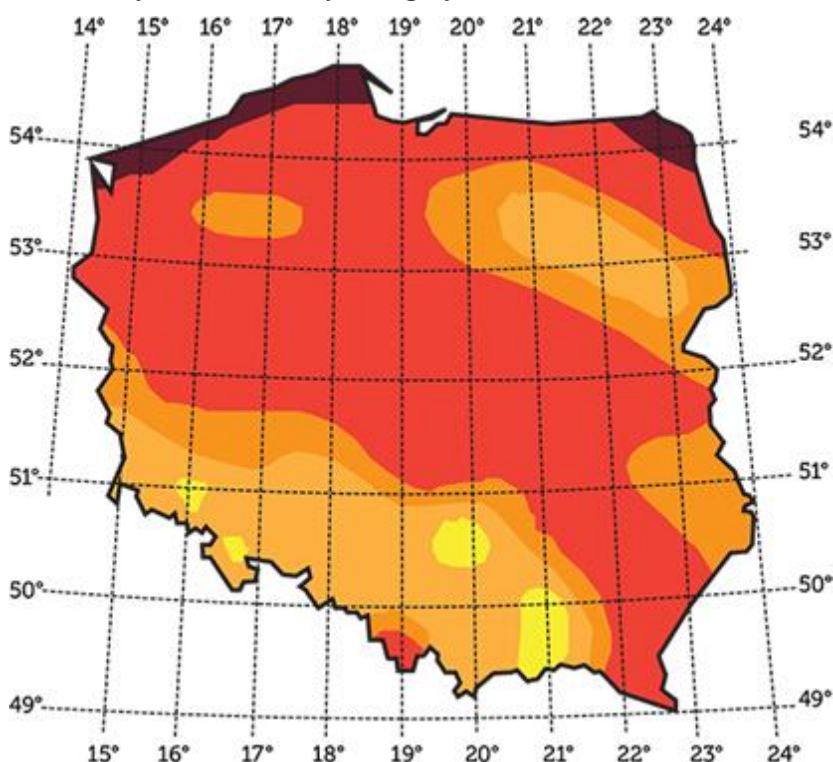
- projektowane obszary ochronne, w tym zwłaszcza obszary wytypowane w ramach tworzenia Europejskiej Sieci Obszarów Chronionych NATURA 2000, projektowane i postulowane zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- tereny tworzące ośnowę ekologiczną województwa, której zasięg określony został w planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego,
- tereny położone w strefach ekspozycji obiektów dziedzictwa kulturowego: pomników historii, cennych założeń urbanistycznych i ruralistycznych oraz założeń zamkowych, parkowo-pałacowych i parkowo-dworskich,
- tereny w otoczeniu lotnisk wraz z polami wznoszenia i podejścia do lądowania.

Zgodnie z raportem Urzędu Regulacji Energetyki (URE), wg stanu na czerwiec 2015 r., województwo zachodniopomorskie posiada 62 instalacje wiatrowe o łącznej mocy 1 154,2 MW. Pod względem mocy farm wiatrowych w Polsce, województwo zachodniopomorskie plasuje się na pierwszym miejscu. Najwięcej turbin wiatrowych zlokalizowanych jest w województwie kujawsko-pomorskim (237), a ich łączna moc wynosi 315,8 MW.

Źródło: Energetyka wiatrowa w Polsce, Raport 2015 r.

Miasto Darłowo położone jest w I strefie energetycznej wiatru w Polsce (strefa wybitnie korzystna). W rejonie nadmorskim występują jedne z najwyższych prędkości wiatru w Polsce (za wyjątkiem terenów górskich). Miasto charakteryzuje się ponadto wysoką liczbą dni w roku z wiatrem silnym i bardzo silnym (powyżej 15 m/s), która wynosi ok. 70 dni. Na terenie Miasta występuje stosunkowo niewiele dni bezwietrznych. Ponieważ elektrownie wiatrowe wykorzystują moc wiatru w zakresie jego prędkości od 4 do 25 m/s, warunki Miasta stwarzają potencjał dla instalowania farm wiatrowych. Nie można również wykluczyć rozwoju małych turbin wiatrowych (MTW), wykorzystywanych na potrzeby własne właściciela, m.in. do oświetlenia domów, pomieszczeń gospodarczych, ogrzewania. Największy potencjał produkcji energii elektrycznej pochodzącej z wiatru w Polsce przypada na okres jesienno – zimowy, kiedy to prędkości wiatru są najwyższe. Sytuacja ta jest bardzo korzystna, ze względu na fakt, że maksymalne sezonowe zasoby energii wiatru pokrywają się z największym zapotrzebowaniem na energię w okresie grzewczym.

Rysunek 5. Strefy energetyczne wiatru w Polsce

Nr i nazwa strefy	Energia wiatru na wys. 10m	Energia wiatru na wys. 30m
I - bardzo korzystna	>1000	>1500
II - korzystna	750 - 1000	1000 - 1500
III - dość korzystna	500 - 750	750 - 1000
IV - niekorzystna	250 - 500	500 - 750
V - wybitnie niekorzystna	< 250	< 500
VI - szczytowe partie gór	tereny wyłączone	tereny wyłączone

Źródło: <http://www.oze.otwartaskola.edu.pl/>

W chwili obecnej na terenie Miasta Darłowo nie funkcjonują farmy wiatrowe. Jednak do Urzędu Miejskiego w Darłowie zgłaszają się podmioty zainteresowane stworzeniem farm wiatrowych na tym terenie. W zakresie pozyskiwania energii wiatru najbardziej perspektywiczne są tereny niezurbanizowane Miasta.

Źródło: Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Darłowo na lata 2015-2030

4.7.2. Energia wody

Energia wody jest nieszkodliwa dla środowiska, nie przyczynia się do emisji gazów cieplarnianych, nie powoduje zanieczyszczeń, a jej produkcja nie pociąga za sobą wytwarzania odpadów. Poza tym koszty użytkowania elektrowni wodnych są niskie. Ich zaletą jest także stworzenie możliwości wykorzystania zbiorników wodnych do rybołówstwa, celów rekreacyjnych czy ochrony przeciwpożarowej. Wśród wad hydroenergetyki należy wymienić niekorzystny wpływ na populację ryb, którym uniemożliwia

się wędrowkę w górę i w dół rzeki, niszczące oddziaływanie na środowisko nabrzeża, a także fakt, że uzależnione od dostaw wody hydroelektrownie mogą być niezdolne do pracy np. w czasie suszy. Wadą jest również fakt, że niewiele jest miejsc odpowiednich do lokalizacji takich elektrowni.

Obecnie na terenie Miasta funkcjonuje Mała Elektrownia Wodna zlokalizowana na rzece Wieprza, znamionująca się mocą zainstalowaną na poziomie 90 kW. Zgodnie z danymi z Urzędu Miejskiego w Darłowie, poza niniejszą elektrownią, na terenie Miasta nie ma odpowiednich warunków do montażu kolejnej elektrowni wodnej.

Źródło: Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Darłowo na lata 2015-2030

4.7.3. Energia z biomasy i biogazu

Największy potencjał w zakresie wykorzystania biomasy i biogazu posiadają tereny rolnicze oraz charakteryzujące się występowaniem dużej koncentracji hodowli zwierzęcej. Opłacalność budowy biogazowni zależy również od dodatkowych czynników, m.in. bliskiego sąsiedztwa licznych ferm w stosunku do planowanej biogazowni, dużej koncentracji zakładów surowcowego przetwórstwa rolnego, spożywczego albo rzeźni, a także zapewnienia odpowiedniego zbytu ciepła lub energii elektrycznej. Jednym ze sposobów produkcji biomasy jest także uprawa roślin energetycznych.

Rolniczy charakter powiatu sławieńskiego i Miasta Darłowo sprawia, że tereny te dysponują dużym potencjałem w zakresie wykorzystania biomasy i biogazu.

BIOMASA

Zgodnie z zapisami Dyrektywy 2001/77/WE biomasa oznacza podatne na rozkład biologiczny produkty oraz ich frakcje, odpady i pozostałości przemysłu rolnego (łącznie z substancjami roślinnymi i zwierzęcymi), leśnictwa, związanych z nim gałęzi gospodarki, jak również podatne na rozkład biologiczny frakcje odpadów przemysłowych i miejskich. Ustawa o biokomponentach i paliwach ciekłych definiuje biomasę jako „*stałe lub ciekłe substancje pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, które ulegają biodegradacji, pochodzące z produktów, odpadów i pozostałości z produkcji rolnej oraz leśnej, przemysłu przetwarzającego ich produkty, a także części pozostałych odpadów, które ulegają biodegradacji, a w szczególności surowce rolnicze*” (Art. 2 ust. 1 pkt. 2). Jednym ze sposobów produkcji biomasy jest także uprawa roślin energetycznych.

Obecnie ocenia się, że biomasa jest źródłem energii odnawialnej o największym potencjale do wykorzystania w Polsce. Również na terenie Miasta Darłowo energia z biomasy jest wykorzystywana.

BIOGAZ

Prawo energetyczne definiuje biogaz rolniczy jako „*paliwo gazowe otrzymywane w procesie fermentacji metanowej surowców rolniczych, produktów ubocznych rolnictwa, płynnych lub stałych odchodów zwierzęcych, produktów ubocznych lub pozostałości z przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego lub biomasy leśnej, z wyłączeniem gazu pozyskanego z surowców pochodzących z oczyszczalni ścieków oraz składowisk odpadów*” (Art. 3 ust. 20a). Biogaz może być również wytwarzany podczas fermentacji anaerobowej bądź rozpadu gnilnego ścieków i odpadów komunalnych.

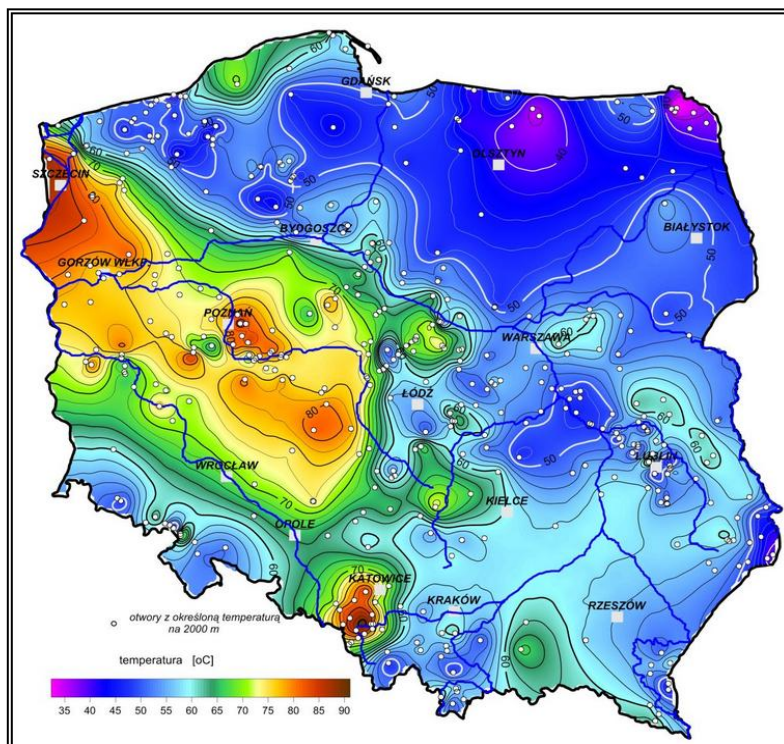
Opłacalność budowy biogazowni zależy od wielu czynników, m.in. bliskiego sąsiedztwa licznych ferm w stosunku do planowanej biogazowni, dużej koncentracji zakładów surowcowego przetwórstwa rolnego, spożywczego albo rzeźni, a także zapewnienia odpowiedniego zbytu ciepła lub energii elektrycznej.

W 2014 roku w województwie zachodniopomorskim funkcjonowało łącznie sześć biogazowni zlokalizowanych w miejscowościach: Giżyno, Naclaw, Świelino, Grzmiąca, Byszewo oraz Przemysław. Bezpośrednio na terenie Miasta Darłowo nie funkcjonuje biogazownia rolnicza.

4.7.4. Energia geotermalna

Miasto Darłowo znajduje się na terenie, gdzie temperatura wód geotermalnych na głębokości 2000 m p.p.t. wynosi 65 - 70 °C. Położenie takie stanowi dobre źródło pozyskiwania energii.

Rysunek 6. Mapa temperatury na głębokości 2000 m p.p.t.

Źródło: <http://www.pgi.gov.pl/>

Obecnie na terenie Darłowa nie funkcjonuje ciepłownia geotermalna, jednak odnotowano istniejące instalacje pomp ciepła w prywatnych budynkach mieszkalnych. Ze względu na stosunkowo wysoki koszt montażu jak i eksploatacji tego typu urządzeń należy się spodziewać, że nadal będą one pełniły marginalną rolę w produkcji energii.

Źródło: Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Darłowo na lata 2015-2030

4.7.5. Energia słoneczna

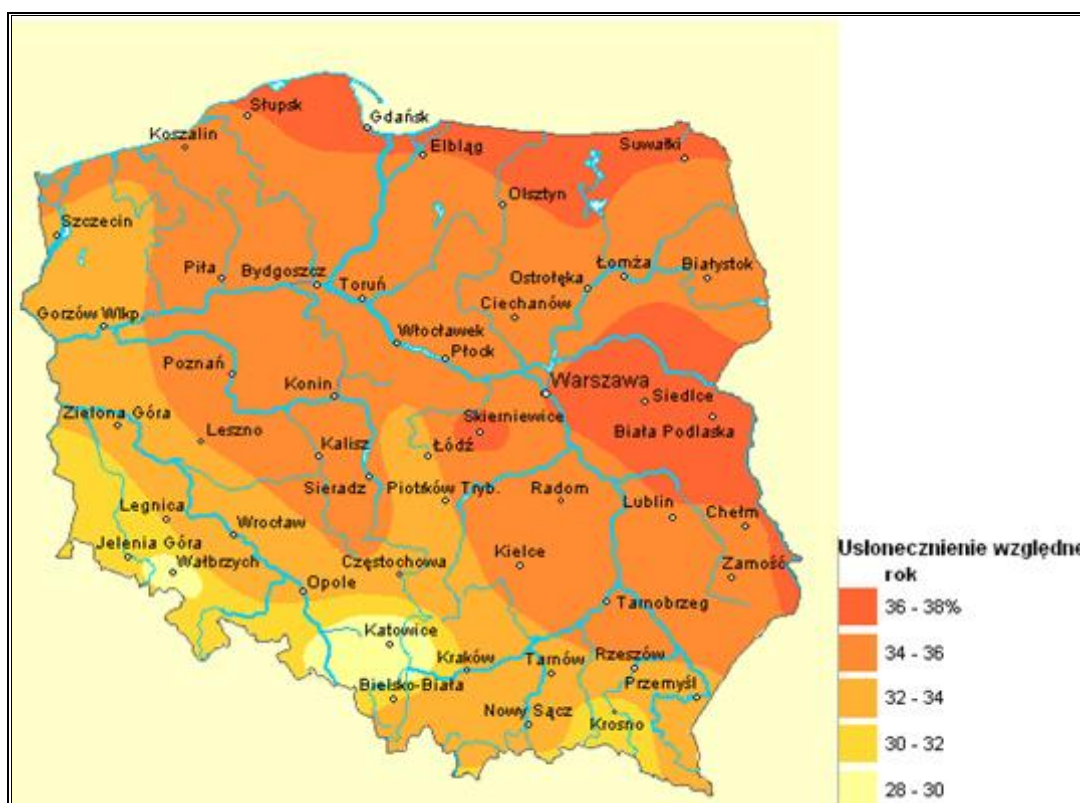
Energię słoneczną wykorzystuje się przetwarzając ją w inne użyteczne formy, a więc w energię:

- ciepłą – za pomocą kolektorów;
- elektryczną – za pomocą ogniw fotowoltaicznych.

W Polsce wykorzystanie paneli fotowoltaicznych w układach zasilających jest ograniczone jedynie do specyficznych zastosowań, na ogół tam, gdzie ze względu na małą moc odbiornika doprowadzenie sieci elektroenergetycznej jest mało opłacalne. Ogniwa fotowoltaiczne mogą być wykorzystane do zasilania znaków ostrzegawczych przy drogach i reklam. Na terenach o silnej koncentracji zabudowy mogą zostać zamontowane na dachach budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, natomiast na terenach niezagospodarowanych – mogą powstać farmy fotowoltaiczne.

Warunki dla rozwoju energetyki w tej części województwa zachodniopomorskiego są korzystne. Analizowana jednostka samorządu terytorialnego położona jest na obszarze, gdzie usłonecznienie względne w ciągu roku (czyli liczba godzin z bezpośrednio widoczną tarczą słoneczną) waha się w granicach 34-36% i należy do jednego z najwyższych w Polsce. Roczna suma napromieniowania słonecznego wynosi ok. 1022 kWh/m². Oznacza to, że Miasto Darłowo posiada duży potencjał w zakresie wykorzystania energii słonecznej na cele c.o. i c.w.u.

Rysunek 7. Usłonecznienie względne na terenie Polski

Źródło: <http://maps.igipz.pan.pl/atlas/>

Planując inwestycje w technologii energii słonecznej należy pamiętać, że nasłonecznienie podlega wahaniom w zależności od pory dnia i roku, a w naszej strefie klimatycznej pogoda dodatkowo bywa kapryśna, co wpływa na zmienną ilość dni słonecznych w roku. Główną barierą ograniczającą stosowanie instalacji solarnych w Polsce jest także dość wysoki koszt realizacji przedsięwzięcia. Coraz wyższa jest jednak dostępność preferencyjnych źródeł finansowania tego typu proekologicznych inwestycji, co przyczynia się do ich popularyzacji i powszechniejszego zastosowania, także w budownictwie indywidualnym.

Obecnie na terenie Miasta kolektory słoneczne wspomagające wytwarzanie ciepłej wody użytkowej, funkcjonują na kilku – kilkunastu prywatnych budynkach mieszkalnych. Żaden budynek użyteczności publicznej oraz wielorodzinny budynek mieszkalny z terenu analizowanej jednostki samorządu terytorialnego nie posiada instalacji solarnej wspomagającej c.o. i c.w.u. Zakres montażu instalacji solarnych w niniejszych budynkach uzależniony jest w znaczącym stopniu od dostępnych źródeł dofinansowania niniejszego przedsięwzięcia.

Źródło: Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Darłowo na lata 2015-2030

4.8. Włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych

ROLNICTWO

Do pożądaných, planowanych do osiągnięcia cech zrównoważenia sektora rolnictwa należą:

- optymalne wykorzystanie potencjału biologicznego gleb, poprzez dostosowanie rodzaju produkcji do jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zalesienie nieprzydatnych dla rolnictwa oraz zminimalizowanie powierzchni gruntów rolnych przekazywanych na inne cele, zwłaszcza gruntów wysokich klas bonitacyjnych,
- podniesienie dochodowości gospodarstw rolnych dzięki poprawie jakości produkcji rolniczej,
- powszechne wdrożenie dobrych praktyk rolniczych, zwłaszcza w zakresie stosowania nawozów mineralnych i chemicznych środków ochrony roślin, nawożenia i gospodarowania obornikiem i gnojowicą, regulacji stosunków wodnych, mechanizacji prac polowych,
- wprowadzenie na szeroką skalę rolnictwa ekologicznego i rozwój agroturystyki,
- rozwój infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich w szczególności infrastruktury związanej z ochroną środowiska.

Zgodnie z rozporządzeniem Nr 6/2012 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie z dnia 15 czerwca 2012 r. (Dz.U. 2012 r. poz. 1398) w sprawie określenia wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć, na terenie Miasta Darłowo nie znajdują się obszary szczególnie narażone na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego (obszary OSN), z których należy ograniczyć odpływ azotu ze źródeł rolniczych do wód.

Mimo to, ze względu na rolniczy charakter zlewni (zlewnia to podstawowa jednostka podziału hydrograficznego; jest to obszar, z którego wody spływają do jednego wspólnego odbiornika - rzeki, jeziora itp.; granice zlewni wyznacza dział wodny, biegnący najczęściej grzbietami wzniesień), Miasto Darłowo można zaliczyć do obszarów narażonych na zanieczyszczenia związkami azotowymi pochodzenia organicznego i mineralnego. Powodem takiej sytuacji jest udział pogłównia zwierząt gospodarskich w produkcji, które wytwarzają znaczne ilości naturalnych nawozów, zwłaszcza gnojowicy. Ponadto gospodarstwa rolne, które realizują proces produkcji żywności, pasz dla zwierząt lub surowców rolnych, zużywają duże ilości substancji nawozowych. Znaczna, niewykorzystana część tych substancji ulega kumulacji w glebie, spływa do wód powierzchniowych i gruntowych oraz migruje do atmosfery. Są to w szczególności pierwiastki biogenne - azot i fosfor, które jednocześnie wpływając

pozytywnie na poziom produkcji rolnej, w nadmiernych ilościach stanowią groźne zanieczyszczenie i potencjalne zagrożenie dla środowiska naturalnego.

Wg danych z 2014 roku pochodzących z GUS, użytki rolne stanowiły ok. 71,40% powierzchni Miasta Darłowo.

PRZEMYSŁ

Na terenach przewidzianych do zagospodarowania w ramach produkcji przemysłowej, usług i handlu proponuje się wprowadzenie następujących zasad zrównoważonego rozwoju:

1. zasada zapobiegania powstawaniu zanieczyszczeń,
2. zasada utrzymania i ochrony istniejących zasobów środowiska przyrodniczego,
3. zasada racjonalnego zagospodarowania powierzchni ziemi przy zachowaniu wysokiego udziału terenów zielonych,
4. zasada stosowania najlepszej dostępnej techniki (BAT), w tym technologii energooszczędnych z maksymalnym wykorzystaniem energii odpadowej oraz energii odnawialnej,
5. zasada ograniczania ryzyka wystąpienia poważnej awarii oraz jej skutków dla ludzi i środowiska.

Wg danych z 2016 roku pochodzących z GUS, na terenie Miasta Darłowo w sektorze prywatnym funkcjonowały 102 podmioty należące do Sekcji C – przetwórstwo przemysłowe. Na terenie Miasta nie funkcjonują duże zakłady przemysłowe, które mogą stanowić uciążliwość dla środowiska przyrodniczego.

Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Darłowie

TRANSPORT

Jednym z atutów Miasta jest dobry układ komunikacyjny. Z uwagi na zwiększający się ruch pojazdów proponuje się następujące cele dla zrównoważenia sektora transportu:

- Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez:
 - uzyskanie przez wszystkie eksploatowane środki transportu parametrów w zakresie walorów użytkowych oraz w zakresie oddziaływania na środowisko, jakie będą w tym czasie obowiązywały w Unii Europejskiej,
 - doprowadzenie ogólnej przepustowości szlaków i węzłów infrastruktury transportowej, a także jej rozmieszczenia przestrzennego, do stanu w pełni odpowiadającego rzeczywistym potrzebom przewozowym, eliminującego zarówno „zatory” transportowe, jak i zbyt mały stopień wykorzystania stworzonego potencjału oraz ewentualne, związane z takim zjawiskiem straty,
 - poprawę stanu istniejących dróg i ulic (w zależności od konieczności - poprzez ich przebudowę, utwardzenie, modernizację, poszerzenie),

- Usprawnienie i wzmocnienie połączeń komunikacyjnych,
- Rozwój komunikacji zbiorowej oraz poprawa warunków podróżowania.

Na terenie Miasta znajduje się droga krajowa nr 37, drogi wojewódzkie nr 203 oraz nr 205, 7,965 km dróg powiatowych oraz 44,767 km dróg gminnych.

GOSPODARKA KOMUNALNA I BUDOWNICTWO

Zamierzenia w zakresie uzyskania docelowych cech zrównoważenia gospodarki komunalnej i budownictwa obejmują:

1. Spełnienie wszystkich wymagań wynikających z przepisów prawa krajowego i regulacji Unii Europejskiej, a także określonych regułami racjonalności i dobrej praktyki gospodarowania, dotyczących stanu infrastruktury technicznej gospodarki komunalnej w zakresie: uzdatniania wody do picia, oczyszczania i odprowadzania ścieków, zagospodarowania odpadów, ograniczania emisji ze spalania w lokalnych kotłowniach, opomiarowanie zużycia wody i ciepła, zmniejszenie strat przesyłowych wody i ciepła,
2. Tworzenie bądź utrzymanie ładu przestrzennego w Gminie, obejmującego zachowanie właściwych relacji pomiędzy terenami zabudowanymi i terenami otwartymi; zaplanowany, zharmonizowany z krajobrazem kształt architektoniczno-urbanistyczny pojedynczych budynków i ich zespołów, dbałość o czystość i porządek,
3. Całkowite wyeliminowanie samowoli budowlanej,
4. Szerokie wdrażanie tzw. dobrych praktyk w zakresie realizacji prac budowlanych (organizacja zaplecza i placu budowy, stosowane technologie, jakość, a zwłaszcza uciążliwość dla środowiska, maszyn i urządzeń oraz środków transportu, porządkowanie i rekultywacja zajętego terenu po zakończeniu inwestycji, itp., skuteczne wspierane nadzorem inwestorskim i administracyjnym w pełni wykorzystującym zalecenia zawarte w wykonanych ocenach oddziaływania projektowanych inwestycji na środowisko.

TURYSTYKA I REKREACJA

Docelowe cechy zrównoważenia sektora rekreacji i turystyki obejmują:

- optymalne wykorzystanie walorów przyrodniczych powiatu do celów rekreacji i turystyki,
- rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej,
- wspieranie towarzystw i fundacji zajmujących się turystyką, rekreacją i sportem,
- wspieranie rozbudowy szlaków pieszych, konnych i rowerowych,
- kontynuacja i wdrażanie programów wspierających rozwój rekreacji i sportu mieszkańców, organizacja turniejów i zawodów sportowych,
- rozszerzanie edukacji ekologicznej o przyrodę powiatu,

- ochrona dziedzictwa kulturowo-historycznego (program ochrony zabytków).

Miasto Darłowo uznawane jest za turystyczną stolicę powiatu sławieńskiego, jest również ważnym portem morskim położonym na południowym wybrzeżu Morza Bałtyckiego. Znajduje się tutaj ponad sześć kilometrów szerokich, piaszczystych plaż, unikalny mikroklimat z dużą zawartością jodu oraz urokliwy port, w którym harmonijnie rozwija się rybołówstwo i takie funkcje turystyczne jak: wędkarstwo, żeglarstwo i wodna turystyka aktywna. Darłowski port jest jednym z portów Zachodniopomorskiego Szlaku Żeglarskiego. To doskonałe miejsce dla jachtowych globtroterów, którzy nade wszystko kochają wiatr, wodę i żagle. Przy wschodnim nabrzeżu żeglarze znajdą bezpieczne schronienie i nowoczesną, gościnną marinę. Gdyby zaistniała potrzeba naprawy jachtu to szeroki zakres usług o gwarantowanej jakości świadczy w tym zakresie znajdująca się w porcie „Stocznia Darłowo”. Miasto położone jest w niepowtarzalnym sąsiedztwie dwóch nadbałtyckich jezior, które sprawia, że Darłowo ma swój wyjątkowy klimat i jest kurortem cenionym przez turystów.

Darłowo i jego nadmorska dzielnica Darłówko to kurort ze szczególnym klimatem. Znajdują się tutaj hotele, pensjonaty, ośrodki wczasowe i prywatne kwatery przystosowane są do spełnienia wysokich wymagań przyjeżdżających do Darłowa turystów. Szeroki wybór oferty turystycznej sprawia, że Miasto może zaoferować wspaniały wypoczynek kolonistom, uczestnikom wycieczek grupowych i konferencji, a szczególnie rodzinom, które spokojnie i bezpiecznie chcą spędzić letni urlop wraz ze swoimi dziećmi. Jeśli kąpielom wodnym i słonecznym nie sprzyja pogoda, swoje usługi oferuje park wodny, którego baseny wypełnione są podgrzewaną wodą morską. Najbardziej wymagający turyści mogą odpocząć w Darłówku, gdzie znajdują się ośrodki Wellness&Spa.

Darłowo to także ważny ośrodek historyczny. Urodził się tutaj i spędził ostatnie lata swojego życia król Danii, Szwecji i Norwegii - Eryk Pomorski, zwany też Ostatnim Wikingiem Bałtyku. Darłowo, jako jedyne z miast nadmorskich może poszczycić się gotyckim Zamkiem Książąt Pomorskich. To prawdopodobnie w tym zamku Eryk Pomorski ukrył swój wielki skarb, który gromadził łupiąc pływające po Bałtyku statki handlowe. Po jego komnatach nocami wędruje duch księżnej Zofii, zwanej przez mieszkańców Białą Damą. W średniowiecznym Kościele Mariackim do dziś można zobaczyć sarkofag skrywający szczątki wielkiego króla Eryka I Pomorskiego, który na przełomie XIV i XV wieku władał całą północną Europą.

W związku z tym, Miasto Darłowo mając w swoich dziejach tak wybitnego przodka używa zaszczytnej nazwy królewskiego miasta.

Kilkaset lat później w XIX wieku, w nadmorskim Darłówku wakacje spędził niemiecki cesarz - Wilhelm I. Pobyt w Domu Zdrojowym „Friedrichsbad” (dzisiejszy hotel Apollo) tak się

cesarzowi spodobał, że przez następne lata przyjeżdżał do Darłowa jeszcze kilka razy. Za oficjalnego założyciela kurortu oraz odkrywcę walorów tutejszego klimatu uznaje się Jerzego Büttnera, który w roku 1814 założył po wschodniej stronie portu jedno z najstarszych, polskich kąpielisk morskich.

Źródło: <https://www.darlowo.pl/>

Zabytki na terenie Miasta Darłowo:

- Zamek Książąt Pomorskich (obecnie znajduje się w nim muzeum);
- Kościół Mariacki (z wieżą o wysokości 60 m);
- Mauzoleum Pomorskie (znajdują się w nim sarkofagi Króla Eryka oraz Elżbiety, żony ostatniego Księcia Pomorskiego i Jadwigi Książniczki Pomorza);
- Lapidarium (zgromadzone są w nim pozostałości z pobliskich cmentarzysk aż czterech wyznań: katolickiego, ewangelickiego, prawosławnego i żydowskiego);
- Rynek Miejski;
- Pomnik Rybaka;
- Galeria Ryb Morza Bałtyckiego;
- Ratusz Miejski;
- Brama Kamienna;
- Kościół św. Jerzego;
- Kościół św. Gertrudy.

Źródło: <https://www.darlowo.pl/>

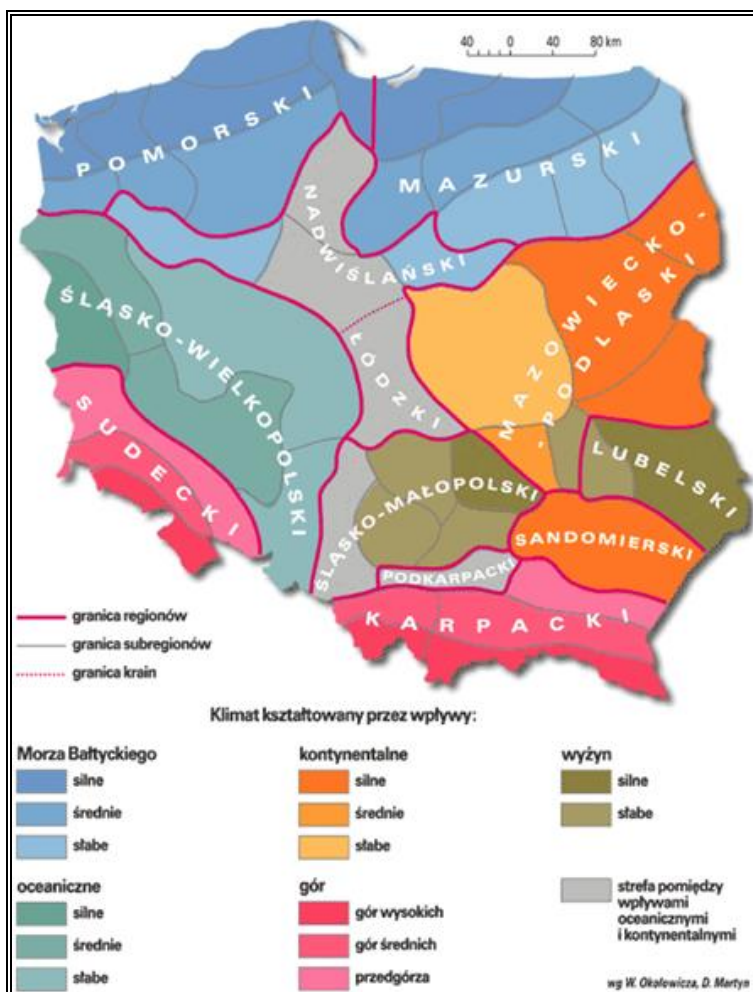
5. Analiza stanu środowiska przyrodniczego Miasta

5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

KLIMAT

Zgodnie z regionalizacją rolniczo – klimatyczną wg W. Okołowicza i D. Martyn, obszar Miasta Darłowo znajduje się w obrębie zaliczanym do pomorskiej dzielnicy rolniczo - klimatycznej. Klimat tej dzielnicy charakteryzuje najsilniej w Polsce zaznaczającym się wpływem klimatycznym Morza Bałtyckiego oraz silnym oddziaływaniem klimatycznym mas powietrza znad Atlantyku. Dzielnica ta charakteryzuje się łagodnymi latami oraz krótkimi i łagodnymi zimami, opady stosunkowo niewielkie 550-700 mm.

Rysunek 8. Dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn

Źródło: <http://www.wiking.edu.pl>

POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Powietrze atmosferyczne należy do najważniejszych chronionych komponentów środowiska przyrodniczego. Obowiązujące regulacje prawne odnoszą się przede wszystkim do jego jakości oraz kontroli emisji w postaci pozwoleń na emisję gazów i pyłów. Ze względu na porozumienia międzynarodowe, ochrona powietrza atmosferycznego obejmuje również warstwę ozonową i klimat.

W polskim prawie środowiskowym zakres i sposoby ochrony powietrza atmosferycznego są określone głównie w ustawie Prawo ochrony środowiska. Przepisy te dotyczą ochrony zasobów środowiska przyrodniczego, przeciwdziałania zanieczyszczeniom, wydawania pozwoleń, opłat i kar administracyjnych za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza

Potrzeba prawnej ochrony powietrza jest skutkiem jego zanieczyszczenia, które w ustawie – Prawo ochrony środowiska zostało zdefiniowane jako **emisja, która może być szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, może powodować szkodę w dobrach**

materialnych, może pogarszać walory estetyczne środowiska lub może kolidować z innymi uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska (art. 3 pkt 29 u.p.o.ś.).

Postępująca urbanizacja przyczynia się do wzrostu liczby źródeł emisji zanieczyszczeń. Badania jakości powietrza potwierdzają, że emisja antropogeniczna jest głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza w województwie zachodniopomorskim.

Najczęściej stosowaną klasyfikacją źródeł emisji jest następujący podział:

- źródła punktowe (emisja punktowa) związane z energetycznym spalaniem paliw i procesami technologicznymi w zakładach przemysłowych;
- źródła liniowe (emisja liniowa) związane z komunikacją;
- źródła powierzchniowe (emisja powierzchniowa) niskiej emisji rozproszonej komunalno-bytowej i technologicznej.

Emisja punktowa

Punktowe źródła mają istotny wpływ na wielkość i zasięg stężeń zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym. Emisja punktowa pochodzi głównie z dużych zakładów przemysłowych emitujących pyły, dwutlenek siarki, tlenek azotu, tlenek węgla oraz metale ciężkie.

Zgodnie z ustawą z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz. U. 2017 poz. 286) podmioty gospodarcze zobowiązane są do sporządzania rocznych raportów o wielkościach emisji gazów cieplarnianych i innych substancji, wprowadzanych do powietrza. Ustawowy obowiązek raportowania danych o emisji gazów cieplarnianych do powietrza dotyczy wszystkich korzystających ze środowiska.

Na stan czystości powietrza w Mieście Darłowo mają wpływ zanieczyszczenia związane z energetyką zawodową i działalnością zakładów przemysłowych zlokalizowanych na jego terenie. Zanieczyszczenia te to przede wszystkim pyły, tlenki węgla, siarki i azotu, które w sprzyjających warunkach meteorologicznych przenoszone są poprzez atmosferę na znaczne odległości. Zanieczyszczenia pochodzące z procesów technologicznych to głównie pyły oraz często toksyczne gazy.

Emisja liniowa

Emisja zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych to tzw. emisja liniowa. System komunikacyjny ma istotny wpływ na stan jakości powietrza głównie z tytułu transportu drogowego. Pomimo działań w zakresie modernizacji i przebudowy dróg, ciągle wzrasta ruch samochodowy pociągający za sobą degradację stanu technicznego nawierzchni, a co za tym idzie zwiększenie hałasu komunikacyjnego i wzrost ilości zanieczyszczeń uwalnianych do atmosfery. W im gorszym stanie technicznym znajduje się nawierzchnia drogi, tym

mniejsza prędkość poruszania się pojazdem. Powoduje to dłuższy czas pokonania danego odcinka trasy, a co za tym idzie, większe spalanie i większą emisję spalin do powietrza.

Poziom zanieczyszczenia powietrza jest zależny od natężenia ruchu na poszczególnych trasach komunikacyjnych. Wielkość emisji ze źródeł komunikacyjnych zależy jest od ilości i rodzaju samochodów oraz rodzaju stosowanego paliwa jak również od procesów związanych ze zużyciem opon, hamulców, a także ścierania nawierzchni dróg. Emisję związaną z ww. procesami zalicza się do tzw. emisji pozaspalinowej. Dodatkowy wpływ na wielkość emisji pyłu PM10 ma tzw. emisja wtórna (z unoszenia) pyłu PM10 z nawierzchni dróg. Na terenie Miasta Darłowo, największa emisja liniowa występuje w obrębie drogi krajowej, dróg wojewódzkich, dróg powiatowych oraz dróg gminnych. Jest to główna przyczyna zanieczyszczenia powietrza w wyniku emisji liniowej.

Na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia powietrza oraz hałas komunikacyjny ważne jest prowadzenie działań naprawczych, w tym mających na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych (w tym pyłu zawieszonego i hałasu), poprzez przywrócenie wymaganych standardów dróg lokalnych i regionalnych oraz wykorzystanie mniej uciążliwych dla środowiska form ruchu, tj. ruch pieszy i rowerowy. W celu redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł liniowych warto kontynuować działania polegające na poprawie stanu technicznego dróg już istniejących (w tym również likwidacja nieutwardzonych poboczy). Dodatkowym istotnym elementem przyczyniającym się do zmniejszenia unosu pyłu z dróg również w okresie bezopadowym.

Do ograniczenia emisji ze źródeł liniowych na terenie Miasta Darłowo przyczynią się głównie inwestycje w zakresie przebudowy/modernizacji szlaków komunikacyjnych, zaplanowane do 2020 r. (szczegółowy wykaz w *Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Darłowo*) wraz z rosnącymi cenami paliw, które prawdopodobnie zmuszą część społeczeństwa do zmiany nawyków na bardziej ekonomiczne. Korzystny wpływ na ograniczenie tego rodzaju emisji wywierają również kampanie społeczne o tematyce proekologicznej (zachęcanie do korzystania ze środków transportu publicznego), ekonomicznego podróżowania samochodem (zorganizowanie dojazdów przy maksymalnym wykorzystaniu liczby miejsc w pojeździe, co zmniejsza koszty podróży i jednocześnie ogranicza emisję zanieczyszczeń na skutek mniejszej ilości spalonego paliwa) lub jeśli to tylko możliwe, zastępowanie samochodu rowerem (na terenie Miasta Darłowo planowana jest budowa kolejnych, nowych ścieżek rowerowych).

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Darłowo

Emisja powierzchniowa

Źródłem emisji powierzchniowej, pochodzącej z sektora bytowego, są lokalne kotłownie i paleniska domowe. Na terenie Miasta Darłowo część mieszkańców ogrzewa swoje domy

węglem, co przyczynia się do wysokiej emisji dwutlenku siarki, tlenu azotu, pyłów, sadzy oraz tlenu węgla i węglowodorów aromatycznych. Coraz wyższe ceny paliw opałowych przyczyniają się z kolei do poszukiwania różnego rodzaju oszczędności. Z tego powodu część mieszkańców spala w swoich piecach różnego rodzaju odpady, emitujące duże ilości toksycznych zanieczyszczeń do atmosfery. W konsekwencji, na terenie Miasta Darłowo, podobnie jak w całej Polsce, zaobserwować można zjawisko tzw. „niskiej emisji”, czyli emisji pochodzącej ze źródeł o wysokości nieprzekraczającej kilkunastu metrów wysokości. Zjawisko to jest obserwowalne na terenach zwartej zabudowy, charakteryzującej się brakiem możliwości przewietrzania. Elementem składowym „niskiej emisji” są zanieczyszczenia emitowane podczas ogrzewania budynków mieszkalnych. Do źródeł niskiej emisji należy zaliczyć przede wszystkim indywidualne posesje, w których występuje opalanie węglowe, a także mniejsze zakłady produkcyjne, punkty usługowe i handlowe. Ze względu na dużą ilość tego typu źródeł emisji nie jest możliwe monitorowanie każdego z nich, a tym samym określenie dokładnej ilości dostających się z nich do atmosfery zanieczyszczeń.

Sposobem ograniczenia niskiej emisji na terenie Miasta jest termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, których przegrody zewnętrzne nie spełniają warunków technicznych w zakresie wartości współczynnika przenikania ciepła. Docieplenie ścian zewnętrznych, stropów lub stropodachów, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej oraz usprawnienia w zakresie instalacji c.o. i c.w.u. wiążą się z istotnym ograniczeniem zapotrzebowania budynku na ciepło, co znajduje bezpośrednie odzwierciedlenie w ilości spalanej paliwa, a w rezultacie emisji zanieczyszczeń.

W wyniku spalania paliw naturalnych, oprócz ciepła, powstają również gazy spalinowe oraz – w przypadku paliw stałych – popioły i żużle. Skład spalin jest różny w zależności od rodzaju paliwa oraz samego procesu spalania, który wbrew pozorom jest procesem skomplikowanym, zależnym od temperatury, ilości paliwa, rodzaju palnika lub paleniska i wielu innych czynników.

Głównym składnikiem spalin powstających przy spalaniu paliw stałych jest dwutlenek węgla (CO_2), w mniejszych ilościach dwutlenek siarki (SO_2), tlenek węgla (CO), tlenki azotu (NO_2), para wodna (H_2O), sadza i pył. W przypadku paliw ciekłych i gazowych udział pary wodnej w spalinach jest większy i porównywalny z ilością CO_2 , natomiast nie ma w nich pyłów, a w przypadku gazu ziemnego – SO_2 . Niektóre gatunki ropy naftowej także nie posiadają związków siarki. W spalinach pochodzących z paliw ciekłych i gazowych również występują, choć w mniejszych ilościach, tlenki azotu i sadza, gdyż ich obecność jest związana raczej z samym procesem spalania niż z rodzajem paliwa.

- **Tlenki węgla**

Z punktu widzenia ochrony środowiska rozróżnia się dwa rodzaje dwutlenków węgla: przyjazny dla środowiska – o krótkim (trwającym od 1 roku do kilkudziesięciu lat)

obiegu w przyrodzie, który powstaje w procesach utleniania biomasy (drewna, słomy, biopaliw i biomasy) i nieprzyjazny, który jest produktem spalania paliw nieodnawialnych (węgla, ropy, gazu), a cykl jego obiegu określa się w milionach lat.

- **Tlenki siarki**

Głównym źródłem emisji SO₂ jest energetyka – 90%, natomiast za pozostałe 10% emisji odpowiada przemysł i komunikacja. Dwutlenek siarki, jako taki nie szkodzi środowisku, jednak w obecności ozonu – O₃, który powstaje podczas wyładowań atmosferycznych, przekształca się w bardzo niebezpieczny dla środowiska SO₃, który łączy się w chmurach z parą wodną i spada na ziemię w postaci kwaśnego deszczu.

- **Związki organiczne**

Związki organiczne w spalinach to głównie węglowodory alifatyczne (parafiny), które są praktycznie obojętne dla środowiska, oraz policykliczne węglowodory aromatyczne (wielopierścieniowe), które alergizują, podrażniają błony śluzowe, a nawet mogą wywoływać nowotwory. Najbardziej znany z tych związków to benzo(a)piren (BaP), który jest związkiem silnie rakotwórczym. Przyczyną powstawania tych węglowodorów jest niepełne spalanie paliw przy zbyt małej ilości powietrza, termiczny rozkład paliwa (piroliza) również wobec braku tlenu, a także gwałtowne schładzanie płomienia na skutek nierównomiernego spalania, rozruchu urządzenia lub spalania paliw w nieodpowiednich kotłach, palnikach lub silnikach.

- **Sadza**

Głównym składnikiem sadzy, która tworzy ze spalinami lub powietrzem aerozol nazywany dymem, jest węgiel bezpostaciowy. Sadza zawiera także węglowodory. Ponieważ z węglowodorów aromatycznych sadza powstaje łatwiej niż z alifatycznych, więc to one są drugim składnikiem sadzy. Należy zatem przypuszczać, że sadza może mieć, podobnie jak i węglowodory aromatyczne, działanie rakotwórcze.

- **Pyły**

Pyły i popioły to stałe składniki mineralne, które pozostają po spaleniu paliw. Popiół i sadza stanowią główne składniki dymu, którego cząsteczki o rozmiarach nieprzekraczających 0,1 μm mają bardzo dobrze rozwiniętą powierzchnię, dzięki której adsorbują lotne toksyczne składniki spalin i dlatego są bardzo niebezpieczne dla zdrowia ludzi i zwierząt, a także roślin.

Najważniejsze negatywne skutki oddziaływania produktów spalania paliw nieodnawialnych, głównie węgla kamiennego i brunatnego, to pogłębienie się efektu cieplarnianego oraz powiększanie się stref występowania smogu. Kwaśny smog, zwany londyńskim, na skutek inwersji aerozolu, składającego się z tlenków siarki i pyłu ze spalonego węgla oraz mgły, zamiast unosić się jako cieplejszy od powietrza, opada na miasto i zatruwa jego

mieszkańców. Wraz z rozwojem motoryzacji i komunikacji miejskiej, oprócz smogu londyńskiego, pojawił się nowy rodzaj smogu, zwany fotochemicznym, który atakuje w upalne lata. Smog ten zawiera, oprócz tlenków siarki i pyłów, także: tlenki azotu, związki organiczne, np. aldehydy, ketony, azotany i nadtlenki organiczne oraz ozon. W efekcie zamkniętego cyklu ponad 200 reakcji chemicznych, efekt smogu fotochemicznego pogłębia się, a jego produkty nie są obojętne dla środowiska. Wolne rodniki działają rakotwórczo, a ozon, który w stratosferze chroni nas przed promieniowaniem ultrafioletowym, w dolnych warstwach atmosfery jest równie niebezpieczny dla organizmów żywych jak związki rakotwórcze.

Negatywne oddziaływanie energetyki konwencjonalnej na środowisko obejmuje ponadto:

- zakwaszenie atmosfery tlenkami siarki i azotu wskutek czego giną lasy, zamiera życie w rzekach i jeziorach;
- brak tlenu w środowisku morskim, co jest następstwem emisji tlenków azotu, zaburza równowagę pokarmową w morzu ze szkodą dla żyjących w nim organizmów roślinnych i zwierzęcych;
- zanieczyszczenie wód zaskórnych metalami ciężkimi wymywanymi z nieprawidłowo składowanych popiołów i żużli, a także produktami ubocznymi powstającymi podczas oczyszczania spalin metodami mokrymi i suchymi.

Zagrożenia wynikające z zanieczyszczeń powietrza są groźniejsze od zanieczyszczeń wód czy gleb, ze względu na nie dającą się kontrolować łatwość rozprzestrzeniania.

STAN POWIETRZA

W 2016 r. na obszarze Miasta Darłowo prowadzone były tylko pomiary pasywne dwutlenku siarki i dwutlenku azotu. Z uwagi na to, że ta metoda pomiaru dla tych zanieczyszczeń nie jest metodą referencyjną należy do wskaźnikowych metod pomiarowych to wyniki tych pomiarów nie zostały wykorzystane w rocznej ocenie jakości powietrza. Należy jednak podkreślić, że wyniki tych pomiarów nie wykazały przekroczeń norm jakości powietrza. Pomiary pasywne, powtarzane cyklicznie na obszarze wybranych powiatów województwa, służyły jedynie do oszacowania poziomu zanieczyszczenia powietrza dwutlenkiem siarki i dwutlenkiem azotu tam, gdzie nie były prowadzone pomiary automatyczne.

Roczne oceny jakości powietrza na terenie Miasta Darłowo dokonywane są na podstawie obliczeń rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu (obliczenia modelowe).

Wojewódzki Inspektorat Ochrony środowiska w Szczecinie na podanie art. 89 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo Ochrony środowiska* (Dz.U. 2017 poz. 519), w kwietniu 2017 r. dokonał oceny jakości powietrza za 2016 r. dla stref województwa

zachodniopomorskiego. Obszar Miasta Darłowo został wskazany jako obszar z przekroczeniami poziomu docelowego określonego dla benzo(a)pirenu.

Klasyfikację stanu powietrza dla tego obszaru wykonuje się w następujących strefach: aglomeracji szczecińskiej, mieście Koszalin oraz w strefie zachodniopomorskiej. **Miasto Darłowo należy do strefy zachodniopomorskiej.**

Podstawą klasyfikacji stref w rocznej ocenie jakości powietrza są wartości poziomów: dopuszczalnego, dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji, docelowego i celu długoterminowego, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031).

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:

- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
- **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.

2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:

- **klasa D1** – stężenie ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

3. Dla PM_{2,5} dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:

- **klasa A1** – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
- **klasa C1** – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Poziom dopuszczalny faza I - poziom dopuszczalny określony dla fazy I jest to wartość która powinna być osiągnięta w 2015 roku.

Poziom dopuszczalny faza II - poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej.

W poniższej tabeli zawarte jest zestawienie wynikowej klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń w powietrzu dla strefy zachodniopomorskiej.

Tabela 14. Wynikowa klasyfikacja dla strefy zachodniopomorskiej w 2016 r. ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Kod strefy	Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń w obszarze strefy												
		SO ₂	NO ₂	CO	PM10	PM2,5	C ₆ H ₆	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃	
Strefa zachodniopomorska	PL3203	A	A	A	C	A	C1	A	A	A	A	A	C	A/ D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim. Raport za rok 2016, WIOŚ Szczecin

- 1) wg poziomu dopuszczalnego (faza I),
- 2) wg poziomu dopuszczalnego (faza II),
- 3) wg poziomu docelowego,
- 4) wg poziomu celu długoterminowego,

Roczna ocena jakości powietrza za 2016 r. w strefie zachodniopomorskiej wykazała przekroczenia następujących standardów imisyjnych:

- dla poziomu dopuszczalnego dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla oraz poziomu docelowego kadmu, arsenu, niklu oraz ozonu strefę zachodniopomorską zaliczono do klasy A;
- dla poziomu ozonu wg celu długoterminowego strefę zachodniopomorską zaliczono do klasy D2;
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne, dla których istnieje obowiązek wykonania Programu Ochrony Powietrza (POP; kryterium ochrona zdrowia) – pył PM10 (24-h);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne II fazy, dla których istnieje obowiązek wykonania Programu Ochrony Powietrza (POP; kryterium ochrona zdrowia) – pył PM2,5 (rok);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe, dla których istnieje obowiązek wykonania Programu Ochrony Powietrza (kryterium ochrona zdrowia) benzo(a)piren B(a)P (rok);

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim. Raport za rok 2016, WIOŚ Szczecin

Tabela 15. Wynikowa klasyfikacja dla strefy zachodniopomorskiej w 2016 r. ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń w obszarze strefy		
		SO ₂	NO _x	O ₃
Strefa zachodniopomorska	PL3203	A	A	A/D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim. Raport za rok 2016, WIOŚ Szczecin

W wyniku oceny za rok 2016 pod kątem stężeń dwutlenku siarki i tlenków azotu strefę zaliczono do klasy A. Oznacza to, że w województwie nie odnotowano przekroczenia dopuszczalnego poziomu tych substancji. Również wyniki modelowania matematycznego przeprowadzonego dla ozonu pod kątem ochrony roślin nie wskazują przekroczeń poziomu docelowego w województwie zachodniopomorskim. Na podstawie otrzymanych wyników strefę zaliczono do klasy A, natomiast ze względu na poziom celu długoterminowego strefę zaliczono do klasy D2.

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim. Raport za rok 2016, WIOŚ Szczecin

5.2. Zagrożenia hałasem

Hałas w środowisku to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie o częstotliwościach w zakresie 16-16000 Hz. Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania.

Dopuszczalne poziomy hałasu dla wskaźników długookresowych i krótkookresowych określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112).

Hałas pochodzenia antropogenicznego, dzieli się w zależności od sposobu powstawania, na hałas komunikacyjny i przemysłowy.

- Hałas przemysłowy jest to hałas stworzony przez źródła zlokalizowane wewnątrz i na zewnątrz obiektów budowlanych różnego typu. Bywa on najczęstszą przyczyną skarg ludności. Wynika to między innymi z faktu, że hałasy tego typu mają najczęściej charakter ciągły, często o bardzo dokuczliwym brzmieniu. Największymi źródłami są zakłady przemysłowe, wytwórcze i rzemieślnicze.
- Hałas komunikacyjny pochodzi od środków transportu lotniczego, kolejowego i drogowego. Szczególnie narażone są tereny znajdujące się w pobliżu większych tras komunikacyjnych. Wynika to z dużej dynamiki wzrostu ilości środków transportu, zwłaszcza pojazdów samochodowych notowanego w ostatnich latach oraz wzmożonego ruchu tranzytowego (towarowego i osobowego) w komunikacji międzynarodowej.

Podstawowym źródłem uciążliwości akustycznych dla środowiska na terenie Miasta Darłowo jest hałas komunikacyjny, głównie w obrębie drogi krajowej, dróg wojewódzkich oraz dróg powiatowych i gminnych.

Hałas przemysłowy

Dominującymi źródłami hałasu przemysłowego są: instalacje wentylacji ogólnej, odpylania i odwiórowania, sprężarki, chłodnie, maszyny tartaczne, maszyny stolarskie, maszyny do plastycznej obróbki metalu, maszyny budowlane, węzły betoniarskie, sieczkarnie, specjalistyczne linie technologiczne, transport wewnątrzzakładowy oraz urządzenia nagłaśniające. Na terenie Miasta Darłowo nie ma zakładów przemysłowych, których działalność w znaczny sposób mogłaby stanowić potencjalne źródło hałasu.

Hałas komunikacyjny

Największa uciążliwość hałasu obserwowana jest na obszarach położonych wzdłuż szlaków komunikacyjnych. Należy się spodziewać, że w najbliższych latach natężenie ruchu kołowego (w tym maszyn rolniczych) będzie wzrastać, co przyczyni się do zwiększenia natężenia hałasu w sąsiedztwie tych szlaków. Jednocześnie, na terenie Miasta Darłowo planowany jest szereg inwestycji z zakresu przebudowy/modernizacji dróg, co przyczyni się do ograniczenia natężenia hałasu spowodowanego ruchem komunikacyjnym.

BADANIA NATĘŻENIA HAŁASU

W 2016 roku WIOŚ w Szczecinie nie prowadził pomiarów hałasu komunikacyjnego na terenie Miasta Darłowo.

Źródło: Stan środowiska w województwie zachodniopomorskim w latach 2013-2015, Raport 2016;
<https://www.wios.szczecin.pl>

5.3. Pola elektromagnetyczne

W aktualnym stanie prawnym można wyróżnić promieniowanie:

- jonizujące, powstające w wyniku użytkowania substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, przed którym ochrona unormowana jest w ustawie z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe,
- niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne, przed którym ochronę reguluje ustawa Prawo ochrony środowiska, w dziale VI pod nazwą „Ochrona przed polami elektromagnetycznymi”.

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne w postaci pól elektromagnetycznych (PEM) zawsze występowało w środowisku naturalnym. Pochodzi ono od naturalnych źródeł, jakimi są np.: Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Natomiast sztuczne pola elektromagnetyczne zaczęły pojawiać się w środowisku ponad sto lat temu i były związane z techniczną działalnością człowieka. Promieniowanie elektromagnetyczne występuje wszędzie. Do najważniejszych źródeł promieniowania należą:

- stacje i linie energetyczne,

- nadajniki radiowe i telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji,
- urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe itp.

Zgodnie z art. 3 pkt 18 u.p.o.ś przez pola elektromagnetyczne rozumie się pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

Promieniowanie niejonizujące uważa się obecnie za jedno z poważniejszych zanieczyszczeń środowiska. Pole elektromagnetyczne wytwarzane przez silne źródło niekorzystnie zmienia warunki bytowania człowieka, wpływa na przebieg procesów życiowych. Może powodować wystąpienie zaburzeń funkcji ośrodkowego układu nerwowego, układów: rozrodczego, hormonalnego, krwionośnego oraz narządów słuchu i wzroku. Obecnie prowadzone są także badania nad wpływem promieniowania elektromagnetycznego na powstawanie nowotworów u człowieka.

SIECI I URZĄDZENIA WYSOKIEGO, ŚREDNIEGO I NISKIEGO NAPIĘCIA

Teren Miasta Darłowo zaopatrywany jest w energię elektryczną dzięki dostawcy ENERGA OPERATOR S.A., ze stacji transformatorowej GPZ Darłowo 110/15kV znajdującej się na terenie Miasta, która wyposażona jest w dwa transformatory 110/15kV o mocy 50MVA.

W granicach Miasta Darłowo znajdują się następujące sieci energetyczne:

- linia NN 0,4kV, w tym ok. 146,3 km linii kablowej oraz ok. 10,8 km linii napowietrznej,
- linie SN 15kV, w tym ok. 51,1 km linii kablowych oraz ok. 52,9 km linii napowietrznych, które tworzą sieć rozdzielczą.

Uzupełnieniem sieci energetycznej na terenie Miasta są mniejsze stacje transformatorowe 15/0,4kV w liczbie 98 szt., o typie kontenerowym, wieżowym i słupowym zasilane z sieci średniego napięcia.

Do linii elektroenergetycznych wysokich i najwyższych napięć przebiegających przez teren Miasta Darłowo, należy 8,5 km linii o dobrym stanie technicznym i średnim wieku:

- linia WN 110kV relacji Dunowo - Darłowo,
- linia WN 110kV relacji Darłowo - Pieńkowo.

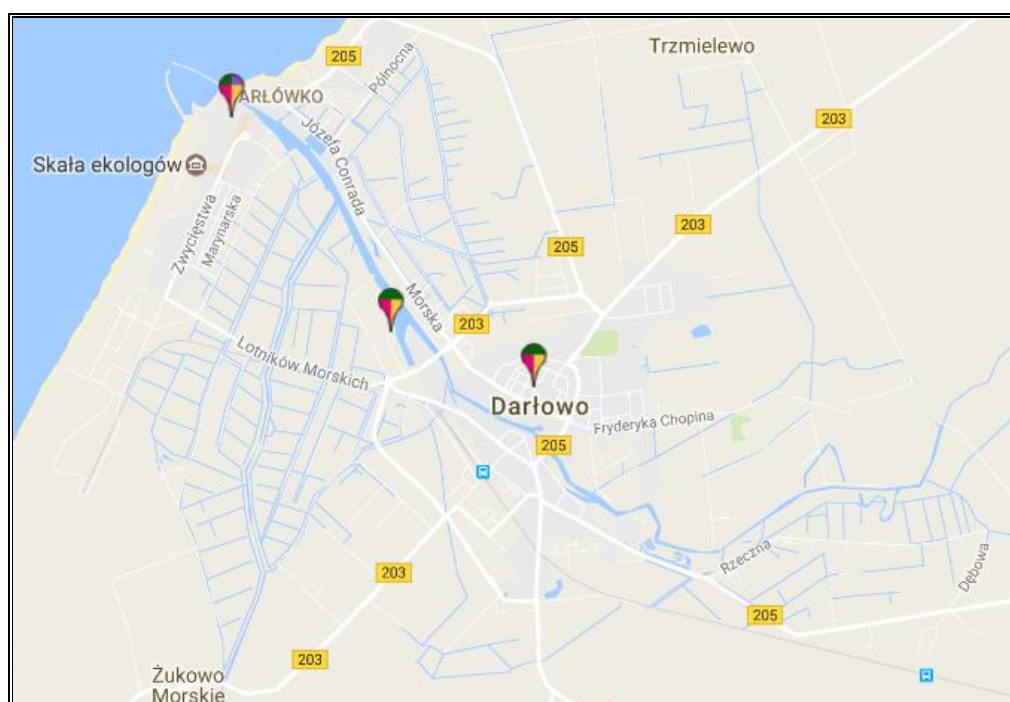
Ogólne zużycie energii elektrycznej w 2014 roku na terenie Miasta wyniosło 25 965,5MWh wśród odbiorców indywidualnych (na niskim napięciu 0,4kV) oraz 4 484,5MWh wśród odbiorców przemysłowych (na wysokim 110kV i średnim 15kV napięciu). robocze typu AFL-6 240 mm².

Źródło: Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Darłowo

INSTALACJE RADIOKOMUNIKACYJNE

Na obszarze Miasta Darłowo zlokalizowane są pojedyncze stacje bazowe telefonii komórkowej. Są to nadajniki o standardach GSM i UMTS, w których transmisja mowy i danych może odbywać się w różnych pasmach częstotliwości. Poniższy rysunek przedstawia zlokalizowane na terenie Miasta stacje telefonii komórkowej: Aero2 (kolor błękitny), Plus (kolor zielony), T-mobile (kolor różowy), Orange (kolor pomarańczowy), Play (kolor fioletowy).

Rysunek 9. Operatorzy sieci GSM na terenie Miasta Darłowo

Źródło: Mapa nadajników GSM, UMTS, CDMA w Polsce, <http://beta.btsearch.pl/>

BADANIA PEM

Pomiary monitoringowe pól elektromagnetycznych prowadzone są w cyklu trzyletnim, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2007 Nr 221 poz. 1645).

Ponadto, na podstawie art. 124 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2017 poz. 519) wojewódzki inspektor ochrony środowiska prowadzi, aktualizowany corocznie, rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, z wyszczególnieniem terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludności.

W 2016 roku WIOŚ w Szczecinie prowadził pomiarów natężenia pól elektromagnetycznych w województwie zachodniopomorskim, jeden z punktów pomiarowych znajdował się na terenie Miasta Darłowo przy ulicy Franciszkańskiej. Pomiar nie wykazał przekroczeń dopuszczalnych wartości pól elektromagnetycznych. Wyniki pomiaru prezentuje poniższa tabela.

Tabela 16. Wyniki pomiaru monitoringu PEM na terenie Miasta Darłowo w 2015 r.

Lokalizacja punktu pomiarowego	Gmina	Powiat	Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości [V/m]	Wartość niepewności pomiarów [V/m]
Darłowo, ul. Franciszkańska	Darłowo	Sławieński	0,58	0,19

Źródło: Stan środowiska w województwie zachodniopomorskim w latach 2013-2015, Raport 2016; <https://www.wios.szczecin.pl>

5.4. Gospodarowanie wodami

WODY POWIERZCHNIOWE

Miasto Darłowo zlokalizowane jest przy ujściu rzeki Wieprzy do Morza Bałtyckiego. Rzeka Wieprza ma długość 140,3 km. Jej dorzecze obejmuje obszar 2 172,7 km².

Rysunek 10. Hydrografia Miasta Darłowo

Źródło: Geoportal KZGW; <http://geoportal.kzgw.gov.pl/imap/>

ZAGROŻENIA WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Zanieczyszczenia wód powierzchniowych powodowane jest głównie przez wzmożoną działalność antropogeniczną na terenie zlewni, tj. urbanizacja, rolnictwo czy uprzemysłowienie. Do głównych zagrożeń zasobów i jakości wód na terenie Miasta Darłowo należy zaliczyć:

- emisję ścieków komunalnych;
- odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych;
- spływ powierzchniowy biogenów z pól i niewłaściwe składowanie nawozów naturalnych.

Istotnym źródłem presji na środowisko wodne jest niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich. Rozproszenie zabudowy mieszkaniowej na obszarze Miasta Darłowo sprawia, że budowa kanalizacji sanitarnej jest często ekonomicznie nieuzasadniona. W takiej sytuacji, mieszkańcy obszarów nieskanalizowanych korzystają ze zbiorników bezodpływowych (szamba), opróżnianych przez wyspecjalizowane firmy. Korzystanie z nieszczelnego szamba grozi skażeniem bakteriologicznym gleby oraz wody wokół posesji, a zanieczyszczenia chemiczne są wchłaniane przez rośliny, w tym warzywa i zboża. Szkodliwe związki chemiczne rozprzestrzeniają się także na większe odległości, skażając wody podziemne.

Kolejnym zagrożeniem czystości wód w gminach wiejskich lub miejsko-wiejskich są spływy powierzchniowe zanieczyszczeń, obciążone głównie związkami biogennymi (azotem i fosforem) pochodzenia rolniczego. Zjawisko to jest potęgowane przez niewłaściwe przechowywanie i stosowanie nawozów mineralnych i organicznych, nadmierne stosowanie chemicznych środków ochrony roślin oraz niewłaściwe wykonywanie zabiegów agrotechnicznych.

W przypadku nadmiernego, długotrwałego spływu składników biogennych do wód, dochodzi do ich przeżyźnienia. Proces ten, zwany eutrofizacją prowadzi do szeregu konsekwencji tj. zakwity (gwałtowny rozwój makrofitów i toksycznego fitoplanktonu – glony, sinice), zakwaszenie wód, pogłębienie strefy beztlenowej, spadek przezroczystości wody, wymieranie ichtiofauny, znaczne pogorszenie walorów użytkowych, przyrodniczych i rekreacyjnych wód. W efekcie, zbiornik wodny ulega postępującej degradacji, która może doprowadzić do jego całkowitego zaniku na skutek zarastania. Eutrofizacja stanowi obecnie ogromne zagrożenie dla wszystkich wód powierzchniowych na terenie Polski ze względu na nadużywanie nawozów i środków ochrony roślin, które dostają się do wód na skutek spływu powierzchniowego. Rolnictwo zanieczyszcza wodę poprzez niewykorzystane składniki środków ochrony roślin, czy nawozów, nieodpowiednie miejsca składowania i przechowywania odchodów zwierzęcych (stałych i płynnych), które znajdują się w pobliżu obór, chlewików, czy kurników. Powodem zanieczyszczeń wód są także wybiegi dla zwierząt i drobiu oraz miejsca spływu wód z terenu zagród, jak również miejsca składowania kiszonki.

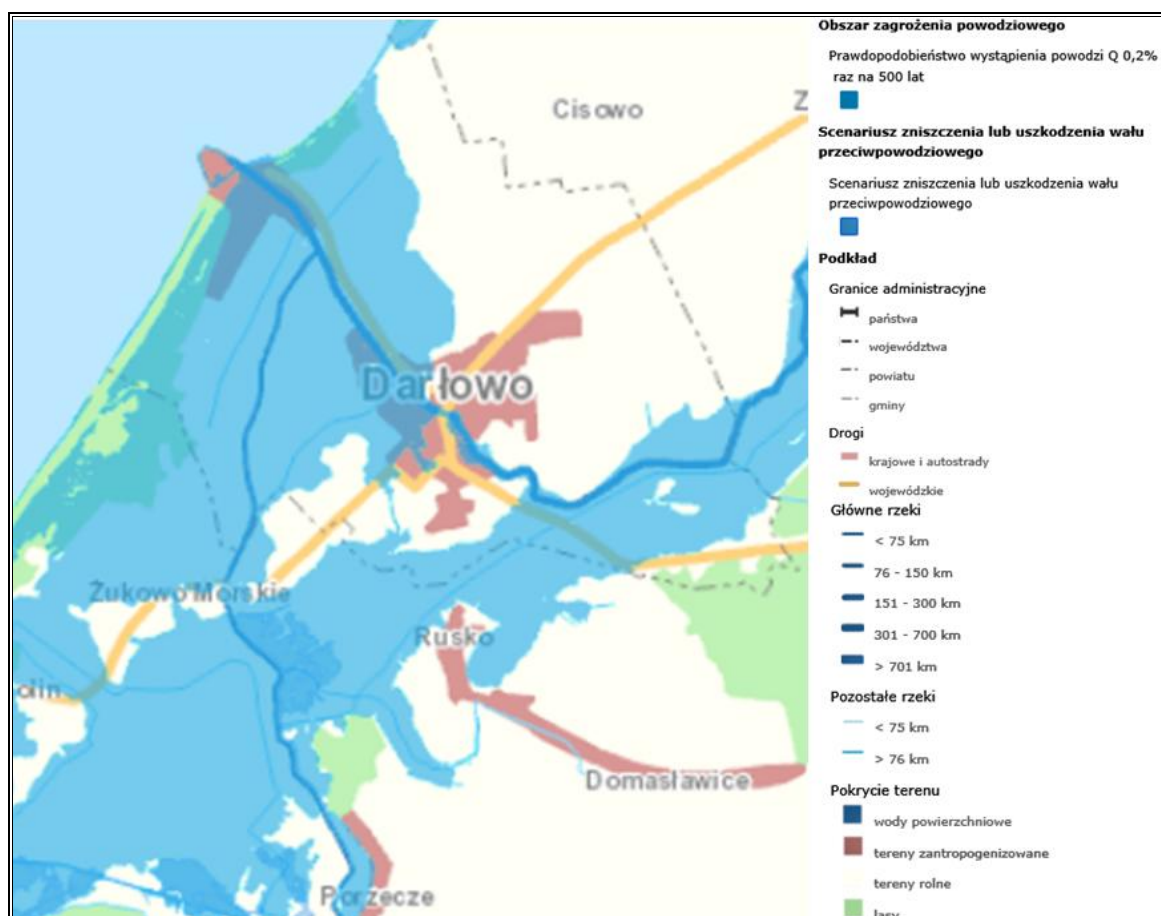
Wszystko to może powodować, że jakość wód powierzchniowych i podziemnych nie będzie odpowiadać wymaganym standardom.

Na czystość wód powierzchniowych ma również wpływ sposób użytkowania melioracji wodnych szczegółowych. Celem melioracji jest regulacja stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz ochrona użytków rolnych przed powodzią. W sytuacji kiedy surowe ścieki (bytowo-gospodarcze, rolnicze) są odprowadzane bezpośrednio do rowów melioracyjnych, mogą przedostawać się one do wód powierzchniowych oraz gruntowych i znacznie pogarszać ich jakość.

ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Według Map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie Miasta Darłowo występują obszary narażone na niebezpieczeństwo wystąpienia powodzi. Są to obszary rzeki Wieprzy oraz Morza Bałtyckiego.

Rysunek 11. Mapa obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi – Miasto Darłowo i okolice

Źródło: <http://mapy.isok.gov.pl/imap/>

JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r. *ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej* (RDW), która jest podstawowym aktem prawnym dotyczącym ochrony wód w Unii Europejskiej zmieniła podejście do systemu zarządzania wodami w tym do badań i oceny ich jakości.

Zgodnie z RDW podstawową jednostką gospodarowania wodami są tzw. jednolite części wód powierzchniowych (JCWP), które należy roznieć jako oddzielne i znaczące elementy wód powierzchniowych takie jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub część strumienia, rzeki kanału, wód przejściowych lub wód przybrzeżnych.

Badania wód realizowane są w oparciu o wieloletnie programy monitoringu środowiska dla województwa zachodniopomorskiego. Zakres i częstotliwość badań oraz kryteria klasyfikacji stanu jednolitych części wód określają rozporządzenia wykonawcze do ustawy - Prawo wodne.

Ocenę stanu JCWP wykonuje się z zastosowaniem zasady dziedziczenia wyników. Zgodnie z wytycznymi przez to pojęcia należy rozumieć przeniesienie wyników oceny elementów biologicznych, fizykochemicznych, hydromorfologicznych oraz chemicznych na kolejny rok w przypadku, gdy nie były one objęte monitoringiem. Dziedziczenie oceny jest więc procesem aktualizacji wykonanej oceny o wyniki uzyskane w kolejnym roku realizacji państwowego monitoringu środowiska w zakresie wód powierzchniowych.

Rzeki

Na terenie Miasta Darłowo badaniami objęta jest jedna silnie zmieniona jednolita część wód powierzchniowych (JCWP) *Wieprza od Łąkawicy do ujścia*. Ocenę stanu tej JCWP przeprowadzono w 2014 r. w ramach monitoringu diagnostycznego.

Ocena stanu JCWP wykonana została zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2014 poz. 1482). Wyniki oceny JCWP zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 17. Ocena stanu/potencjału ekologicznego JCW w ppk Wieprza od Łąkawicy do ujścia – Miasto Darłowo

Nazwa ocenianej jcw	Kod ocenianej jcw	Typ abiotyczny	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY	STAN jcw
Wieprza od Łąkawicy do ujścia	PLRW600022 4699	22	III	II	II	I	UMIARKOWANY	PSD_sr	ZŁY

Źródło: <https://www.wios.szczecin.pl/>

Objaśnienia:

Klasa elementów biologicznych			
stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw sztuczne)	potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)
I	stan bdb / potencjał maks.	I	I
II	stan db / potencjał db	II	II
III	stan / potencjał umiarkowany	III	III
IV	stan / potencjał słaby	IV	IV
V	stan / potencjał zły	V	V
Klasa elementów hydromorfologicznych			
stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw sztuczne)	potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)
I	stan bdb / potencjał maks.	I	I
II	stan db / potencjał db	II	II
Klasa elementów fizykochemicznych (3.1-3.6)			
stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw sztuczne)	potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)
I	stan bdb / potencjał maks.	I	I
II	stan db / potencjał db	II	II
PSD	poniżej stanu / potencjału dobrego	PPD	PPD
stan / potencjał ekologiczny			
stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw sztuczne)	potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)
BARDZO DOBRY	stan bdb / potencjał maks.	MAKSYMALNY	MAKSYMALNY
DOBRY	stan db / potencjał db	DOBRY	DOBRY
UMIARKOWANY	stan / potencjał umiarkowany	UMIARKOWANY	UMIARKOWANY
SŁABY	stan / potencjał słaby	SŁABY	SŁABY
ZŁY	stan / potencjał zły	ZŁY	ZŁY
stan chemiczny			
DOBRY	stan dobry		
PSD_sr		przekroczone stężenia średnioroczne	
PSD_max	poniżej stanu dobrego	przekroczone stężenia maksymalne	
PSD		przekroczone stężenia średnioroczne i maksymalne	
stan			
DOBRY	stan dobry		
ZŁY	stan zły		

Potencjał elementów biologicznych badanej JCWP oceniono w oparciu o fitobentos (wskaźnik okrzemkowy IO), makrofitę (wskaźnik MIR) i makro bezkręgowce bentosowe

(wskaźnik MMI) i ichtiofaunę. Jakość badanych elementów biologicznych klasyfikuje JCWP do klasy III (stan umiarkowany).

Elementom hydromorfologicznym przypisano II klasę – dobry potencjał ekologiczny.

Potencjał elementów fizykochemicznych w JCWP oceniono jako dobry natomiast potencjał badanych elementów fizykochemicznych z grupy specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych oceniono jako bardzo dobry. Ze względu na jakość wskaźnika MMI (w III klasie) i indeksu ichtiofauny (w III klasie) potencjał ekologiczny JCWP oceniono jako umiarkowany.

Stan chemiczny oceniono na poniżej dobrego ze względu na przekroczenie wartości średniorocznej wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych. W rezultacie stan JCWP określono jako zły.

Wody przybrzeżne

Do granicy Miasta Darłowo przylega jednolita część wód przybrzeżnych JCWP *Jarosławiec-Sarbinowo* (PLCWIIIWB7), której wody ze względu na umocnienie brzegów i zastosowane zabezpieczenia przed erozją morską, wyznaczone zostały jako silnie zmienione. Zgodnie z *Programem Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2013-2015* WIOŚ w Szczecinie w 2015 r. przeprowadził badania JCWP Jarosławiec-Sarbinowo w dwóch ppk zlokalizowanych w odległości 1 mili morskiej od brzegu: 6 (kod PL02S0104_0451) i 7 położonym najbliżej Miasta Darłowo (kod PL02S0104_0452).

Badania przeprowadzone zostały w zakresie monitoringu badawczego i operacyjnego (badane były elementy biologiczne i fizykochemiczne).

Ocena stanu JCWP wykonana została w oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2014 poz. 1482).

Na podstawie badań wykonanych w 2015 r. potencjał ekologiczny JCWP Jarosławiec-Sarbinowo został oceniony jako zły. Zdecydowały o tym elementy biologiczne oraz fizykochemiczne.

Stan chemiczny JCWP Jarosławiec-Sarbinowo oceniono na podstawie badań przeprowadzonych w 2012 r. Z uwag na ponadnormatywne stężenia eteru pentabromodifentylowego, oktylofenoli i kationu tributyllocyny stan chemiczny JCWP oceniono poniżej dobrego.

W rezultacie, w 2015 r. stan JCWP Jarosławiec-Sarbinowo, na podstawie potencjału ekologicznego (V klasa) i stanu chemicznego, oceniono jako zły.

WODY PODZIEMNE

Zgodnie z definicją zawartą w Ramowej Dyrektywie Wodnej (2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r., jednolite części wód podziemnych (JCWPd) obejmują wody podziemne, które występują w warstwach wodonośnych o porowatości i przepuszczalności, umożliwiających pobór znaczący w zaopatrzeniu ludności w wodę lub przepływ o natężeniu znaczącym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych.

W granicach administracyjnych województwa zachodniopomorskiego znajduje się w całości lub w części 16 JCWPd. Miasta Darłowo znajdują się na obszarze JCWPd nr 10, którego powierzchnia wynosi 2 559 km².

Rysunek 12. Lokalizacja Miasta Darłowo na tle JCWPd nr 10

Źródło: <http://www.psh.gov.pl/>

Miasto Darłowo nie znajduje się w zasięgu żadnego z Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.

Źródło: <http://epsh.pgi.gov.pl/epsh/>

BADANIA MONITORINGOWE WÓD PODZIEMNYCH

Strategiczne znaczenie gospodarcze wód podziemnych i powszechność presji ograniczająca szybkość regeneracji tych zasobów, wymuszają potrzebę ich stałej kontroli. Jest ona realizowana w ramach monitoringu wód podziemnych, który jako element Państwowego Monitoringu Środowiska dostarcza informacji o stanie chemicznym wód, określa trendy zmian i sygnalizuje zagrożenia. W procedurze przeprowadzania tych działań jednostką bilansowania jest jednolita część wód podziemnych (JCWPd), definiowana jako objętość wód

w warstwach wodonośnych, które są lub mogą być źródłem wody do spożycia znaczącym w zaopatrzeniu ludności lub istotnym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych.

Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych związanych z osiągnięciem dobrego stanu ekologicznego, określonego przez Ramową Dyrektywę Wodną (RDW).

Oceny stanu chemicznego w jednolitych częściach wód (JCWPd) i w poszczególnych punktach badawczych dokonuje się w oparciu o ustawę z dnia 30 maja 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2014 poz. 850), które wyróżnia pięć klas jakości wód:

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości,
- klasa II – wody dobrej jakości,
- klasa III – wody zadowalającej jakości,
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości,
- klasa V – wody złej jakości

oraz dwa stany chemiczne wód:

- stan dobry (klasy I, II i III),
- stan słaby (klasy IV i V).

Zasada zaliczania wód do odpowiedniej klasy polega na dopuszczeniu przekroczenia wartości granicznych elementów fizykochemicznych, gdy jest ono spowodowane przez naturalne procesy, pod warunkiem, że mieszczą się one w granicach przyjętych dla bezpośrednio niższej klasy jakości. Jako niedopuszczalne przyjęto przekroczenie wartości granicznych oznaczonych w rozporządzeniu indeksem „H” wskaźników nieorganicznych: antymonu, arsenu, azotanów, azotynów, boru, chromu, cyjanków, fluorków, glinu, kadmu, niklu, ołowiu, rtęci, selenu i srebra oraz wskaźników organicznych: adsorbowanych związków chloroorganicznych (AOX), benzo(a)pirenu, benzenu, lotnych węglowodorów aromatycznych (BTX), substancji ropopochodnych, pestycydów, tetrachloroetenu, trichloroetenu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA).

Zakres i częstotliwość badań wynika z Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 19 lipca 2016 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz.U. 2016 poz. 1178).

Według danych z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie, w latach 2015-2016 nie prowadzono badań jakości wód podziemnych na terenie Miasta Darłowo.

Źródło: <https://www.wios.szczecin.pl>

5.5. Gospodarka wodno-ściekowa

SIEĆ WODOCIĄGOWA

Obecność sieci wodociągowej istotnie podnosi jakość życia mieszkańców poprzez zapewnienie ciągłości dostaw wody spełniającej wszelkie normy sanitarne. Wyposażenie obszaru w podstawową infrastrukturę techniczną zwiększa również atrakcyjność osiedleńczą dla potencjalnych mieszkańców oraz inwestorów.

Systemem wodociągowym o układzie pierścieniowym zostało objęte ok. 97,9% mieszkańców Miasta. W obszarze Darłowa woda pitna pobierana jest z komunalnego ujęcia umiejscowionego w południowo-wschodnim fragmencie Miasta (SUW ul. Rzeczna 1 – jej wydajność wynosi 5000m³/dobę) oraz z dwóch ujęć wspomagających położonych w dzielnicy Darłówko Zachodnie (ujęcie wody ul. Plażowa, ujęcie wody ul. Sosnowa). Ponadto, czerpanie wody pitnej odbywa się z wykorzystaniem 6 studni głębinowych o głębokości 53 - 106 m. Instytucją odpowiedzialną za zarządzanie systemem wodociągowym w Mieście jest Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.

Źródło: Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Darłowo; Informacje z Urzędu Miejskiego w Darłowie

Według danych z Urzędu Miejskiego w Darłowie w 2016 r. długość czynnej sieci rozdzielczej wynosiła 69,1 km, a liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania 1 373 szt. Zgodnie z danymi z GUS i z Urzędu Miejskiego w Darłowie, w latach 2010-2016 długość czynnej sieci rozdzielczej wzrosła o 5,5%. Dane dotyczące wyposażenia Miasta Darłowo w sieć wodociągową prezentuje poniższa tabela.

Tabela 18. Wyposażenie Miasta Darłowo w sieć wodociągową w latach 2010-2016

Wyszczególnienie	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	65,5	67,2	67,2	67,3	67,3	68,2	69,1
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 233	1 260	1 287	1 310	1 326	1 286	1 373
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	14 113	14 081	14 005	13 933	13 770	13 709	-
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności								
ogółem	%	97,8	97,9	97,9	97,9	97,9	97,9	-

Źródło: Dane z GUS i z Urzędu Miejskiego w Darłowie (2016 r.)

SIEĆ KANALIZACYJNA

Miejska gospodarka ściekowa w granicach Darłowa realizowana jest z wykorzystaniem grawitacyjno-ciśnieniowej sieci kanalizacyjnej dla zurbanizowanych przestrzeni miejskich oraz za pomocą przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków i bezodpływowych

zbiorników na nieczystości płynne (tzw. szamba) dla rozproszonej tkanki zagrodowej poza centrum Miasta. Instytucją odpowiedzialną za zarządzanie systemem kanalizacyjnym w Mieście jest Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.

Źródło: Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Darłowo

Zgodnie z danymi otrzymanymi z Urzędu Miejskiego w Darłowie, w 2016 r. długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosiła 68,9 km.

Według danych z GUS w 2015 r. do sieci kanalizacyjnej było przyłączonych 1 189 szt. przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Z sieci kanalizacyjnej korzystało 12 315 mieszkańców Miasta co stanowi 87,9% ogółu mieszkańców. Dane dotyczące wyposażenia Miasta Darłowo w sieć kanalizacyjną prezentuje poniższa tabela.

Tabela 19. Wyposażenie Miasta Darłowo w sieć kanalizacyjną

Wyszczególnienie	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014	2015
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	68,9	67,3	67,3	67,3	67,3	68,7
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 137	1 164	1 191	1 206	1 222	1 189
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	12 642	12 629	12 582	12 532	12 402	12 315
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności							
ogółem	%	87,6	87,8	87,9	88,1	88,2	87,9

Źródło: Dane z GUS

OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Ścieki odbierane z terenów Miasta są przekazywane do oczyszczalni ścieków za pomocą 20 przepompowni lokalnych i sieci rurociągów. Oczyszczalnia ścieków obsługująca Miasto Darłowo znajduje się na terenie gminy wiejskiej Darłowo, w miejscowości Żukowo Morskie. Jej wydajność osiąga 5 600 m³/dobę, a ścieki oczyszczalne są na poziomie 97%. Oczyszczone ścieki przekazywane są do Strugi Darłowskiej poprzez przepływomierz elektromagnetyczny.

Źródło: Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Darłowo

Mieszkańcy nieruchomości, które nie są podłączone do sieci kanalizacyjnej gromadzą nieczystości ciekłe w zbiornikach bezodpływowych (szamba) lub korzystają z przydomowych oczyszczalni ścieków. Dane na ten temat prezentuje poniższa tabela.

Tabela 20. Wykorzystanie zbiorników bezodpływowych, oczyszczalni przydomowych oraz stacji zlewnych na terenie Miasta Darłowo w latach 2010-2015

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
zbiorniki bezodpływowe	10	10	10	10	10	10
oczyszczalnie przydomowe	50	50	50	50	50	50
stacje zlewne	2	2	2	2	2	2

Źródło: Dane z GUS

Według danych z GUS w 2015 r. na terenie Miasta Darłowo było wykorzystywanych 10 zbiorników bezodpływowych (szamb) oraz 50 przydomowych oczyszczalni ścieków. W analizowanym okresie tj. w latach 2010-2015 r. ich liczba nie uległa zmianie.

5.6. Zasoby geologiczne i gleby

GLEBY

Jakość gleb na terenie Gminy w istotny sposób wpływa na jej potencjał. Gleby dobrej jakości oznaczają nie tylko zdrowe i wysokie plony, ale także warunkują prawidłowy rozwój człowieka, gdyż wraz z pożywieniem roślinnym i zwierzęcym dostarczają odpowiedniej ilości wysokokalorycznych składników odżywczych, witamin, substancji mineralnych, niezbędnych do budowy i właściwego funkcjonowania organizmu. Razem z pożywieniem człowiek pobiera składniki korzystne, jak i niekorzystne dla swego rozwoju. Jakość gleb ma wpływ na rozmieszczenie upraw rolniczych, ale zależy ona również od odpowiedniej wilgotności, nawożenia mineralno-organicznego, warunków termicznych oraz opadów atmosferycznych.

**Tabela 21. Zestawienie gruntów wg klasoużytków (w ha) na terenie Miasta Darłowo
(stan na dzień 28.06.2017 r.)**

Użytek	II	III	IIIa	IIIb	IV	IVa	IVb	V	VI	bez kl.	Suma
B										13,1329	13,1329
Ba										2,9142	2,9142
Bi										24,7789	24,7789
Bp										7,1576	7,1576
Bz										15,2836	15,2836
Br-R				0,2431		1,0178	0,2527				1,5136
Ls					7,4691			9,5369	0,4795	0,3756	17,8611
Lz-Ps					0,1263			0,2036	0,9425		1,2724
Lzr-Ł					0,1967			0,3598			0,5565
Dr										98,6425	98,6425
Lzr-R			0,012	0,2454		0,4741	0,1905				0,9220
Ł	0,0673	37,0946			23,5629			11,1484			71,8732
N										2,8928	2,8928
Ps	0,4415	16,7978			6,9805			11,0874	5,1296		40,4368
R			33,3095	48,4733		78,442	17,6903	1,8876	0,0018		179,8045
Tk										0,2931	0,2931
Tr										0,6846	0,6846
Ti										2,6447	2,6447
Ws										0,2475	0,2475
Wp										0,0086	0,0086
W										2,602	2,6020
W-Ł		0,5564			0,2488			0,2011			1,0063
W-Ps	0,0084	0,0808			0,1034			0,0244			0,2170
W-R			0,0773	0,2182		0,4135	0,002	0,1001			0,8111
W - Ls					0,0161						0,0161
Wm										2,1706	2,1706
Wsr-R							0,0292				0,0292
Suma	0,5172	54,5296	33,3988	49,1800	38,7038	80,3474	18,1647	34,5493	6,5534	173,8292	489,7734

Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Darłowie

Zgodnie z danymi z Urzędu Miejskiego w Darłowie, największą powierzchnię zajmują gleby bez klasy (m.in. tereny zamieszkałe) 35,49%, następnie gleby z IVa klasy bonitacyjnej stanowiące 16,4% ogólnej powierzchni.

Przydatność rolnicza gleb Miasta Darłowa wykonana na podstawie oceny rolniczych kompleksów glebowych wskazuje, że rolnicza przestrzeń produkcyjna charakteryzuje się dość korzystnymi warunkami do produkcji rolnej. Na gruntach ornych 60% gleb zalicza się do kompleksu pszennego dobrego, a 16% do żytniego bardzo dobrego. Niewielkie obszary położone w północno-wschodniej i wschodniej części Miasta charakteryzują się przewagą kompleksu glebowego zbożowo-pastewnego mocnego (13% powierzchni ogólnej gruntów ornych). Użytki zielone, które w strukturze użytków rolnych stanowią ponad 45%, w 76% zaliczone zostały do IV klasy bonitacyjnej. Pod względem przydatności rolniczej ponad 98% ich powierzchni zajmują użytki zielone średnie.

Źródło: Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Miasto Darłowo
Na stan gleb na terenie Miasta Darłowo wpływają głównie czynniki pochodzenia antropogenicznego:

- Intensywne rolnictwo – stosowanie wysoko wydajnych maszyn, technik uprawy i hodowli, nadmierne wykorzystywanie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin - co może prowadzić do degradacji chemicznej gleb (przeciążenie nadmierną ilością substancji chemicznych, w tym metalami ciężkimi, co prowadzi do zakwaszenia, zasolenia, alkalizacji, zmian jakościowych i ilościowych w próchnicy) oraz degradacji fizycznej gleb (utrata określonej masy gleby, zmiany struktury gleby, nadmierne zagęszczenie i niekorzystne zmiany stosunków wodnych, erozja spowodowana niewłaściwym użytkowaniem gruntów);
- Działalność zakładów produkcyjno-usługowych – przyczyniająca się głównie do degradacji chemicznej gleb, na skutek emisji szkodliwych substancji do atmosfery, odprowadzania ścieków;
- Komunikacja i transport samochodowy - przyczyniający się do zanieczyszczenia gleb położonych w bezpośrednim sąsiedztwie intensywnie użytkowanych szlaków komunikacyjnych (degradacja chemiczna);

Ponadto, negatywny wpływ na jakość gleb wywierają: składowanie odpadów w miejscach do tego nie przeznaczonych, wypalanie traw, palenie odpadów na powierzchni ziemi, odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do środowiska, nieszczelne szamba.

Nasilające się stałe wpływy różnorodnych form działalności rolniczej, usługowej i urbanizacyjnej przyczyniają się do znacznych zmian w naturalnych warunkach glebowych. Zmiany te przejawiają się w postaci szeregu form degradacji pokrywy glebowej i prowadzą do wytworzenia gleb o zmienionym profilu i właściwościach fizykochemicznych. Procesy degradacji gleb związane są przede wszystkim z:

- rejonami intensywnej produkcji rolnej i hodowlanej,
- intensywnej melioracji gleb,
- rejonami budowy nowych osiedli mieszkaniowych,
- trasami komunikacyjnymi,
- terenami eksploatacji kopalni lub wyrobisk poeksploatacyjnych.

Przekształcenia mechaniczne gleb powodowane są przez zabudowę terenu, utwardzanie i ubicie podłoża, zdjęcie pokrywy glebowej lub jej wymieszanie z elementami obcymi (np. gruzem budowlanym) oraz w wyniku formowania wykopów i wyrównań. Ważnym czynnikiem jest emisja zanieczyszczeń powietrza i opad zanieczyszczeń oraz procesy

chemicznej degradacji gleb przez niewłaściwie prowadzoną gospodarkę ściekową i odpadową.

BADANIA MONITORINGOWE GLEB

Obowiązek prowadzenia badań gleb wynika z zapisów krajowych aktów prawnych m.in. ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. 2017 poz. 519).

WIOŚ w Szczecinie nie prowadzi badań monitoringowych gleb. Monitoring chemizmu gleb gruntów ornych Polski w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzi Instytut Upraw, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Obowiązek prowadzenia badań wynika z zapisów krajowych aktów prawnych m.in. ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. 2017 poz. 519).

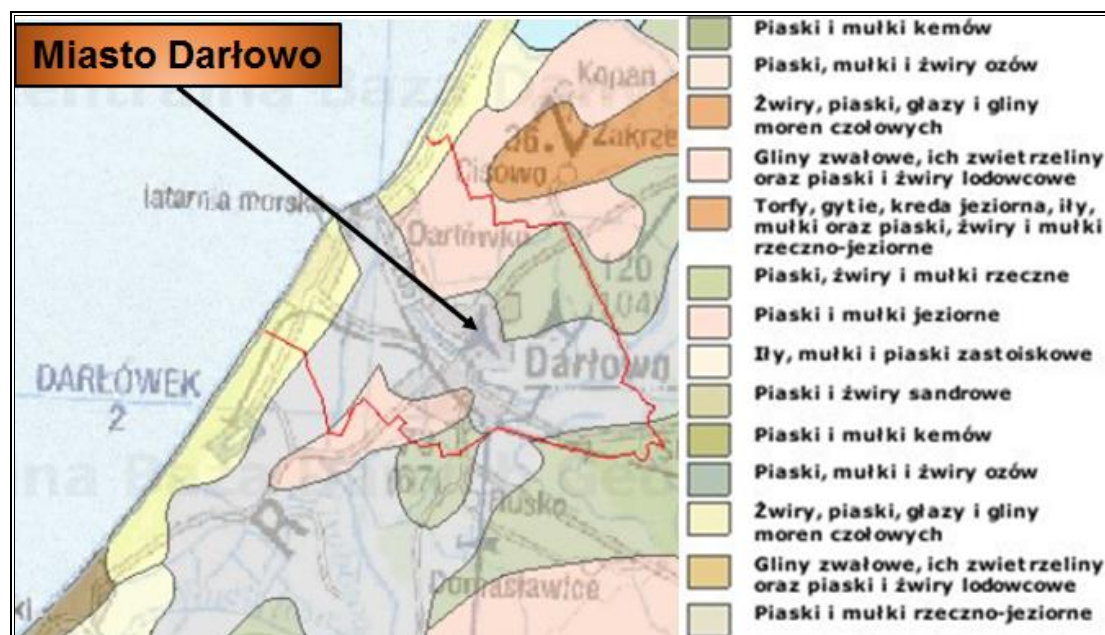
Na terenie Miasta Darłowo stan jakości gleb w ostatnich latach nie był monitorowany.

Źródło: Dane z WIOŚ w Szczecinie

GEOLOGIA

Według Centralnej Bazy Danych Geologicznych na terenie Miasta Darłowo dominują gliny zwałowe, żwiry, piaski i mułki kemów, żwiry, piaski glazy i gliny moren czołowych, piaski, żwiry i mułki rzeczne. Ich rozmieszczenie zaprezentowane zostało na poniższym rysunku.

Rysunek 13. Położenie geologiczne Miasta Darłowo

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny, Centralna Baza Danych Geologicznych, web3.pgi.gov.pl

OBSZARY GÓRNICZE

Na terenie Miasta Darłowo nie znajdują się złoża kruszywa naturalnego.

Źródło: Informacje z Urzędu Miejskiego w Darłowie

OSUWISKA

Ruchy masowe ziemi stanowią w niektórych przypadkach zagrożenie dla obiektów budowlanych posadowionych na uruchomionej powierzchni oraz zagrożenie dla życia i zdrowia. Zgodnie z mapą dostępną na stronie Państwowego Instytutu Geologicznego (System Osłony Przeciwosuwiskowej SOPO), na terenie analizowanej jednostki nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym zagrożeń osuwania się mas ziemnych/skalnych:

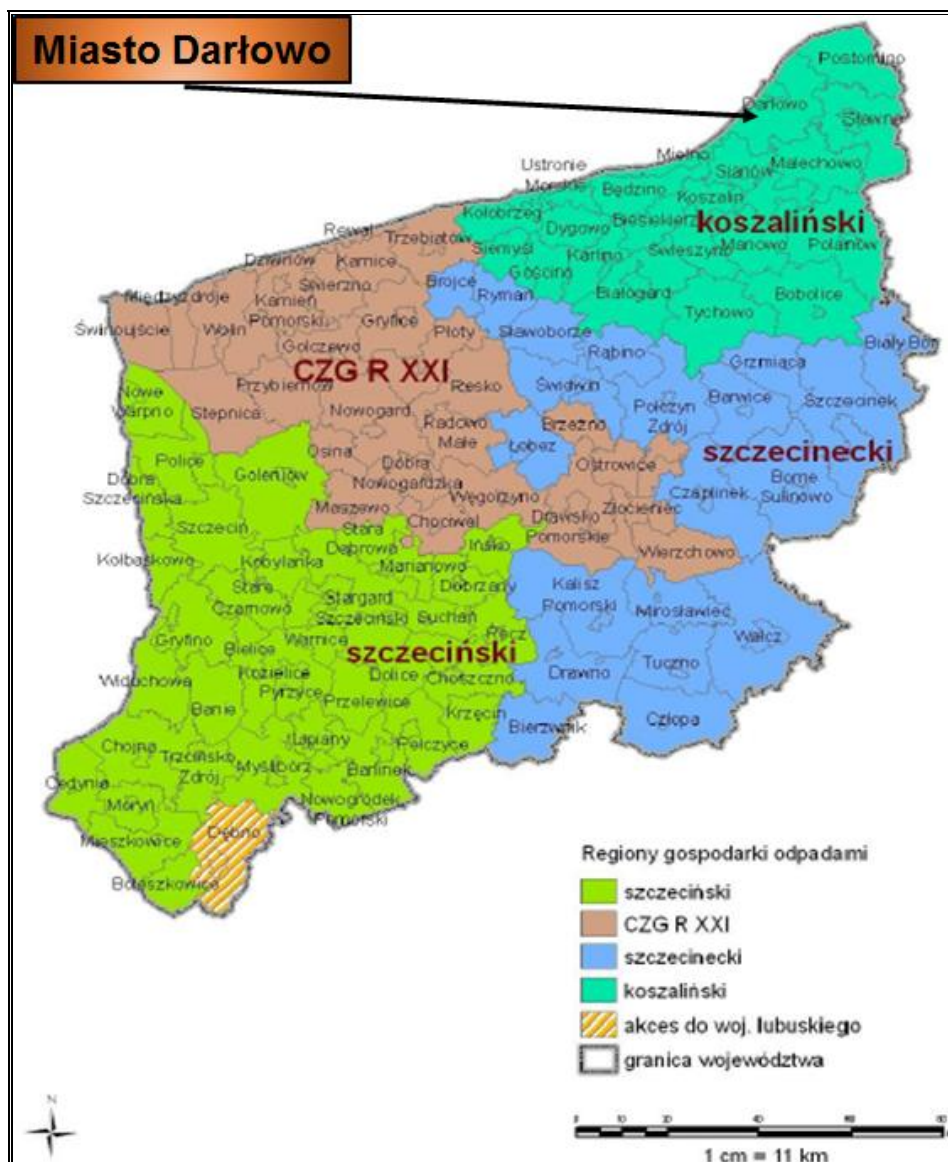
Źródło: System Osłony Przeciwosuwiskowej; <http://geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/SOPO>

5.7. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Problem gospodarki odpadami jest jednym z ważniejszych zagadnień ochrony środowiska. Niewłaściwe postępowanie z odpadami ma negatywny wpływ na otaczającą przyrodę oraz zdrowie ludzi. Z tego powodu istotne jest prowadzenie racjonalnej gospodarki w tym zakresie oraz minimalizacja ilości powstających odpadów.

Zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Zachodniopomorskiego, obszar województwa zachodniopomorskiego podzielony został na poszczególne regiony gospodarki odpadami. Wyróżnionych zostało 4 regiony: koszaliński, szczecinecki, szczeciński oraz CZG R XXI. **Miasta Darłowo należy do regionu koszalińskiego.**

Rysunek 14. Położenie Miasta Darłowo na tle regionów gospodarki odpadami w województwie zachodniopomorskim

Źródło: Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2023"

Na terenie Miasta obowiązuje *Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Darłowo* przyjęty uchwałą nr XV/111/2015 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 28 października 2015 r., zmieniony uchwałą nr XXXI/248/2016 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 29 grudnia 2016 r. zmieniającą uchwałą nr XV/111/2015 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 28 października 2015 r. w sprawie uchwalenia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Darłowo.

Dokument zawiera:

- wymagania w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości,
- rodzaje i minimalna pojemność pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości, na drogach publicznych oraz warunki

rozmieszczania tych pojemników i ich utrzymania w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym,

- częstotliwość i sposoby pozbywania się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz terenów przeznaczonych do użytku publicznego,
- inne wymagania wynikające z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami,
- obowiązki osób utrzymujących zwierzęta domowe, mające na celu ochronę przed zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi oraz przed zanieczyszczeniem terenów przeznaczonych do wspólnego użytku,
- wymagania utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej, w tym także zakazu ich utrzymywania na określonych obszarach lub w poszczególnych nieruchomościach,
- wyznaczenie obszarów podlegających obowiązkowej deratyzacji i terminów jej przeprowadzania.

Właściciele nieruchomości, którzy zadeklarują selektywny sposób gromadzenia odpadów obowiązani są do prowadzenia selektywnego zbierania, a odbierający odpady do odbierania następujących rodzajów odpadów:

- opakowania ze szkła;
- papier i tektura;
- metale;
- opakowania wielomateriałowe;
- tworzywa sztuczne;
- odpady zielone;
- meble i inne odpady wielkogabarytowe, a także zużyte opony;
- powstające w gospodarstwach domowych przeterminowane leki i chemikalia oraz zużyte baterie i akumulatory;
- odpady budowlane i rozbiórkowe;
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny;
- niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne.

Na terenie Miasta Darłowo w 2016 r. zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach odbiór odpadów komunalnych i ich zagospodarowanie od właścicieli nieruchomości zamieszkałych, nieruchomości częściowo zamieszkałych oraz niezamieszkałych realizowane było przez Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Darłowie. Firma została wybrana w trybie przetargu nieograniczonego.

Na terenie Gminy miejskiej Darłowo znajduje się punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. PSZOK zlokalizowany został przy ul. Fryderyka Chopina 61 w Darłowie. Ze Sprawozdania Burmistrza Miasta Darłowo z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za rok 2016 wynika, że do PSZOK w 2016 r. oddano łącznie 205,70 Mg odpadów selektywnie zebranych. Rodzaj i masa odpadów oddanych do PSZOK w 2016 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Rodzaj i masa odpadów komunalnych zebranych w PSZOK w 2016 r.

Kod zebranych odpadów komunalnych	Rodzaj zebranych odpadów komunalnych	Masa zebranych odpadów komunalnych [Mg]
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	10,00
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	1,940
15 01 07	Opakowania ze szkła	40,00
16 01 03	Zużyte opony	12,220
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02, 17 09 03	46,120
20 01 01	Papier i tektura	7,720
20 01 23	Urządzenia zawierające freony	4,430
20 01 35	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	7,240
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23, 20 01 35	4,850
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	55,00
20 01 34	Baterie i akumulatory	0,120
20 01 32	Leki	0,060
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	16,00
Razem		205,70

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Miasta Darłowo za rok 2016

Punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych przyjmował wyłącznie odpady dostarczone do punktu przez właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy z terenu Miasta Darłowo.

Na terenie gminy miejskiej Darłowo w 2016 r. nie było możliwości przetwarzania odpadów komunalnych, ze względu na brak odpowiedniej instalacji.

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Miasta Darłowo za rok 2016

W 2016 r. poszczególne kategorie odebranych odpadów komunalnych przekazywane były do następujących instalacji:

- Zmieszane odpady komunalne (20 03 01):
 - Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Sławnie;
 - Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o., ul. Komunalna 5, 75-724 Koszalin;
 - Regionalny Zakład Odzysku Odpadów Komunalnych, Łubuszan 80, 75-004 Sianów;
- Opakowania z tworzyw sztucznych (15 01 02):
 - ELANA PET Spółka z o.o., ul. Marii Skłodowskiej – Curie, 87-100 Toruń;
 - P.H.U. PLASTECO Artur Nadachewicz, ul. Toruńska 13, 87-640 Czernikowo;
- Opakowania ze szkła (15 01 07):
 - Rhenus Recycling Polska Spółka z o.o., ul. Pańska 73, 00-834 Warszawa;
- Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i betonów (17 01 01), gruz ceglany (17 01 02), zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych, i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06 (17 01 07), gleba i ziemia , w tym kamienie inne niż wymienione w 17 05 03):
 - Osoby fizyczne;
- Odpady ulegające biodegradacji (20 01 01) – papier i tektura, nieprzekazane do składowania:
 - Stena Recycling Spółka z o.o. Oddział w Przeclawiu, ul. Kasztanowa 21, 72-005 Przeclaw;
- baterie, akumulatory, zużyte elektryczne i elektroniczne (20 01 33, 20 01 35 oraz 20 01 36) :
 - REMONDIS Electrocyling Sp. z o.o., ul. Pryncypalna 132/134, 93-373 Łódź.

Tabela 23. Masa poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych odebranych z terenu obszaru Miasta Darłowo w 2016 r. wraz ze sposobem ich zagospodarowania

Nazwa i adres instalacji do której zostały przekazane odpady komunalne	Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych	Sposób zagospodarowania odpadów komunalnych
ELANA PET Spółka z o.o., ul. Marii Skłodowskiej – Curie, 87-100 Toruń	15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	17,580	R3
FHU KOMET Brygida Kowalewska, ul. Młyńska 20, 76-	15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	7,280	R3

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2017-2020
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024

Nazwa i adres instalacji do której zostały przekazane odpady komunalne	Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych	Sposób zagospodarowania odpadów komunalnych
150 Darłowo				
Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o. o., ul. Polanowska 43, 76-100 Sławno	15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	7,66	R12
	20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	4976,360	R12
	20 03 07	Odpady wielkogabarytowe		
	15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	77,00	R12
	20 01 39	Tworzywa sztuczne	0,720	zbieranie
	17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02, 17 09 03	417,240	D5
	17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	14,680	R5
	20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	91,270	R13
Odzysk poza instalacjami (osoby fizyczne)	17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	67,00	R5 Recykling lub odzysk innych materiałów nieorganicznych
	17 01 02	Gruz ceglany	70,00	R5
	17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadów ceramicznych, i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	85,00	R5
INNEKO Sp. z o.o., ul. Małszyńska 180, 66-400 Gorzów Wielkopolski	20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	64,360	R13
Reco-Trans Sp.	16 01 03	Zużyte opony	5,200	R3

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2017-2020
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024

Nazwa i adres instalacji do której zostały przekazane odpady komunalne	Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych	Sposób zagospodarowania odpadów komunalnych
z o. o., ul. Letnia 3, 63-100 Śrem				
PGK Sp. z o.o., Łubuszan 80, 76-004 Sianów	17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02, 17 09 03	146,120	D5
	20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	70,53	R3
	20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	379,100	R12
	17 02 02	Szkło	4,660	D5
	16 01 03	Zużyte opony	7,020	R13
REMONDIS Electrorecycling Sp. z o.o., Pryncypalna 132/134, 93-373 Łódź	20 01 23	Urządzenia zawierające freony	4,430	R12
	20 01 34	Baterie i akumulatory	0,120	R12
	20 01 35	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	7,240	R12
	20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23, 20 01 35	4,850	R12
Rhenus Recykling Polska Sp. z o. o., ul. Pańska 73, 00-834 Warszawa	15 01 07	Opakowania ze szkła	248,100	R5
Stena Recykling Sp. z o. o., Oddział w Przeclawiu, ul. Kasztanowa 21, 72-005 Przeclaw	20 01 01	Papier i tektura	25,42	R3
Biogazownia Brzeźno Sp. z	20 01 08	Odpady kuchenne ulegające	9,015	R3

Nazwa i adres instalacji do której zostały przekazane odpady komunalne	Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych	Sposób zagospodarowania odpadów komunalnych
o.o., Brzeżno 30, 78-316 Brzeżno		biodegradacji		
Stora Enso Poland S.A., ul. I Armii Wojska Polskiego 21, 07-401 Ostrołęka	15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	70,100	R3
EKO-MYŚL Spółka z o.o., Dalsze 36, 74-300 Myślibórz	20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	16,00	R13
Port-Servis Spółka z o.o., ul. MJR Sucharskiego 74, 80-601 Gdańsk	20 01 32	Leki	0,060	D10

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Miasta Darłowo za rok 2016

Tabela 24. Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, szkła, metali i tworzyw sztucznych przewidziane do osiągnięcia w poszczególnych latach

Poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia [Mg]								
2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
10%	12%	14%	16%	18%	20%	30%	40%	50%

Źródło: Załącznik do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 14 grudnia 2016 r.

Osiągnięty przez Miasta Darłowo w 2016 r. poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła odebranych z obszaru Miasta, wyniósł 30,05%. Oznacza to, że Miasto Darłowo wywiązało się z obowiązku narzuconego w Rozporządzeniu Ministra Środowiska.

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Miasta Darłowo za rok 2016

Tabela 25. Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych przewidziane do osiągnięcia w poszczególnych latach

Poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia [Mg]								
2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
30%	36%	38%	40%	42%	45%	50%	60%	70%

Źródło: Załącznik do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 14 grudnia 2016 r.

Miasto Darłowo osiągnęło 29,41% poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych, w związku z tym nie wywiązało się z obowiązku narzuconego w Rozporządzeniu Ministra Środowiska.

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Miasta Darłowo za rok 2016

Tabela 26. Dopuszczalny poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. [%]

Dopuszczalny poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji								
2012 r.	16 lipca 2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	16 lipca 2020 r.
75%	50%	50%	50%	45%	45%	40%	40%	35%

Źródło: Załącznik do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 25 maja 2012

Poziom ograniczania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania dla Miasta Darłowo w 2016 r. wyniósł **0,00%**, w związku z tym Miasto wywiązało się z obowiązku narzuconego w Rozporządzeniu Ministra Środowiska.

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Miasta Darłowo za rok 2016

Na terenie Miasta Darłowo obowiązuje *Program Usuwania Azbestu oraz Wyrobów Zawierających Azbest wraz z Inwentaryzacją dla Gminy Miasta Darłowo* przyjęty Uchwałą Nr XXXV/332/09 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia z 27 października 2009 r. Celem przedmiotowego dokumentu jest spowodowanie działań związanych z oczyszczaniem terenu Miasta Darłowo z azbestu, tj. wyrobów budowlanych zawierających azbest, jak również z pozostałych wyrobów zawierających azbest i odpadów azbestowych w określonym horyzoncie czasowym. Łącznie, na terenach posesji osób fizycznych z Miasta Darłowo zinwentaryzowano 222,83 Mg, czyli 17,69 tys. m² wyrobów azbestowych. Ilość odpadów zawierających azbest luzem na posesjach osób fizycznych na terenie Gminy Miasto Darłowo to 6,22 Mg. Natomiast łączna ilość odpadów zawierających azbest luzem i do wytworzenia na posesjach osób fizycznych na terenie Miasta to 229,05 Mg.

Dokument wprowadza postanowienia dotyczące:

- wprowadzenia zapisów w zakresie bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest do regulaminu o utrzymaniu czystości i porządku na terenie Gminy Miasto Darłowo,
- opracowania zasad współfinansowania i wsparcia finansowego w zakresie usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest, w tym regulaminu przyznawania dotacji/dofinansowania kosztów związanych z usuwaniem wyrobów

i odpadów zawierających azbest z obiektów budowlanych ze szczególnym uwzględnieniem osób fizycznych nie prowadzących działalności gospodarczej na terenie Gminy Miasto Darłowo, wzoru wniosku dla osób fizycznych nie prowadzących działalności gospodarczej o dofinansowanie usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest na terenie Gminy Miasto Darłowo, wzoru umowy z Wnioskodawcą o dofinansowanie usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest na terenie Gminy Miasto Darłowo, wzór umowy z Wykonawcą związanej z demontażem wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwianiem odpadów zawierających azbest w obiektach Gminy Miasto Darłowo,

- ustalenia zasad i możliwości odbioru odpadów azbestowych,
- ustalenia kolejności usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest,
- oczyszczania obiektów użyteczności publicznej z wyrobów zawierających azbest,
- oczyszczania pozostałych obiektów, urządzeń i instalacji z wyrobów zawierających azbest,
- działań informacyjno-edukacyjnych związanych z problematyką azbestową (ulotki, materiały informacyjne, spotkania, seminaria, działalność w mediach i inne),
- aktualizacji bazy informacyjnej dotyczącej występowania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Miasto Darłowo,
- monitoringu realizacji „Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Miasto Darłowo”.

Źródło: *Program usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Miasto Darłowo*

5.8. Zasoby przyrodnicze

5.8.1. Szata roślinna

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych na terenie Miasta Darłowo w 2014 r. wg danych z GUS wynosiła 70 ha. Lesistość (wskaźnik pokrycia lasem określonej powierzchni) Miasta wg danych z GUS w 2014 r. wynosiła 3,46%. Lasy Państwowe znajdujące się na terenie Miasta znajdują się w zarządzie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku (Nadleśnictwo Karnieszewice i Nadleśnictwo Sławno). Na terenie Nadleśnictw dominują drzewostany o wysokiej zasobności i dobrej jakości.

Głównym gatunkiem lasotwórczym w lasach Nadleśnictwa Karnieszewice jest sosna, panująca na 52,1% powierzchni, jednak również istotnymi gatunkami są: buk (14,1% pow.), brzoza (10,4% pow.), olsza (6,0% pow.), dęby (5,5% pow.) i świerk (9% pow.). W strukturze wiekowej lasów Nadleśnictwa przeważają drzewostany w wieku od 41 do 50 lat, a dominującymi typami siedliskowymi lasu jest bór mieszany świeży, zajmujący powierzchnię

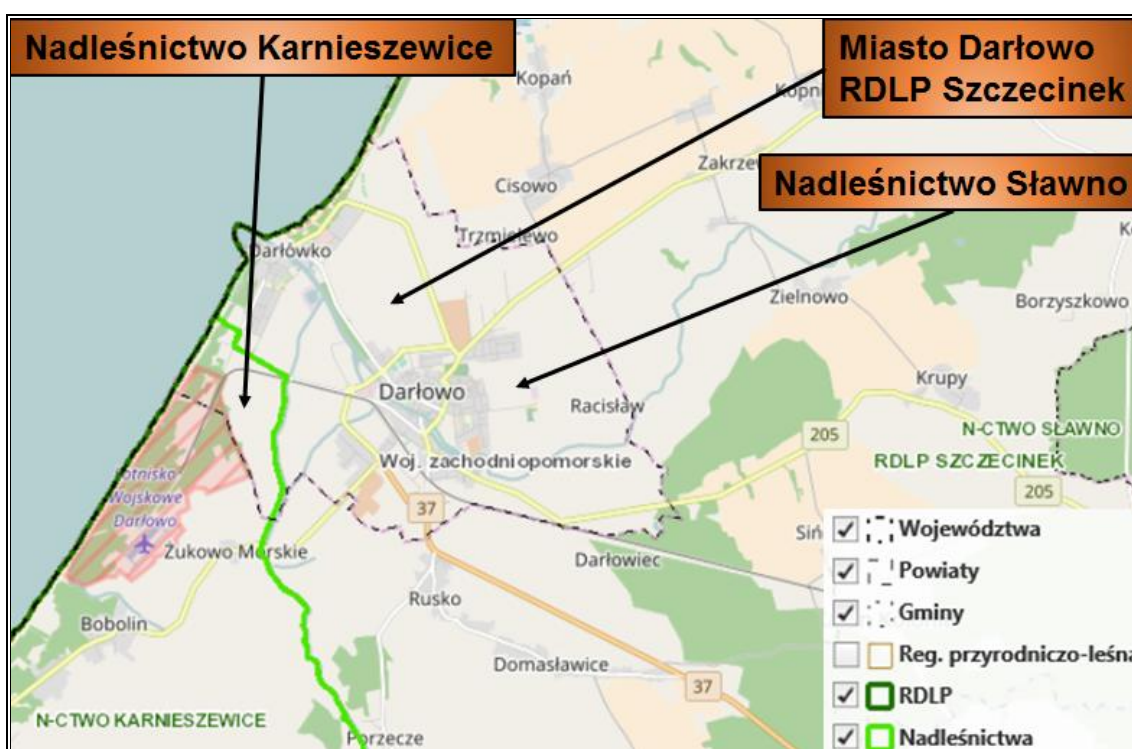
6 051,58 ha oraz las mieszany świeży (pow. 2 586,02 ha) i las świeży (pow. 2 586,02 ha), które zajmują siedliska średnio i bardzo żyzne.

Źródło: <http://www.karnieszewice.szczecinek.lasy.gov.pl/>

Lasy Nadleśnictwa Sławno charakteryzują się dużą różnorodnością siedlisk. Dominującymi są: las mieszany świeży i las świeży, bór mieszany świeży, bór świeży. Łącznie siedliska lasowe zajmują 75,9%, siedliska borowe 24,1%. W lasach Nadleśnictwa Sławno najczęściej można spotkać sosnę, która zajmuje 50,9%, buka 14,8%, świerka 12,3%, brzozę 9,2%, olszę 5,3% i dęba 5,0%.

Źródło: <http://www.slawno.szczecinek.lasy.gov.pl/>

Rysunek 15. Lasy na terenie Miasta Darłowo

Źródło: Bank Danych o Lasach <http://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/>

Plan urządzania lasu stanowi szczegółowy leśny plan gospodarczy i jest to podstawowy dokument gospodarki leśnej opracowywany dla lasów stanowiących własność Skarbu Państwa (sporządzany dla nadleśnictw na 10 lat). Dla Nadleśnictwa Karnieszewice obowiązuje *Plan Urządzania Lasu na lata 2017-2026 Nadleśnictwa Karnieszewice*. Dla Nadleśnictwa Sławno obowiązuje *Plan Urządzania Lasu Nadleśnictwa Sławno na lata 2009-2018*.

Źródło: <http://www.karnieszewice.szczecinek.lasy.gov.pl/>
<http://bip.szczecin.rdos.gov.pl/>

Ważną rolę w rolniczym krajobrazie Miasta Darłowo pełnią również zadrzewienia, które pełnią różnorodne funkcje ochronne, mikroklimatyczne, biocenotyczne, produkcyjne i rekreacyjno-turystyczne. Wg danych GUS, powierzchnia gruntów zadrzewionych i zakrzewionych w 2014 r. stanowiła 0,4% powierzchni Gminy Miasto Darłowo (8 ha).

5.8.2. Świat zwierząt

Na obszarze Nadleśnictwa Sławno nieodłącznym składnikiem ekosystemów leśnych jest zwierzyna łowna (jeleń, sarna, dzik). Wiele uwagi poświęcane jest stworzeniu odpowiednich warunków jej bytowania, w tym ograniczeniu powodowanych przez nią szkód w uprawach i młodnikach.

Źródło: <http://www.slawno.szczecinek.lasy.gov.pl/>

Na terenie Miasta Darłowo sporadycznie dochodzi do tworzenia się enklaw bytowania dzikich zwierząt, które stwarzają potencjalne zagrożenie dla mieszkańców Miasta. Istniejąca sytuacja powoduje konieczność zwiększenia nacisku na edukację ekologiczną lokalnej społeczności. Rekomenduje się podjęcie takich działań jak m.in. przeprowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnej na rzecz dzikich zwierząt, w postaci ulotek czy plakatów informujących o zagrożeniach jakie mogą powodować dzikie zwierzęta oraz jak postępować w przypadku spotkania z dzikim zwierzęciem. Do kolejnych działań Miasta powinien należeć kontakt władz Miasta z kołami łowieckimi, które dzierżawią obwody łowieckie położone przy granicy administracyjnej Miasta Darłowo. Działania te mają na celu zintensyfikowanie odstrzałów oraz zorganizowanie nęcisk w pobliżu granic obwodów łowieckich z obszarami administracyjnymi Miasta.

5.8.3. Formy ochrony przyrody

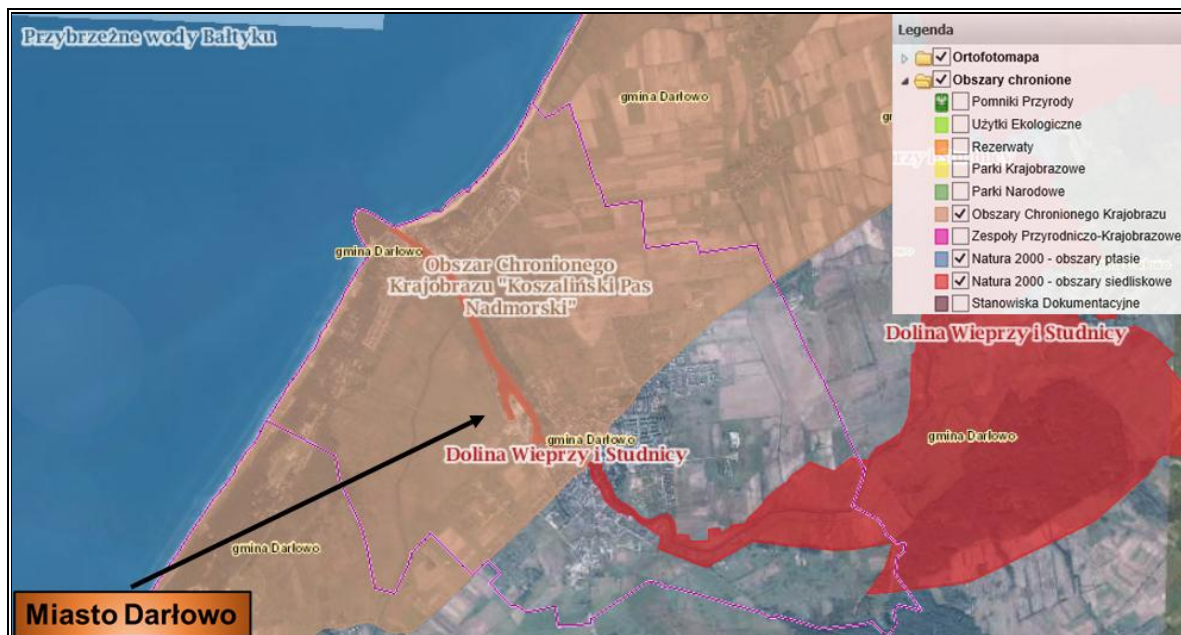
Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016, poz. 2134), są:

- parki narodowe, rezerваты przyrody,
- parki krajobrazowe,
- obszary chronionego krajobrazu,
- obszary Natura 2000,
- pomniki przyrody,
- stanowiska dokumentacyjne,
- użytki ekologiczne,
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na obszarze Miasta Darłowo występują 3 obszarowe formy ochrony przyrody, są to:

- **Obszar Chronionego Krajobrazu Koszaliński Pas Nadmorski,**
- **Obszar Specjalny Ochrony Ptaków Natura 2000 Przybrzeżne wody Bałtyku PLB990002,**
- **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Dolina Wieprzy i Studnicy PLH220038.**

Rysunek 16. Obszarowe formy ochrony przyrody na terenie Miasta Darłowo

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/>

Wg ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134) „obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych”.

Obszary Natura 2000 – program sieci obszarów objętych ochroną przyrody na terytorium Unii Europejskiej. Celem programu jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które uważane są za cenne i zagrożone w skali całej Europy.

OBZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU KOSZALIŃSKI PAS NADMORSKI

Ustanowiony na mocy Uchwały Nr X/46/75 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koszalinie z dnia 17 listopada 1975 r. w sprawie stref chronionego krajobrazu (Dz. Urz. WRN w Koszalinie Nr 9, poz. 49 z 1975 r.) jako obszar szczególnej ochrony i określenia zasad zagospodarowania z preferencją zagospodarowania turystycznego. Zajmuje powierzchnię 369 229 ha. Obszar obejmuje pas pradoliny nadmorskiej wraz z jeziorami przymorskimi (Jamno, Bukowo, Kopań), równinę polodowcową, poprzecinaną przymorskimi rzekami (Parsętą, Grabową, Wieprzą) oraz pasmo wzgórz morenowych, leżące na wschód od Koszalina. Charakteryzuje się takimi terenami jak: obszary klifowe, nadmorskie wydmy szare, początkowe stadia nadmorskich wydm białych, lasy mieszane na wydmach nadmorskich, żyzne buczyny, kwaśne buczyny, grąd subatlantycki, kwaśne dąbrowy, lasy łąkowe oraz łąki świeże użytkowane ekstensywnie i podmokłe łąki eutroficzne oraz

przymorskie jezioro Jamno z mierzeją oraz przylegające do jeziora kompleksy lasów i bagiennych łąk. Głównymi walorami tego obszaru są:

- urozmaicona rzeźba terenu z wieloma kompleksami leśnymi oraz rozległymi kulturowymi powierzchniami upraw rolnych,
- krajobraz nadmorski, charakterystyczny dla Wybrzeża Środkowego,
- malownicze, głęboko wcięte w powierzchnię doliny rzek przymorskich, które tutaj uchodzą do morza,
- siedliska przyrodnicze podlegające szczególnej ochronie,
- wzgórza moreny czołowej i przymorskie jeziora,
- miejsca lęgowe i siedliska rzadkich i ginących zwierząt,
- trasy przemieszczania się ptactwa w okresie wiosennych i jesiennych przelotów.

Źródło: <http://www.karnieszewice.szczecinek.lasy.gov.pl/>; <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

OBSZARY NATURA 2000

- **Obszar Specjalny Ochrony Ptaków Natura 2000 Przybrzeżne wody Bałtyku PLB990002** - obszar zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej. Zajmuje teren o powierzchni 211 741,2 ha. Obejmuje pas wód przybrzeżnych Bałtyku o około 15 kilometrowej szerokości i głębokości sięgającej od 0 do 20 m. Rozciąga się na odcinku 200 km, poczynając od nasady Półwyspu Helskiego po granicę z ostoją Zatoki Pomorskiej przebiegającą prostopadle do zachodnich krańców jeziora Bukowo (Łazy). Dno morskie jest nierówne, deniwelacje dna sięgają 3 m. W faunie bentosowej dominują drobne skorupiaki. Rzadko obserwowane są morskie ssaki duże - foki szare i obrączkowane oraz morświny. Obszar stanowi ostoję ptasią o randze europejskiej. Na obszarze zimują w znaczących ilościach 2 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej: nur czarnoszyi i nur rdzawoszyi. Szczególne znaczenie mają również populacje lodówki, nurnika i uhli.
- **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Dolina Wieprzy i Studnicy PLH220038** - obszar zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. Obszar dolina rzeki Wieprzy i Studnicy rozciąga się od źródeł koło Wałdowa i Miastka, aż po miejscowość Staniewice koło Sławna wraz z dużymi fragmentami zlewni tych rzek, w tym terenami źródliskowymi. Zajmuje powierzchnię 14 349 ha. Rzeki te mają naturalny charakter, w niewielkim tylko stopniu zostały przekształcone przez człowieka. Wzniesienia morenowe w otoczeniu dolin dochodzą do ponad 200 m n.p.m. Przełomowe odcinki tych rzek mają podgórski charakter. Szczególnie głęboko wcięta jest rynna rzeki Wieprzy (od źródeł do Bożanki). W zlewni Wieprzy zachowały się duże połacie mokradeł, oraz torfowiska wysokie i bory bagienne (teren rezerwatu Torfowisko Potoczek). W dolinach rzek występują starorzecza,

mezotroficzne i dystroficzne jeziora, niektóre otoczone torfowiskami mechowiskowymi i podmokłymi oraz świeżymi łąkami. Występuje tu także jezioro lobeliowe (j. Byczyńskie). Na terenach bezodpływowych, liczne są małe mszary i oczka dystroficzne. Cały obszar charakteryzuje się dużą lesistością. Strome zbocza (Pradolina Pomorska) i liczne wąwozy są porośnięte grądami oraz kwaśnymi i żyznymi buczynami, a w obszarach źródliskowych występują olsy źródliskowe i podgórskie łągi. Dolina Wieprzy i Studnicy obejmuje szereg ważnych siedlisk z Dyrektywy Siedliskowej (łącznie 21 typy siedlisk). Są to również bardzo ważne siedliska dla cennej fauny obszaru.

Źródło: <http://obszary.natura2000.org.pl>; <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

TERENY ZIELENI URZĄDZONEJ

Tereny zieleni urządzonej definiuje się jako tereny wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, znajdujące się w granicach wsi o zwartej zabudowie lub miast, pełniące funkcje estetyczne, rekreacyjne, zdrowotne lub osłonowe, a w szczególności parki, zieleńce, promenady, bulwary, ogrody botaniczne, zoologiczne, jordanowskie i zabytkowe oraz cmentarze, a także zieleń towarzysząca ulicom, placom, zabytkowym fortyfikacjom, budynkom, składowiskom, lotniskom oraz obiektom kolejowym i przemysłowym.

Obszary zielone modyfikują lokalne warunki klimatyczne, ale także oczyszczają atmosferę z zanieczyszczeń stałych i gazowych, regulują stosunek CO₂ i O₂ w atmosferze, wyłumiają hałas oraz stanowią miejsce wypoczynku i rekreacji. Rola terenów zielonych wiąże się również ze zwiększaniem różnorodności biologicznej oraz wpływem na walory estetyczne krajobrazu.

Na terenie Miasta Darłowo występują następujące tereny zieleni urządzonej: cmentarz, zieleń towarzysząca ulicom, placom oraz budynkom.

KORYTARZE EKOLOGICZNE

Zgodnie z zapisami zawartymi w *Koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET - Polska* (Liro A. 1995. Fundacja IUCN Poland, Warszawa), na terenie Miasta Darłowo wyróżniono korytarze ekologiczne o następującej funkcji:

- **korytarze ekologiczne o znaczeniu europejskim:**
 - obszar wód przybrzeżnych Bałtyku, ważny dla migracji roślin związanych z wodami morskimi i dwuśrodowiskowych (wód lekko zasolonych), a także dla bezkręgowców, ryb, ptaków wodnych i częściowo wodno – błotnych oraz ssaków morskich,

- wybrzeże morskie wraz z pasem wydm, lasów nadmorskich oraz zadrzewień i zakrzewień rosnących u podnóża wydm, ważne dla migracji roślin związanych z pobrażem Bałtyku i dwuśrodowiskowych, w przypadku zwierząt jest on szczególnie ważny dla ptaków drapieżnych, wodno – błotnych i śpiewających,
- pas łąk nadmorskich położonych w dolinach rzek i jezior przyworskich, ważny dla migracji roślin związanych z pobrażem Bałtyku i dwuśrodowiskowych, w przypadku zwierząt jest on szczególnie ważny dla ptaków drapieżnych, wodno – błotnych i śpiewających.

➤ **korytarze o znaczeniu krajowym**

Przy założeniu, że korytarze o znaczeniu europejskim są także korytarzami o znaczeniu krajowym, zgodnie z zapisami zawartymi w *Koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET - Polska* (Liro A. 1995. Fundacja IUCN Poland, Warszawa), doliny rzeki Wieprzy i Grabowej uznano za korytarze o znaczeniu krajowym.

➤ **korytarze o znaczeniu regionalnym**

Zgodnie z zapisami zawartymi w *Koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET - Polska* (Liro A. 1995. Fundacja IUCN Poland, Warszawa), do tej kategorii korytarzy zaliczono -doliny Wieprzy i Grabowej, ważne dla migracji roślin związanych z dolinami rzecznyymi. Łącząc pobraż Bałtyku z obszarem wysoczyzny morenowej na południu doliny tych rzek, korytarze te stanowią wektor translacji roślin. W przypadku zwierząt jest on szczególnie ważny dla ptaków drapieżnych, wodno – błotnych i śpiewających.

➤ **korytarze o znaczeniu lokalnym**

Zgodnie z zapisami zawartymi w *Koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET - Polska* (Liro A. 1995. Fundacja IUCN Poland, Warszawa), do tej kategorii korytarzy zaliczono:

- wyżej wymienione korytarze,
- małe lokalne ciekie, szpalery drzew, ogrody działkowe, parki, cmentarze, które stanowią tzw. sieć zieleni miejskiej. Korytarze ważne dla lokalnej migracji bezkręgowców (pszczołowate), ptaków śpiewających.

5.9. Zagrożenia poważnymi awariami

Zagadnienia związane z poważnymi awariami zostały uregulowane przede wszystkim w Ustawie Prawo ochrony środowiska (tytuł IV „Poważne awarie”). Definicja ustawowa określa poważną awarię jako „zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałą w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych sytuacji, prowadząca do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem” (art.3, ust. 23). Definicja ta jest zbieżna z Dyrektywą Seveso II

(96/82/WE) oraz Konwencją z 1992 r. w sprawie transgranicznych skutków awarii przemysłowych.

- **AWARIE ELEKTROWNI JĄDROWYCH, GWAŁTOWNE POŻARY OBIEKTÓW PRZEMYSŁOWYCH, ATAKI TERRORYSTYCZNE**

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady dzielimy, zgodnie z art. 248, ust. 1 u.p.o.ś., na:

- zakłady o zwiększonym ryzyku – zakłady, na których terenie znajdują się mniej niebezpieczne substancje lub ich ilość jest mniejsza;
- zakłady o dużym ryzyku.

Na terenie Miasta Darłowo nie występują większe zakłady przemysłowe, w których mogą wystąpić zdarzenia o znamionach poważnej awarii.

- **TRANSPORT SUBSTANCJI NIEBEZPIECZNYCH**

Poważne zagrożenie w powiecie sławieńskim oraz dla Miasta Darłowo stanowić może również transport substancji niebezpiecznych w ruchu drogowym. Obecność na terenie Miasta ważnych szlaków komunikacyjnych stanowi nie tylko potencjał rozwojowy Miasta, ale także zwiększa możliwość wystąpienia zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych.

- **INNE ZAGROŻENIA**

Wśród innych zagrożeń, które mogą wystąpić na terenie Miasta Darłowo, można wyróżnić: zagrożenia radiacyjne (skażenia promieniotwórcze), chemiczne (zagrożenie toksycznymi środkami przemysłowymi i innymi substancjami chemicznymi), biologiczne: epidemie, epizootie (plagi zwierzęce), epifitozy (choroby populacji roślinnej), awarie urządzeń infrastruktury technicznej (gazowe, energetyczne, wodociągowe), terrorystyczne (z wykorzystaniem broni, bomb, materiałów wybuchowych, środków chemicznych oraz biologicznych).

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od pracowników Urzędu Miejskiego w Darłowie, w 2016 r. na terenie Miasta nie wystąpiły zdarzenia o znamionach poważnych awarii.

6. Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii

Racjonalizacja użytkowania wody do celów produkcyjnych i konsumpcyjnych

Osiągnięcie założonego celu, będzie możliwe w przypadku podjęcia działań przez podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie Miasta, zużywające na cele produkcyjne znaczne zasoby wody, a także przez jednostki komunalne, gospodarujące miejską infrastrukturą techniczną. Zgodnie z danymi GUS, zużycie wody przez wszystkich korzystających (zarówno na cele konsumpcyjne, jak i produkcyjne) systematycznie spada. To pozytywne zjawisko może wynikać zarówno z coraz wyższych jednostkowych cen wody, opomiarowania zużycia, jak i wzrostu świadomości mieszkańców co do konieczności racjonalnego gospodarowania wodą. W celu dalszego zmniejszenia wodochłonności w strefie gospodarki, zakłady korzystające ze środowiska – pobierające wodę, surowce i energię powinny stosować najlepsze dostępne techniki (BAT). Istotne jest wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego w zakładach (normy ISO 14000), wprowadzanie zasad Czystej Produkcji oraz przystępowanie do programów sektorowych z dziedziny ochrony środowiska.

Oszczędne gospodarowanie wodą ma istotne znaczenie dla środowiska naturalnego, a skala oszczędności zależy w głównej mierze od świadomości ekologicznej i determinacji mieszkańców Miasta. Proekologiczne rozwiązania powinny być także stosowane w budynkach użyteczności publicznej usytuowanych na terenie Miasta Darłowo. Dotychczasowe doświadczenia (*zebrane przez Witolda M. Lewandowskiego w opracowaniu pt. „Proekologiczne odnawialne źródła energii”*), wskazują że najważniejsze oszczędności wody uzyskuje się dzięki:

- „zainstalowaniu indywidualnych liczników wody w gospodarstwach domowych;
- zastąpieniu tradycyjnych spłuczek o dużej pojemności rozwiązaniami o innej konstrukcji, umożliwiającymi 2-3 krotne zmniejszenie zużycia wody;
- zastąpieniu zaworów dławicowych zaworami np. kulowymi, które mają mniejsze opory przepływu i nie wymagają wymiany uszczeltek;
- stosowaniu w bateriach umywalkowych, prysznicowych i kuchennych mieszaczy, które napowietrzają wodę, zwiększają jej efektywną objętość i tym samym zmniejszają jej pobór;
- zastąpieniu wanien kabinami prysznicowymi, w których pobór wody jest 3-4 razy mniejszy;
- zmianie systemu mycia w umywalkach i zlewozmywakach – nie pod bieżącą wodą;
- instalowaniu pralek i zmywarek o małym poborze wody”.

Zrównoważone wykorzystanie energii

Do realizacji założonego celu, ze względu na wzrastające ceny energii, będą dążyć zarówno przedsiębiorcy, jak i władze oraz mieszkańcy Miasta Darłowo. Zmniejszenie zużycia energii jest bowiem jedynym sposobem ograniczenia wydatków związanych z pozyskaniem energii elektrycznej, jak i ciepłej. Jednym z warunków rozwoju współczesnego świata jest dążenie do zmniejszenia zużycia energii w różnych procesach. Dotyczy to także procesów, które służą do utrzymania komfortu klimatycznego i komfortu użytkowania w budynkach: ogrzewania, wentylacji, klimatyzacji, podgrzewania wody wodociągowej.

Niżej wymienione fakty, mówiące, że:

- zasoby paliw są ograniczone,
- dostępność do paliw jest coraz trudniejsza,
- ceny paliw będą miały tendencję wzrostową,
- należy ograniczać zanieczyszczenie środowiska produktami procesów spalania, świadczą o znacznej roli działań zmierzających do oszczędzania energii i jej efektywnego wykorzystania.

Ochrona środowiska poprzez zmniejszenie zużycia energii nie musi wcale odbywać się kosztem obniżenia poziomu życia, ani wiązać się z pogorszeniem warunków pracy, rezygnacją z ogrzewania mieszkań, oświetlania ich i korzystania z coraz nowocześniejszych urządzeń gospodarstwa domowego oraz zaprzestaniem korzystania ze środków transportu.

Energię można bowiem zaoszczędzić następującymi metodami:

- modyfikując istniejące systemy energetyczne zarówno w samym procesie jej wytwarzania, jak i transportu;
- wprowadzając nowe energooszczędne technologie w przemyśle, budownictwie, rolnictwie i gospodarstwach domowych;
- promując oszczędzanie energii za pomocą akcji propagandowych oraz wprowadzaniem zachęcających do oszczędzania bodźców ekonomicznych.

Działania mające na celu racjonalizację zużycia energii będą w głównej mierze prowadzone przez podmioty gospodarcze, m.in. poprzez stosowanie energooszczędnych technologii produkcji, władze samorządowe pragnące minimalizować rachunki związane z dostawami paliw i energii elektrycznej na potrzeby infrastruktury publicznej. Zadaniem władz samorządowych będzie ponadto organizacja działań edukacyjnych i informacyjnych z zakresu upowszechniania metod racjonalizacji zużycia energii.

Zrównoważone wykorzystanie energii dotyczy nie tylko przemysłu, energetyki i budownictwa, ponieważ także indywidualne gospodarstwa domowe mają ogromne możliwości ochrony środowiska poprzez energooszczędne budownictwo oraz energooszczędne systemy ogrzewania.

Zrównoważone wykorzystanie materiałów

Priorytetowym celem w zakresie zrównoważonego wykorzystania zasobów jest „zredukowanie negatywnego oddziaływania na środowisko spowodowanego wykorzystywaniem zasobów w sytuacji wzrostu gospodarczego-koncepcja zwana rozdzieleniem (decoupling). W praktyce oznacza to zredukowanie oddziaływania na środowisko będącego skutkiem wykorzystywania zasobów, przy jednoczesnej poprawie ogólnej wydajności zasobów w obszarze gospodarki”.

(Źródło: „Strategia tematyczna w sprawie zrównoważonego wykorzystywania zasobów naturalnych”)

Realizacja założonego celu jest uwarunkowana podjęciem proekologicznych działań przez zakłady produkcyjne funkcjonujące na terenie Miasta Darłowo. Motywację do podjęcia działań w tym zakresie stanowią coraz wyższe koszty zakupu materiałów oraz utylizacji odpadów poprodukcyjnych, w związku z czym działania ograniczające materiałochłonność oraz odpadowość produkcji przełożą się na konkretne oszczędności przedsiębiorstw.

Zadaniem władz samorządowych oraz organów publicznych będzie natomiast informowanie, wspieranie i monitorowanie działań podejmowanych przez zakłady produkcyjne w zakresie ograniczania materiałochłonności i odpadowości produkcji oraz kontrola zgodności tych działań z obowiązującymi przepisami prawa.

7. Zagadnienia horyzontalne

Zgodnie z *Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska*, w ramach każdego obszaru interwencji należy uwzględnić zagadnienia horyzontalne: adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring środowiska. W niniejszym rozdziale przedstawiono zagadnienia w zakresie adaptacji do zmian klimatu oraz działań edukacyjnych, natomiast pozostałe zagadnienia horyzontalne tj. nadzwyczajne zagrożenia środowiska i monitoring środowiska zostały przedstawione w pozostałych rozdziałach dokumentu (odpowiednio 5.9 oraz 11.3).

7.1. Adaptacja do zmian klimatu

Występujące w ostatnich kilku dekadach skutki zmieniającego się klimatu, zwłaszcza wzrostu temperatury, częstotliwości i nasilania zjawisk ekstremalnych, systematycznie się pogłębiają. Stanowią tym samym zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Konieczne jest zatem podjęcie działań na rzecz dostosowania się (adaptacji) do prognozowanych skutków zmian klimatu, które powinny być realizowane jednocześnie z działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych (mitygacja).

Dokument pn. „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020) stanowi odpowiedź na walkę ze zmianami klimatu, a jego głównym celem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. Ponadto, uruchomiona została strona internetowa klimada.mos.gov.pl, na której znajdują się informacje dotyczące zmian klimatu oraz adaptacji do nich.

Według SPA2020, do najważniejszych negatywnych skutków zmian klimatu w skali regionalnej zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne, ulewne deszcze, wzrost okresów upalnych). W ostatnich latach nie odnotowano tego rodzaju zjawisk na terenie Miasta Darłowo, jednak ich pojawienia się w przyszłości nie można wykluczyć. Obszary zurbanizowane ze względu na zagęszczenie zabudowy zagrożone są ponadto powstawaniem tzw. wyspy ciepła, która jest efektem nadmiernej emisji energii z różnych źródeł. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura, co sprzyja stagnacji powietrza nad obszarami zabudowanymi i wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza. W związku z tym, obszary miejskie silnie zurbanizowane, takie jak Miasto Darłowo, powinny podejmować działania zmierzające do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zwłaszcza poprzez rozwijanie odnawialnych źródeł energii oraz właściwe planowanie przestrzenne. Ponadto, poważnym zagrożeniem jest susza. Polska leży w strefie klimatu przejściowego umiarkowanego, ale pomimo to na jej obszarze występują susze o ujemnych skutkach, stanowiące poważny problem ekonomiczny, społeczny i środowiskowy dla jednostek, gdzie powierzchnia użytków rolnych przekłada się na charakter gospodarczy obszaru.

Dla województwa zachodniopomorskiego rekomenduje się podejmowanie następujących działań adaptacyjnych:

- wdrożenie zaleceń programu „Odra 2006” oraz zabezpieczenie rzek Przymorza przed powodzią powodowanymi przez opady nawałne wobec występującego zagrożenia powodziowego w kilku powiatach,
- rozwój systemów ograniczających podtopienia i zalania w miastach poprzez zwiększenie obszarów zielonych i wodnych oraz rozwój kanalizacji opadowej, a także zwiększenie wykorzystania tych wód dla potrzeb gospodarczych,
- ochrona i stabilizacja brzegu morskiego oraz ochrona portów, plaż i klifów przed wzrostem poziomu morza i erozją morską i opadową.

Źródło: <http://klimada.mos.gov.pl/>

7.2. Działania edukacyjne

Zgodnie z przepisem art. 77 z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo Ochrony Środowiska*, problematykę ochrony środowiska uwzględnia się w podstawach programowych kształcenia ogólnego dla wszystkich typów szkół. Obowiązkiem tym ustawodawca objął również organizatorów kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych. Konstytucyjnych podstaw dla realizacji edukacji ekologicznej należy upatrywać w zasadzie zrównoważonego rozwoju (art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polski z dnia 2 kwietnia 1997 r.) oraz w generalnym obowiązku każdego obywatela do dbałości o stan środowiska oraz odpowiedzialności za spowodowane przez siebie jego pogorszenie określonym w art. 86 Konstytucji RP.

Obecnie edukacja ekologiczna na terenie Miasta Darłowo prowadzona jest przede wszystkim w formalnym systemie kształcenia. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, wprowadza edukację ekologiczną w postaci oddzielnej ścieżki edukacyjnej o charakterze wychowawczo-dydaktycznym począwszy od II etapu edukacyjnego (klasy IV-VI).

Ocenia się jednak, że poziom świadomości mieszkańców Miasta oraz lokalnych interesariuszy w zakresie efektywności energetycznej i możliwości oszczędzania energii jest nieduży. Niski poziom świadomości społeczeństwa spowodowany jest przede wszystkim brakiem działań, których celem jest komunikacja z mieszkańcami i lokalnymi interesariuszami oraz podniesienie ich wiedzy w zakresie efektywności energetycznej. W związku z tym, Miasto Darłowo powinno podejmować działania w celu poprawy świadomości ekologicznej mieszkańców, nie tylko tych najmłodszych. Proponowane zadania w zakresie edukacji ekologicznej to:

- edukacja lokalnej społeczności z zakresu efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii;
- prowadzenie kampanii informacyjno – promocyjnej w zakresie gospodarki niskoemisyjnej oraz wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej budynków;
- promowanie atrakcyjności transportu publicznego, pieszego i rowerowego.
- promowanie ochrony środowiska przyrodniczego na terenie Miasta.

8. Analiza SWOT dla obszarów interwencji

W analizie strategicznej szczególne znaczenie ma metoda SWOT. Jest to kompleksowa metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz jej wnętrza. Oparta na prostym schemacie klasyfikacja powoduje, że brane są pod uwagę wszystkie czynniki mające wpływ na bieżącą i przyszłą pozycję organizacji.

OBSZARY INTERWENCJI DLA MIASTA DARŁOWO:

1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA
2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM
3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE
4.	GOSPODAROWANIE WODAMI
5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA
6.	ZASOBY GEOLOGICZNE
7.	GLEBY
8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW
9.	ZASOBY PRZYRODNICZE
10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI

Źródło: Obszary interwencji wg Wytucznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska

Szczegółowa analiza mocnych i słabych stron dla poszczególnych obszarów interwencji została przedstawiona w poniższych tabelach.

Tabela 27. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> funkcjonowanie zbiorczych systemów ogrzewania (sieć ciepłownicza), sukcesywne prowadzenie prac termomodernizacyjnych, zarówno przez osoby fizyczne, podmioty publiczne, jak i prywatne, korzystne warunki klimatyczne do rozwoju odnawialnych źródeł energii (wiatrowa, słoneczna, biomasa, biogaz, geotermalna oraz wodna); brak zakładów uciążliwych dla powietrza atmosferycznego, wykorzystywanie kolektorów słonecznych i pomp ciepła na terenie Miasta, 	<ul style="list-style-type: none"> przekroczony poziom benzo(a)pirenu i pyłu PM10 oraz PM2,5 w powietrzu, zły stan niektórych dróg na terenie Miasta, niewystarczająca wiedza mieszkańców Miasta w obszarze ochrony klimatu;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> nowe technologie energetyczne, bazujące na odnawialnych źródłach energii, planowane inwestycje z zakresu przebudowy/modernizacji szlaków komunikacyjnych na terenie Miasta Darłowo (w tym ścieżki rowerowe), rosnące zainteresowanie wśród mieszkańców wykorzystaniem OZE; 	<ul style="list-style-type: none"> duże natężenie ruchu na szlakach komunikacyjnych, napływ zanieczyszczeń powietrza spoza Miasta.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 28. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • brak zakładów przemysłowych mogących stwarzać potencjalne zagrożenie hałasem, 	<ul style="list-style-type: none"> • rozbudowana sieć komunikacyjna, • obecność ruchliwych szlaków komunikacyjnych, w tym: droga krajowa oraz drogi wojewódzkie, • brak monitoringu hałasu komunikacyjnego na terenie Miasta.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • nowe technologie ochrony przed hałasem (ekrany akustyczne, maty antywibracyjne, pasy zieleni, większa izolacyjność akustyczna budynków), • planowane inwestycje z zakresu przebudowy/modernizacji szlaków komunikacyjnych na terenie Miasta Darłowo (w tym ścieżki rowerowe), • prowadzenie procedur oddziaływania na środowisko. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój komunikacji przy jednoczesnym złym stanie dróg (zanieczyszczenie powietrza i hałas);

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 29. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • mała koncentracja bazowych stacji telefonicznych, • monitoring PEM na terenie Miasta (brak przekroczeń) 	<ul style="list-style-type: none"> • brak
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • szczegółowe regulacje prawne dotyczące poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych oraz lokalizacji instalacji emitujących pola elektromagnetyczne, • uwzględnianie infrastruktury technicznej emitującej promieniowanie elektromagnetyczne w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, • wydawanie decyzji związanych z lokalizacją instalacji, • prowadzenie procedur oddziaływania na środowisko. 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastające zapotrzebowanie społeczeństwa na media (radio, telewizję, Internet)

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 30. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • wyposażenie Miasta w sieć wodociągową (97,9% korzystających), • mała ilość zbiorników bezodpływowych (szamb – 10 szt.), 	<ul style="list-style-type: none"> • zagrożenie zanieczyszczeniami związkami azotu pochodzenia rolniczego (obszary OSN), • niedostateczne wyposażenie Miasta w sieć

<ul style="list-style-type: none"> położenie terenu Miasta przy Morzu Bałtyckim, funkcjonowanie małej elektrowni wodnej na rzece Wieprza. 	<ul style="list-style-type: none"> kanalizacyjną (87,9% korzystających), występowanie zagrożenia powodziowego.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, 	<ul style="list-style-type: none"> obniżanie się poziomu wód gruntowych, zagrożenie czystości wód z uwagi na dominującą działalność rolniczą (bogaty w biogeny spływ powierzchniowy zanieczyszczeń).

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 31. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> wyposażenie Miasta w sieć wodociągową (97,9% korzystających), mała ilość zbiorników bezodpływowych (szamb – 10 szt.), 	<ul style="list-style-type: none"> odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych, niedostateczne wyposażenie Miasta w sieć kanalizacyjną (87,9% korzystających).
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> wyposażenie nieruchomości w przydomowe oczyszczalnie ścieków, wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, 	<ul style="list-style-type: none"> niewłaściwe zagospodarowywanie nieczystości ciekłych przez właścicieli nieruchomości.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 32. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> brak obszarów zagrożonych ruchami masowymi ziemi, 	<ul style="list-style-type: none"> brak złóż kruszyw naturalnych,
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> rozwój nowych technologii poszukiwania i eksploatacji surowców mineralnych. 	<ul style="list-style-type: none"> brak

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 33. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> korzystne położenie fizyczno-geograficzne Gminy, korzystne warunki dla produkcji rolnej, gleby o dobrej jakości (16,4% wszystkich gleb stanowią gleby kl. IVa natomiast 11,13% gleby kl. II). 	<ul style="list-style-type: none"> rozdrobiona struktura agrarna.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, 	<ul style="list-style-type: none"> zagrożenie jakości gleb z uwagi na dominującą działalność rolniczą (degradacja

<ul style="list-style-type: none"> popularyzacja rolnictwa ekologicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> biologiczna i chemiczna), wysokie wykorzystanie nawozów mineralnych w rolnictwie, postępująca urbanizacja i fragmentacja terenu.
--	--

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 34. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> uporządkowany system gospodarki odpadami, funkcjonowanie PSZOK, osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, szkła, metali i tworzyw sztucznych, opracowany program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, 	<ul style="list-style-type: none"> nie osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych,
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> brak 	<ul style="list-style-type: none"> rosnąca produkcja odpadów, niedostateczny poziom recyklingu odpadów.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 35. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby przyrodnicze

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> duża różnorodność krajobrazowa, ekosystemowa, siedliskowa i gatunkowa, okresowe prowadzenie waloryzacji przyrodniczych, zadowalający stan zdrowotny lasów, występowanie 3 obszarowych form ochrony przyrody, występowanie korytarzy ekologicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> niechęć do stosowania przepisów ochrony środowiska i przyrody przez społeczeństwo i podmioty gospodarcze,
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, w tym m.in. nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej, regulacje ogólnokrajowe i międzynarodowe zobowiązujące do podnoszenia jakości środowiska, rosnący popyt na żywność ekologiczną, wzrastające zainteresowanie zdrowym stylem życia wśród mieszkańców, 	<ul style="list-style-type: none"> niska świadomość ekologiczna mieszkańców,

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 36. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> brak obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym zagrożeń osuwania się mas ziemnych/skalnych, brak zakładów przemysłowych stwarzających zagrożenia dla środowiska przyrodniczego. 	<ul style="list-style-type: none"> występowanie zagrożenia powodziowego,
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> opracowywanie przez prowadzących zakłady przemysłowe planów operacyjno-ratowniczych oraz zewnętrznych planów operacyjno-ratowniczych przez Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej, 	<ul style="list-style-type: none"> zagrożenie pożarowe lasów, ryzyko wystąpienia suszy i klęsk nieurodzaju, nasilające się ekstremalne zjawiska pogodowe.

Źródło: Opracowanie własne

9. Główne ustalenia Programu Ochrony Środowiska

9.1. Nadrzędny cel programu ochrony środowiska

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ MIASTA DARŁOWO, WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW ORAZ ZACHOWANIE WALORÓW PRZYRODNICZYCH MIASTA

9.2. Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska

Na podstawie diagnozy stanu istniejącego oraz zagrożeń środowiska przyrodniczego Miasta, zachowując spójność z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym, dla każdego z obszarów interwencji określono kierunki interwencji oraz wyznaczono cele i zadania do realizacji.

Tabela 37. Kierunki interwencji dla poszczególnych obszarów interwencji

L.P.	OBSZAR INTERWENCJI	KIERUNKI INTERWENCJI
1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	<ul style="list-style-type: none"> Poprawa jakości powietrza na terenie Miasta; Ograniczanie emisji zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł niskiej emisji, zwłaszcza benzo(a)pirenu; Poprawa efektywności energetycznej budynków; Termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz użyteczności publicznej; Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	<ul style="list-style-type: none"> Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych
3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	<ul style="list-style-type: none"> Ograniczanie zagrożenia polami elektromagnetycznymi
4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	<ul style="list-style-type: none"> Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych; Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami

L.P.	OBSZAR INTERWENCJI	KIERUNKI INTERWENCJI
		wodnymi;
5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych; • Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi; • Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki; • Realizacja programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych na wyznaczonych obszarach szczególnie narażonych (OSN).
6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczanie presji na wykorzystanie zasobów powierzchni ziemi; • Zabezpieczenie przestrzenne obszarów pod kątem ochrony zasobów powierzchni
7.	GLEBY	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją rolniczą
8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie ilości odpadów trafiających bezpośrednio na składowisko oraz zmniejszenie uciążliwości odpadów; • Zapewnienie mieszkańcom możliwości segregowania odpadów komunalnych; • Likwidacja azbestu;
9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	<ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie systemu obszarów chronionych; • Promocja walorów przyrodniczych i zrównoważony rozwój turystyki; • Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących, • Ochrona lasów
10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	<ul style="list-style-type: none"> • Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii; • Zwiększenie wsparcia dla jednostek straży pożarnych.

Źródło: Opracowanie własne

W ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono cele operacyjne i działania ekologiczne, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. **Harmonogram zaplanowanych w przedmiotowym dokumencie zadań został przedstawiony głównie dla zadań własnych samorządu gminnego. Do zadań monitorowanych samorządu gminnego należy przede wszystkim nadzór nad wdrażaniem postanowień przedmiotowego dokumentu.**

HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH MIASTA DARŁOWO

Zgodnie z *Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska* (Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2 września 2015 r.), w przedmiotowym dokumencie należy zamieścić harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji zadań własnych samorządu opracowującego POŚ.

Tabela 38. Działania inwestycyjne przewidziane do realizacji przez Miasto Darłowo do roku 2024

OBSZAR INTERWENCJI 1		OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA					
CEL		POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO NA TERENIE MIASTA DARŁOWO					
Kierunki interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania	Wskaźnik (wartość bazowa, wartość docelowa)	Źródła finansowania	Ryzyka
<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości powietrza na terenie Gminy; • Ograniczanie emisji zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł niskiej emisji, zwłaszcza benzo(a)pirenu; • Poprawa efektywności energetycznej budynków; • Termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz użyteczności publicznej; • Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii; 	1. Termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego w Darłowie	Urząd Miejski w Darłowie, gminne jednostki organizacyjne	2017-2024	1 441 728,00	Liczba budynków poddanych termomodernizacji – 1 szt.	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
OBSZAR INTERWENCJI 2		ZAGROŻENIA HAŁASEM					
CEL		OGRANICZENIE UCIAŹLIWOŚCI SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO I POPRAWA JAKOŚCI DRÓG NA TERENIE MIASTA DARŁOWO					

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2017-2020
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024

Kierunki interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania	Wskaźnik (wartość bazowa, wartość docelowa)	Źródła finansowania	Ryzyka
• Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych	1. Tworzenie infrastruktury ograniczającej natężenie hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych np. ekrany akustyczne	Urząd Miejski w Darłowie, zarządcy dróg	2017-2024	b/d	Długość wybudowanej infrastruktury – 5 km	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
OBSZAR INTERWENCJI 3		POLA ELEKTROMAGNETYCZNE					
CEL		ZACHOWANIE POZIOMÓW PÓŁ ELEKTROMAGNETYCZNYCH PONIŻEJ DOPUSZCZALNYCH NORM					
Kierunki interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania	Wskaźnik (wartość bazowa, wartość docelowa)	Źródła finansowania	Ryzyka
• Ograniczanie zagrożenia polami elektromagnetycznymi	1. Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed polami elektromagnetycznymi (w tym zasad lokalizacji instalacji emitujących pola elektromagnetyczne z uwzględnieniem walorów krajobrazowych)	Urząd Miejski w Darłowie	2017-2024	b/d	Powierzchnia objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego [ha]	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
OBSZAR INTERWENCJI 4		GOSPODAROWNIE WODAMI					

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2017-2020
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024

CEL		DOBRY STAN WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH					
Kierunki interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania	Wskaźnik (wartość bazowa, wartość docelowa)	Źródła finansowania	Ryzyka
<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych; • Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi; 	1. Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych	Urząd Miejski w Darłowie, RZGW Szczecin	2017-2024	b/d	Liczba skontrolowanych podmiotów i podjętych działań [szt.]	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy, WFOŚiGW	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
OBSZAR INTERWENCJI 5		GODPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA					
CEL		ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY WODNO-KANALIZACYJNEJ					
Kierunki interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania	Wskaźnik (wartość bazowa, wartość docelowa)	Źródła finansowania	Ryzyka
<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych; • Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi; • Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki; • Realizacja programu działań mających na celu ograniczenie 	1. Modernizacja sieci wodociągowej na terenie Miasta	Urząd Miejski w Darłowie, przedsiębiorstwo wodno-kanalizacyjne	2017-2024	b/d	Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej –1 km	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy, WFOŚiGW	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2017-2020
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024

odpływu azotu ze źródeł rolniczych na wyznaczonych obszarach szczególnie narażonych (OSN).							
OBSZAR INTERWENCJI 6		ZASOBY GEOLOGICZNE					
CEL		RACJONALNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI GEOLOGICZNYMI					
Kierunki interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania	Wskaźnik (wartość bazowa, wartość docelowa)	Źródła finansowania	Ryzyka
<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczanie presji na wykorzystanie zasobów powierzchni ziemi • Zabezpieczenie przestrzenne obszarów pod kątem ochrony zasobów powierzchni ziemi 	1. Uwzględnienie złóż kopalin w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	Urząd Miejski w Darłowie	2017-2024	b/d	Powierzchnia objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego [ha]	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy, WFOŚiGW	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
OBSZAR INTERWENCJI 7		GLEBY					
CEL		OCHRONA GLEB PRZED DEGRADACJĄ					
Kierunki interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania	Wskaźnik (wartość bazowa, wartość docelowa)	Źródła finansowania	Ryzyka

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2017-2020
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024

• Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją rolniczą	1. Rekultywacja i przywracanie wartości użytkowej terenom i gruntom zdewastowanym	Urząd Miejski w Darłowie	2017-2024	b/d	Powierzchnia zrekultywowanych obszarów [ha]	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy, WFOŚiGW	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
OBSZAR INTERWENCJI 8		GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW					
CEL		BUDOWA SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI ZGODNEGO Z WYMAGANIAMI KPGO 2022					
Kierunki interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania	Wskaźnik (wartość bazowa, wartość docelowa)	Źródła finansowania	Ryzyka
• Ograniczenie ilości odpadów trafiających bezpośrednio na składowisko oraz zmniejszenie uciążliwości odpadów; • Zapewnienie mieszkańcom możliwości segregowania odpadów komunalnych; • Likwidacja azbestu;	1. Zmniejszenie ilości powstających odpadów w tym ograniczenie marnotrawienia żywności oraz wprowadzenie selektywnego zbierania bioodpadów - zakup pojemników i worków na bioodpady dla mieszkańców	Urząd Miejski w Darłowie, przedsiębiorstwo gospodarki komunalnej	2017-2024	215 758,86	Liczba zakupionych pojemników na bioodpady – 2900 szt.	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy, WFOŚiGW	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
	2. Zwiększenie świadomości społecznej na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi - edukacja ekologiczna, kampania informacyjna: ulotki, foldery, kawiarenki obywatelskie, prezentacje w szkołach	Urząd Miejski w Darłowie, przedsiębiorstwo gospodarki komunalnej	2017-2024	15 000,00	Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych – 3 akcje rocznie	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy, WFOŚiGW	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2017-2020
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024

	i przedszkolach (teatryk)						
	3. Osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła z odpadów komunalnych w wysokości min. 50% ich masy do 2020 roku	Urząd Miejski w Darłowie, przedsiębiorstwo gospodarki komunalnej	2017-2024	1 630 000,00	Osiągnięty poziom recyklingu – 50%	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy, WFOŚiGW	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
	4. Osiągnięcie 70% odpadów komunalnych poddanych recyklingowi do 2025 roku	Urząd Miejski w Darłowie, przedsiębiorstwo gospodarki komunalnej	2017-2024	1 630 000,00	Osiągnięty poziom recyklingu – 70%	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy, WFOŚiGW	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
	5. Utrzymanie na poziomie 0% recyklingu odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania do 2030 roku	Urząd Miejski w Darłowie, przedsiębiorstwo gospodarki komunalnej	2017-2024	1 630 000,00	Osiągnięty poziom recyklingu – 0%	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy, WFOŚiGW	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2017-2020
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024

	6. Likwidacja elektronicznego systemu monitorowania usługi odbioru odpadów	Urząd Miejski w Darłowie, przedsiębiorstwo gospodarki komunalnej	2017-2024	45 000,00	Liczba protokołów dotyczących nieprawidłowej segregacji – 0 szt.	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy, WFOŚiGW	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
	7. Zmniejszenie liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych i likwidacja dzikich wysypisk	Urząd Miejski w Darłowie	2017-2024	42 445,58	Liczba zlikwidowanych składowisk odpadów/wysypisk śmieci – 150 szt.	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy, WFOŚiGW	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
OBSZAR INTERWENCJI 9		ZASOBY PRZYRODNICZE					
CEL		ZACHOWANIE WALORÓW I ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH Z UWZGLĘDNIENIEM RÓZNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ ORAZ UTRZYMANIE ISTNIEJĄCYCH FORM OCHRONY PRZYRODY					
Kierunki interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania	Wskaźnik (wartość bazowa, wartość docelowa)	Źródła finansowania	Ryzyka

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DARŁOWO NA LATA 2017-2020
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024

<ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie systemu obszarów chronionych; • Promocja walorów przyrodniczych i zrównoważony rozwój turystyki; • Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących, • Ochrona lasów i jezior 	1. Tworzenie nowych oraz odnowa zdegradowanych terenów zielonych na obszarze Miasta Darłowa w celu poprawy jakości środowiska dla mieszkańców i turystów	Urząd Miejski w Darłowie	2017-2024	7 766 742,41	Powierzchnia terenów zieleni objętych projektami /pracami w ramach projektów rezultatu bezpośredniego – 11,84 ha	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy, WFOŚiGW	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
OBSZAR INTERWENCJI 10		ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI					
CEL		OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI I ZAGROŻENIAMI NATURALNYMI					
Kierunki interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania	Wskaźnik (wartość bazowa, wartość docelowa)	Źródła finansowania	Ryzyka
<ul style="list-style-type: none"> • Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii • Zwiększenie wsparcia dla jednostek straży pożarnych 	1. Kontrole zakładów mogących mieć negatywny wpływ na stan środowiska i bezpieczeństwo mieszkańców	Urząd Miejski w Darłowie, straż pożarna	2017-2024	b/d	Liczba skontrolowanych podmiotów i podjętych działań [szt.]	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy, WFOŚiGW	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia

10. Instrumenty realizacji Programu Ochrony Środowiska

Ochrona środowiska przyrodniczego realizowana jest na mocy wielu ustaw, wśród których najważniejsze to Prawo ochrony środowiska, Prawo wodne, ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o odpadach, Prawo geologiczne i górnicze, Prawo budowlane. Instrumenty realizacji Programu Ochrony Środowiska wynikające z zapisów ustawowych można podzielić na: prawne, finansowe, społeczne, polityczne i strukturalne.

- *Instrumenty polityczne*

Do najważniejszych instrumentów politycznych należy: Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.”, Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego oraz Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego.

- *Instrumenty prawne*

Wśród instrumentów prawnych wyróżnić można:

- pozwolenie wodnoprawne,
- decyzję o emisji do powietrza,
- decyzję dotyczącą hałasu,
- decyzję o wykonaniu oceny oddziaływania na środowisko istniejącego obiektu,
- decyzję dotyczącą gospodarowania odpadami.

- *Instrumenty finansowe*

Do instrumentów finansowych należy m. in.: opłata za gospodarcze korzystanie ze środowiska, administracyjna kara pieniężna. Źródłami pozyskiwania środków na finansowanie zadań związanych z ochroną środowiska są także:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- emisja obligacji komunalnych,
- budżet powiatu,
- kredyty bankowe,
- fundusze unijne (strukturalne, programy pomocowo-operacyjne, pozostałe instrumenty finansowe unijne wspomagające ochronę środowiska np. Fundusz LIFE+);

- *Instrumenty społeczne*

Można je podzielić na dwie zasadnicze grupy:

- wewnętrzne, czyli dotyczące działań samorządów i realizowane poprzez działania edukacyjne,
- zewnętrzne – polegające na budowaniu komunikacji społecznej (konsultacje, debaty publiczne, kampanie edukacyjne).

- *Instrumenty strukturalne*

Są to przede wszystkim strategie i programy wdrożeniowe oraz systemy zarządzania środowiskowego.

11. System zarządzania i monitoring Programu Ochrony Środowiska

11.1. Struktura zarządzania środowiskiem

Sprawna i skuteczna realizacja planowanych zadań w zakresie ochrony środowiska na terenie Miasta Darłowo umożliwi osiągnięcie założonych celów, określonych w ramach kilku istotnych obszarów interwencji. W związku z tym, Miasto musi jednocześnie dysponować zasobami finansowymi, organizacyjnymi oraz infrastrukturalnymi.

- **ZASOBY FINANSOWE**

Realizacja zadań *Programu Ochrony Środowiska* wymaga zabezpieczenia i uzyskania środków budżetowych, jak i pozabudżetowych. Wdrażanie Programu powinno być możliwe między innymi dzięki stworzeniu sprawnego systemu finansowania ochrony środowiska, w którym podstawowymi źródłami finansowania są fundusze ekologiczne, programy pomocowe, środki własne inwestorów oraz budżet Miasta.

Realizacja inwestycji w zakresie ochrony środowiska może być wspierana za pomocą funduszy zewnętrznych pozyskiwanych w formie dotacji bezzwrotnej lub preferencyjnej pożyczki. Źródłem finansowania inwestycji z zakresu infrastruktury przyczyniającej się do ochrony środowiska, mogą być fundusze Unii Europejskiej, WFOŚiGW, NFOŚiGW.

- **ZASOBY ORGANIZACYJNE**

Realizacja planowanych inwestycji, oprócz zabezpieczenia odpowiedniego finansowania, wymaga również właściwej organizacji wewnętrznej. Ponadto problem ochrony środowiska na analizowanym obszarze odgrywa kluczową rolę na etapie opracowywania dokumentów planistycznych. Cele i zadania w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska zostały ujęte w opracowanych planach i strategiach, obowiązujących na terenie Miasta.

Cele zawarte w tych dokumentach są sukcesywnie realizowane przez pracowników Urzędu Miejskiego w Darłowie oraz przez przedsiębiorców i inne jednostki, w szczególności

w zakresie edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży oraz rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej Miasta. Miasto Darłowo dysponuje odpowiednio przygotowanym zasobem organizacyjnym, umożliwiającym skuteczną i sprawną realizację zaplanowanych zadań.

- **ZASOBY INFRASTRUKTURALNE**

Zadania planowane do realizacji w ramach poszczególnych priorytetów i celów, zostały określone z uwzględnieniem obecnych zasobów infrastrukturalnych Miasta oraz realnych możliwości ich potencjalnej rozbudowy. W związku z tym można przyjąć, że z punktu widzenia zasobów infrastrukturalnych, realizacja planowanych zadań jest możliwa.

Analizując możliwość zastosowania przedstawionych rozwiązań na podstawie uwarunkowań dotyczących istniejącej infrastruktury, organizacji i zarządzania ochroną środowiska oraz sytuacji finansowej Miasta, stwierdzono, że wszystkie zaproponowane przedsięwzięcia są możliwe do zrealizowania uwzględniając następujące warunki:

- etapowość wdrażania przewidzianych do realizacji zadań,
- powołanie zespołu konsultacyjnego, którego zadaniem byłby nadzór w zakresie wdrażania, realizacji oraz monitoringu funkcjonowania programu,
- pozyskanie dodatkowych środków finansowych na realizację przewidzianych w planie zadań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych.

Pomimo że analizowana jednostka samorządu terytorialnego posiada niezbędne zasoby, sprawną i skuteczną realizację planowanych zadań mogą uniemożliwić następujące czynniki:

- zmiana uwarunkowań prawnych, mających wpływ na zmianę zakresu obowiązków dla władz Miasta oraz mających wpływ na jego sytuację finansową,
- niewłaściwe zarządzanie wdrażaniem *Programu*, monitorowanie efektów, brak korekt i uprzedzenia ewentualnych zagrożeń,
- nieumiejętność pozyskania funduszy na realizację zamierzonych działań,
- brak koordynacji pomiędzy gminami, a także brak współpracy ponadregionalnej w zakresie niektórych działań,
- wystąpienie nagłych, nieprzewidzianych awarii lub klęsk, które spowodują konieczność innego rozdysponowania środków finansowych.

PODMIOTY, DO KTÓRYCH KIEROWANE SĄ OBOWIĄZKI USTALONE W PROGRAMIE

Opracowane w *Programie Ochrony Środowiska* cele i wytyczone działania w zakresie ochrony środowiska na terenie Miasta wymagają określenia podmiotów, do których adresowane są obowiązki wynikające z realizacji tych celów i działań. Są to grupy podmiotów, których zadaniem jest:

- organizacja i zarządzanie *Programem*,
- realizacja celów i zadań określonych w *Programie*,
- nadzór i monitoring realizacji *Programu*.

Ponadto, określono również obowiązki dla podmiotów korzystających ze środowiska w celu ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na poszczególne elementy środowiska. Bardzo istotną rolę w realizacji programu odgrywają mieszkańcy Miasta. W związku z tym, również do tej grupy społeczeństwa kierowane są zadania.

Realizacja zadań i celów określonych w programie kierowana jest także do administracji samorządowej i rządowej, jednostek pozarządowych i przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych, prowadzących działalność na terenie Miasta, a w szczególności do:

- Urzędu Miejskiego w Darłowie,
- Starostwa Powiatowego w Sławnie,
- Wojewody Zachodniopomorskiego,
- Nadleśnictwa Karnieszewice;
- Nadleśnictwa Sławno;
- Właścicieli lasów prywatnych,
- Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych,
- Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej,
- Regionalnego Centrum Edukacji Ekologicznej,
- przedsiębiorstw komunalnych,
- przedsiębiorstw budowlanych,
- przedsiębiorstw energetycznych,
- przedsiębiorstw transportowych.

11.2. Struktura zarządzania Programem Ochrony Środowiska

Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska powinno odbywać się w strukturze zadaniowo-instrumentalnej, obejmując wszystkie jednostki organizacyjne świadomie uczestniczące w jego realizacji.

Do podmiotów uczestniczących w organizacji i zarządzaniu *Programem Ochrony Środowiska* należą:

- Burmistrz Miasta Darłowo,
- Rada Miejska w Darłowie.

Do grupy podmiotów monitorujących przebieg realizacji i efekty *Programu* należą:

- WIOŚ, PSSE, IMGW, RZGW,
- Wojewódzki Konserwator Przyrody,
- Podmioty gospodarcze (w określonym zakresie),
- Jednostki naukowo-badawcze (na zlecenia w określonym zakresie),
- Podmioty finansujące realizację zadań,

Do grupy podmiotów kształtujących społeczne wsparcie *Programu Ochrony Środowiska* należą:

- lokalne media,
- szkoły (system edukacji ekologicznej),
- organizacje pozarządowe funkcjonujące na obszarze Miasta.

Do grupy podmiotów bezpośrednio realizujących *Program Ochrony Środowiska* należą:

- podmioty gospodarcze realizujące zadania własne,
- samorząd gminny realizujący zadania publiczne w zakresie ochrony środowiska na swoim terenie.

Odbiorcą *Programu Ochrony Środowiska* jest społeczeństwo Miasta Darłowo, które dokonuje jego oceny: akceptacji lub krytyki zaplanowanych działań oraz uczestniczy w negocjacjach rozwiązujących konflikty na tle lokalizacji inwestycji lub przeznaczenia określonych terenów.

11.3. Monitoring programu ochrony środowiska

Zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2017 poz. 519), organ wykonawczy gminy jest zobowiązany sporządzać co dwa lata raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które następnie przedstawia na posiedzeniach rady miejskiej, a następnie przekazuje organowi wykonawczemu powiatu. Wskazane jest by ewentualne korekty *Programu Ochrony Środowiska* były wprowadzane w drodze uchwały rady miejskiej. Pierwszy raport z wykonania przedmiotowego *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo* zostanie przygotowany za lata 2017 i 2018, a następny za lata 2019 i 2020.

Podczas opracowywania raportu należy wykorzystać wyniki badań prowadzonych w ramach: Państwowego Monitoringu Środowiska, informacje zawarte w raportach i publikacjach

Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie, a także Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Szczecinie, jak również informacje z pozostałych podmiotów, które zajmują się kwestiami ochrony środowiska na terenie Miasta Darłowo.

W związku z powyższym, podstawowe działania mające na celu kontrolę wdrażania programu obejmują:

- sporządzenie raportu co dwa lata, oceniającego postęp wdrażania programu ochrony środowiska;
- ocenę efektywności wykonania zadań;
- ocenę aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań;
- ocenę stopnia realizacji *Programu* w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów;
- ocenę rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem;
- ocenę przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem;
- ocenę niezbędnych modyfikacji *Programu*.

Nadzór i kontrola przebiegu realizacji i efektów wdrażania programu prowadzona będzie przez:

- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie,
- Wojewódzką i Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną,
- Urząd Miejski w Darłowie.

12. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Opracowanie gminnego *Programu Ochrony Środowiska* wynika z art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2017 poz. 519). Niniejszy *Program* zgodny jest z powyższą ustawą oraz innymi dokumentami na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym, w których poruszana jest szeroko rozumiana problematyka ochrony środowiska.

Program Ochrony Środowiska jest dokumentem strategicznym, odnoszącym się do aspektów środowiskowych. Dokument ten określa i systematyzuje działania środowiskowe, niezbędne do poprawy jakości życia i stanu środowiska na terenie Miasta Darłowo oraz przyczynia się do zapewniania zrównoważonego rozwoju Miasta.

Miasto Darłowo zlokalizowane jest przy ujściu rzeki Wieprzy do Morza Bałtyckiego na północno-wschodnim skraju województwa zachodniopomorskiego, w powiecie sławieńskim. Północną granicę miasta stanowi 5-kilometrowa linia brzegu morskiego z szeroką,

piaszczystą plażą, pasmem wydm (obszar chronionego krajobrazu) i znajdującymi się na wschód od Darłowa stromymi stokami morenowymi. Z pozostałych stron Miasto graniczy z gminą wiejską Darłowo. Miasto Darłowo zajmuje powierzchnię 20,21 km².

Największą powierzchnię na terenie Miasta Darłowo zajmują użytki rolne (71,40%), wśród nich przeważają grunty orne stanowiące 53,98%. Drugie miejsce pod względem powierzchni stanowią grunty zabudowane i zurbanizowane, które w 2014 r. zajmowały 20,39% ogólnej powierzchni Miasta.

Stan zaopatrzenia Miasta w sieć wodociągową i kanalizacyjną jest dobry. Wg danych z Urzędu Miejskiego w Darłowie, długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej na terenie Miasta wynosi 69,1 km i obejmuje około 97,9% mieszkańców. Z kolei długość czynnej sieci kanalizacyjnej w 2016 r. na terenie Miasta Darłowo wynosiła 68,9 km i obejmowała 87,9% użytkowników. W 2015 r. na terenie Miasta Darłowo znajdowało się 10 zbiorników bezodpływowych oraz 50 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Układ sieci komunikacyjnej na terenie Miasta Darłowo tworzą: droga krajowa nr 37, drogi wojewódzkie nr 203 i 205, 11 dróg powiatowych o łącznej długości 7,965 km oraz ok. 142 drogi gminne o łącznej długości 44,767 km.

Miasto Darłowo jest wyposażone w miejski system ciepłowniczy zasilany ze źródeł wytwarzania w postaci kotłowni gazowych, które zarządzane są przez Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Darłowie. System ciepłowniczy został zmodernizowany i przystosowany do lokalnego popytu. Miejska sieć ciepłownicza nie obejmuje: zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej poza centrum Miasta, zabudowy turystycznej w obrębie dzielnic Darłówek Zachodni i Darłówek Wschodni, rolniczej zabudowy gospodarczej i mieszkaniowo-gospodarczej w okolicach ul. O. Damiana Tynieckiego oraz ul. Mickiewicza. Na obszarach nieobjętych siecią ciepłowniczą zaopatrzenie w ciepło odbywa się z wykorzystaniem indywidualnych źródeł ciepła w postaci lokalnych kotłowni oraz palenisk domowych (pieców na opał stały) zasilanych m.in. gazem ziemnym wysokometanowym, węglem, drewnem, olejem opałowym oraz energią elektryczną.

Obecnie Miasto Darłowo jest dobrze zgazyfikowane (ok. 61,24%). Zaopatrzenie odbywa się systemem sieci gazowniczej średnioprężnej z czterema stacjami redukcyjnymi. Sieć gazowa zaopatruje odbiorców indywidualnych, podmioty gospodarcze oraz lokalne kotłownie wspólnot mieszkaniowych i 9 kotłowni gazowo-olejowych należących do miejskiej sieci ciepłowniczej. Głównym dystrybutorem gazu ziemnego jest **Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o., Oddział w Poznaniu, Zakład w Koszalinie**. Zgodnie z danymi z GUS łączna długość czynnej sieci gazociągowej w 2015 r. w granicach Miasta wynosiła ok. 70 055 m

(bez przyłączy gazowych), ilość przyłączy wynosi 1 718 szt. Z gazociągu korzysta 89,2% mieszkańców Miasta.

Dostawcą energii elektrycznej dla Miasta Darłowo jest ENERGA-OPERATOR SA. Energia elektryczna rozprowadzana jest do odbiorców poprzez sieć linii napowietrznych i kablowych. Stan zaopatrzenia Miasta Darłowo w energię elektryczną jest dobry. Istniejąca infrastruktura pokrywa obecne zapotrzebowanie mieszkańców na energię elektryczną.

Na terenie Miasta istnieje uporządkowany system gospodarki odpadami. Przedmiotowa jednostka należy do Regionu koszalińskiego gospodarki odpadami województwa zachodniopomorskiego. Na terenie Miasta obowiązuje *Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Darłowo* przyjęty na mocy uchwały Rady Miejskiej w Darłowie. W ramach regulaminu, właściciele nieruchomości są zobowiązani do utrzymania czystości oraz porządku. Miasto zapewnia selektywną zbiórkę odpadów w Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

Wśród mieszkańców Miasta z roku na rok wzrasta zainteresowanie wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, głównie na potrzeby ciepłne budynków. W chwili obecnej na przedmiotowym terenie jest wykorzystywana energia słoneczna, wodna, geotermalna oraz energia pochodząca z biomasy, jednak brak biogazowni. Na przedmiotowym terenie istnieje także potencjał do energetycznego zagospodarowania energii wiatrowej.

Na obszarze Miasta Darłowo występują 3 obszarowe formy ochrony przyrody. Należą do nich: Obszar Chronionego Krajobrazu Koszaliński Pas Nadmorski, Obszar Specjalny Ochrony Ptaków Natura 2000 Przybrzeżne wody Bałtyku PLB990002 oraz Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Dolina Wieprzy i Studnicy PLH220038.

Stan środowiska przyrodniczego na terenie Miasta ogólnie można ocenić jako dobry. Stan powietrza atmosferycznego, stan wód powierzchniowych oraz natężenia pól elektromagnetycznych na terenie Miasta poddawane są regularnym badaniom. Monitoringiem w tym zakresie zajmuje się WIOŚ w Szczecinie. Miasto nie jest w dużym stopniu narażone na występowanie zagrożeń naturalnych tj. susze czy osuwiska. Występuje tutaj zagrożenie powodziowe ze strony rzeki Wieprza oraz Morza Bałtyckiego.

W dokumencie został sformułowany nadrzędny cel *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Darłowo* który brzmi:

**ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ MIASTA DARŁOWO, WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA
MIESZKAŃCÓW ORAZ ZACHOWANIE WALORÓW PRZYRODNICZYCH MIASTA**

W ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono kierunki interwencji, cele i zadania, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram zaplanowanych w przedmiotowym dokumencie zadań obejmuje jedynie zadania własnych samorządu gminnego.

Wdrażanie *Programu* odbywać się będzie przez stałe monitorowanie uzyskiwanych efektów stwierdzanych jako poprawa jakości środowiska, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz skutki podejmowanych działań. W celu monitorowania stanu środowiska zastosowane zostaną wskaźniki stanu środowiska, oddziaływania na środowisko oraz wskaźniki reakcji na złą jakość środowiska albo na nadmierne oddziaływania.

Działania mające na celu kontrolę wdrażania *Programu* będą obejmowały sporządzenie raportu oceniającego postęp wdrażania *Programu Ochrony Środowiska* co dwa lata oraz bieżące kontrolowanie postępu w zakresie wykonania przedsięwzięć zdefiniowanych w Programie.

13. Spis tabel

Tabela 1. Położenie Miasta Darłowo wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski	31
Tabela 2. Zagospodarowanie wszystkich gruntów na terenie Miasta Darłowo w 2014 r.	33
Tabela 3. Zagospodarowanie gruntów należących do Miasta Darłowo (stan na 12.06.2017 r.)	34
Tabela 4. Liczba gospodarstw rolnych wg powierzchni na terenie Miasta Darłowo	35
Tabela 5. Liczba mieszkańców Miasta Darłowo na dzień 12.06.2017 r.	36
Tabela 6. Liczba ludności wg płci na terenie Miasta Darłowo w latach 2010-2017	37
Tabela 7. Przyrost naturalny na terenie Miasta Darłowo w latach 2010-2016.....	37
Tabela 8. Liczba ludności Miasta Darłowo wg ekonomicznych grup wieku w latach 2010-2017	39
Tabela 9. Migracja na terenie Miasta Darłowo w latach 2010-2015	40
Tabela 10. Struktura działalności gospodarczej według sektorów w Mieście Darłowo w latach 2010-2016.....	41
Tabela 11. Wykaz dróg znajdujących się na terenie Miasta Darłowo	43
Tabela 12. Parametry kotłowni MPEC	49
Tabela 13. Wyposażenie Miasta Darłowo w sieć gazową w latach 2010-2015.....	50
Tabela 14. Wynikowa klasyfikacja dla strefy zachodniopomorskiej w 2016 r. ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia	71
Tabela 15. Wynikowa klasyfikacja dla strefy zachodniopomorskiej w 2016 r. ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony roślin	71
Tabela 16. Wyniki pomiaru monitoringu PEM na terenie Miasta Darłowo w 2015 r.	76
Tabela 17. Ocena stanu/potencjału ekologicznego JCW w ppk Wieprza od Łąkawicy do ujścia – Miasto Darłowo.....	80
Tabela 18. Wyposażenie Miasta Darłowo w sieć wodociągową w latach 2010-2016	84
Tabela 19. Wyposażenie Miasta Darłowo w sieć kanalizacyjną	85
Tabela 20. Wykorzystanie zbiorników bezodpływowych, oczyszczalni przydomowych oraz stacji zlewnych na terenie Miasta Darłowo w latach 2010-2015	86
Tabela 21. Zestawienie gruntów wg klasoużytków (w ha) na terenie Miasta Darłowo (stan na dzień 28.06.2017 r.)	87
Tabela 22. Rodzaj i masa odpadów komunalnych zebranych w PSZOK w 2016 r.	93
Tabela 23. Masa poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych odebranych z terenu obszaru Miasta Darłowo w 2016 r. wraz ze sposobem ich zagospodarowania.....	94
Tabela 24. Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, szkła, metali i tworzyw sztucznych przewidziane do osiągnięcia w poszczególnych latach	97
Tabela 25. Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych przewidziane do osiągnięcia w poszczególnych latach	97
Tabela 26. Dopuszczalny poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. [%]..	98
Tabela 27. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza	113
Tabela 28. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem	114
Tabela 29. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne	114
Tabela 30. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami.....	114
Tabela 31. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa.....	115
Tabela 32. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne	115
Tabela 33. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby.....	115
Tabela 34. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	116
Tabela 35. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby przyrodnicze.....	116
Tabela 36. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami	117
Tabela 37. Kierunki interwencji dla poszczególnych obszarów interwencji	117
Tabela 38. Działania inwestycyjne przewidziane do realizacji przez Miasto Darłowo do roku 2024 ..	119

14. Spis rysunków

Rysunek 1. Obszary synergii w BEiŚ	12
Rysunek 2. Położenie Miasta Darłowo na tle powiatu i województwa	30
Rysunek 3. Plan Miasta Darłowo	31
Rysunek 4. Położenie fizyczno-geograficzne Miasta Darłowo	32
Rysunek 5. Strefy energetyczne wiatru w Polsce	54
Rysunek 6. Mapa temperatury na głębokości 2000 m p.p.t.	56
Rysunek 7. Usłonecznienie względne na terenie Polski	58
Rysunek 8. Dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn.....	64
Rysunek 9. Operatorzy sieci GSM na terenie Miasta Darłowo	75
Rysunek 10. Hydrografia Miasta Darłowo	76
Rysunek 11. Mapa obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi – Miasto Darłowo i okolice	78
Rysunek 12. Lokalizacja Miasta Darłowo na tle JCWPd nr 10	82
Rysunek 13. Położenie geologiczne Miasta Darłowo	89
Rysunek 14. Położenie Miasta Darłowo na tle regionów gospodarki odpadami w województwie zachodniopomorskim.....	91
Rysunek 15. Lasy na terenie Miasta Darłowo	100
Rysunek 16. Obszarowe formy ochrony przyrody na terenie Miasta Darłowo	103

15. Spis wykresów

Wykres 1. Struktura gospodarstw wg zajmowanej powierzchni na terenie Miasta Darłowo	36
Wykres 2. Struktura ludności wg płci na terenie Miasta Darłowo w latach 2010-2017	37
Wykres 3. Wielkość przyrostu naturalnego w latach 2010-2016 w Mieście Darłowo	38
Wykres 4. Wielkość urodzeń żywych i zgonów na terenie Miasta Darłowo w latach 2010-2016	38
Wykres 5. Podział ludności Miasta Darłowo wg ekonomicznych grup wieku (udział %)	39
Wykres 6. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych na terenie Miasta Darłowo w latach 2010-2015.....	40
Wykres 7. Struktura działalności gospodarczej na terenie Miasta Darłowo w 2016 r. wg sekcji PKD 2007	42